

A LISA

OHTLIKE AINETE JA ESEMETE VEO ÜLDSÄTTED JA EESKIRJAD

1. OSA

Üldsätted

PEATÜKK 1.1

REGULEERIMISALA JA KOHALDATAVUS

1.1.1 Struktuur

ADR-i A ja B lisa on üheksa osa. A lisa on 1.–7. osa, B lisa on 8. ja 9. osa. Iga osa on jaotatud peatükkideks, iga peatükk jagudeks ja alajagudeks. Iga osa numbrile järgnevad peatükkide, jagude ning alajagude numbrid; näiteks 4. osa 2. peatüki 1. jagu kannab numbrit 4.2.1.

1.1.2 Reguleerimisala

1.1.2.1 ADR-i artikli 2 mõistes määratleb A lisa:

- a) ohtlikud veosed, mille rahvusvaheline vedu on keelatud;
- b) ohtlikud veosed, mida tohib rahvusvaheliselt vedada, ning neid kaupu puudutavad tingimused (kaasa arvatud erandid), eriti need, mis puudutavad:
 - veoste liigitust, kaasa arvatud liigituse kriteeriume ning asjakohaseid katsemeetodeid;
 - pakendite kasutamist (kaasa arvatud segapakendid);
 - paakide kasutamist (kaasa arvatud nende täitmine);
 - kaubasaatmise korda (kaasa arvatud saadetiste ja transpordivahendite tähistamist ning ohu- ja tahvelmärgistega varustamist ning ka nõutud dokumente ja informatsiooni);
 - pakendite ja paakide ehitust, katsetamist ja heakskiitu käsitlevaid nõudeid;
 - transpordivahendite kasutamist (kaasa arvatud laadimine, kooslaadimine ja mahalaadimine).

1.1.2.2 A lisa järgmised sätted on vastavalt ADR-i artiklile 2 kasutusel B lisa või nii A lisa kui ka B lisa puhul:

1.1.1	Struktuur
1.1.2.3	(B lisa reguleerimisala)
1.1.2.4	
1.1.3.1	Veo iseloomu puudutavad erandid
1.1.3.6	Veoüksusel veetava veose koguse suhtes kehtivad erandid
1.1.4	Muude eeskirjade kohaldatavus
1.1.4.5	Vedu muul viisil kui maanteed mööda
Peatükk 1.2	Definitsioonid ja mõõtühikud
Peatükk 1.3	Ohtlike veoste veoga seotud isikute väljaõpe
Peatükk 1.4	Veos osalejate ohutusalsed kohustused
Peatükk 1.5	Mööndused
Peatükk 1.6	Üleminekumeetmed
Peatükk 1.8	Kontrollid ja muud meetmed ohutusnõuete tagamiseks
Peatükk 1.9	Pädevate asutuste kehtestatavad veopiirangud

- Peatükk 1.10 Turvanõuded
Peatükk 3.1 Üldist
Peatükk 3.2 Veerud (1), (2), (14), (15) ja (19) (8. ja 9. osa sätete kohaldamiseks ainete või esemete suhtes).

1.1.2.3 ADR-i artikli 2 tähenduses keskendub B lisa ohtlikke veoseid vedavate kasutusluba omavate sõidukite tehnilisele konstruktsioonile, varustusele ja kasutamisele esitatavatele nõuetele:

- nõuded sõidukeid teenindavale personalile ning nõuded sõidukite varustusele, kasutamisele ja veoste dokumenteerimisele;
- nõuded sõidukite konstruktsioonile ning sõiduki kasutusloaga kaasnevad nõuded.

1.1.2.4 ADR-i artikli 1 punktis c ei pruugi mõiste „sõidukid” tähendada sama tüüpi sõidukit. Rahvusvahelisel veol võib kasutada erinevaid veovahendeid tingimusel, et kaubasaatja ja kaubasaaja vaheline kaubavedu toimub vähemalt kahe ADR-i kokkuleppeosalise territooriumil.

1.1.3 Erandid

1.1.3.1 *Veo iseloomu puudutavad erandid*

ADR-is toodud sätteid ei kohaldata:

- a) ohtlike veoste veol eraisikute poolt juhul, kui need kaubad on jaemüügipakendis ning määratud isiklikuks või koduseks kasutamiseks, puhkuseks või sportimiseks tingimusel, et rakendatud on meetmeid sisu mis tahes lekkimise vältimiseks normaalsetel veotingimustel. Kui kõnealusteks veosteks on tuleohtlikud vedelikud, mida veetakse taastäidetavates anumates, mille täidab eraisik või mis on mõeldud eraisikule, ei tohi nende kogus ületada 60 liitrit anuma kohta ja 240 liitrit veoüksuse kohta. IBC-s, suurpakendis või paagis olevaid ohtlikke veoseid ei loeta jaemüügipakendis olevaks;
- b) käesolevas lisas määratlemata masinate või seadmete veol, mille sisemuses või tööseadmetes on ohtlikke aineid, tingimusel, et on rakendatud meetmeid sisu mis tahes lekkimise vältimiseks normaalsetel veotingimustel;
- c) veol, mida teostavad ettevõtted, kellele see pole põhitegevusala, nagu näiteks saadetised ehitus- või tsiviilehitusplatsidele või sealt tagasi või uurimise, remondi ja hooldusega seotud veosed, mille kogus ei ületa 450 liitrit pakendi kohta (kaasa arvatud IBC-d ja suurpakendid) või mille suurim kogus ei ületa alajaos 1.1.3.6 toodud koguseid. Tuleb rakendada meetmeid veetava aine mis tahes lekkimise vältimiseks normaalsetel veotingimustel. Nimetatud erandeid ei kohaldata klassi 7 puhul.

Selliste ettevõtete poolt iseenda varustamiseks või veose väliseks ja sisemiseks ümberjaotamiseks teostatud vedu ei kuulu käesoleva erandi alla;

- d) pädevate asutuste poolt avarii likvideerimiseks korraldatud või nende järelevalve all toimival veol, kui vedu on vajalik avarii likvideerimiseks, eriti, kui see puudutab:
 - tehnobisõidukeid, mis veavad ohtlikke veoseid sisaldavaid ja avarii teinud või rikkis sõidukeid; või
 - vahejuhtumisse või õnnetusesse sattunud sõiduki veoseks olevate ohtlike veoste vedu lähimasse sobivasse ohutusse kohta;

- e) hädaabiveol, mille eesmärk on inimeste päästmine või keskkonnakaitse, tingimusel, et rakendatakse kõiki meetmeid selle veo täieliku ohutuse tagamiseks;
- f) tühjade puhastamata statsionaarsete hoiuandmete veol, kui nendes andmetes on hoitud klassi 2 A-, O- või F-grupi gaase, II või III pakendigrupi kuuluvaid klassi 3 või klassi 9 aineid või II või III pakendigrupi kuuluvaid klassi 6.1 pestitsiide, järgmistel tingimustel:
- kõik avad peale rõhualandusseadmete (kui need on paigaldatud) on hermeetiliselt suletud;
 - rakendatakse meetmeid selliselt, mis takistab lekkimise vältimiseks normaalsetel veotingimustel;
 - veos on kinnitatud tugiraamile, veokasti või muusse teisaldusvahendisse või sõiduki või konteineri külge viisil, mis ei võimalda selle lahtitulekut ega nihkumist normaalsetel veotingimustel.

See erand ei laiene statsionaarsetele hoiuandmetele, milles on hoitud desensibiliseeritud lõhkeaineid või aineid, mille vedu on ADR-i kohaselt keelatud.

MÄRKUS: radioaktiivse materjali kohta vt ka alajagu 1.7.1.4.

1.1.3.2

Gaaside vedu puudutavad erandid

ADR-is toodud sätteid ei kohaldata:

- a) Gaaside suhtes, mis asuvad sõiduki kütusepaakides või -balloonides ja mida kasutatakse või plaanitakse kasutada sõiduki või selle seadmete (nt külmutusseadmed) tööks veo ajal.

Gaase võib vedada püsipaakides või balloonides, mis on ühendatud otse sõiduki mootori ja/või lisaseadmetega või veetavate surveandmetega, mis vastavad kehtivatele normidele.

Ühe kaubaveoüksuse kütusepaakide või -balloonide, kaasa arvatud alajao 1.1.3.3 punktis (a) lubatud paakide kogumahutavus ei tohi olla suurema energiasisaldusega (MJ) kui 54 000 MJ või suurema massiga kui 54 000 MJ energiaekvivalent.

MÄRKUS 1: 54 000 MJ energiaekvivalent vastab alajao 1.1.3.3 punkti (a) kütuse piirmääradele (1500 liitrit). Kütuste energiasisaldus on leitav järgnevast tabelist:

Kütus	Energiasisaldus
<i>Diislikütus</i>	<i>36 MJ/liiter</i>
<i>Bensiin</i>	<i>32 MJ/liiter</i>
<i>Maagaas/biogaas</i>	<i>35 MJ/Nm³</i>
<i>Veeldatud naftagaas (LPG)</i>	<i>24 MJ/liiter</i>
<i>Etanool</i>	<i>21 MJ/liiter</i>
<i>Biodiislikütus</i>	<i>33 MJ/liiter</i>
<i>Emulsioonkütus</i>	<i>32 MJ/liiter</i>
<i>Vesinik</i>	<i>11 MJ/Nm³</i>

Kogumahutavus ei tohi olla suurem kui:

- 1080 kg veeldatud maagaasi ja kokkusurutud maagaasi puhul;
- 2250 liitrit veeldatud naftagaasi puhul;

MÄRKUS 2: Konteinerit, mis on varustatud veo jooksul kasutatavate seadmetega, mis on kinnitatud sõiduki külge, loetakse sõiduki lahutamatuks osaks ning sellele laienevad samad seadmete tööks vajaliku kütuse erandid.

- b) (Kustutatud)
- c) gruppide A ja O gaaside suhtes (vastavalt alajaole 2.2.2.1), kui gaasi rõhk anumast või paagis temperatuuril 20°C ei ületa 200 kPa (2 bar) ja kui gaas ei ole veeldatud või jahutamiseks veeldatud olekus. See kehtib igasuguste anumate või paakide kohta, näiteks ka masina osade ja aparaatide kohta;

MÄRKUS: See erand ei kohaldu lampidele. Lampide kohta vt alajagu 1.1.3.10.

- d) gaaside suhtes, mis on sõidukite tööks kasutatavates seadmetes (nt tulekustutid), sealhulgas varuosades (nt täispumbatud rehvid); see erand laieneb ka veosena veetavatele täispumbatud rehvidele;
- e) gaaside suhtes, mis on sõiduki eriseadmetes ning on vajalikud nende eriseadmete (jahutussüsteemid, kalapaagid, soojendusseadmed jne) tööks veo ajal ning ka nende eriseadmete varupaakides või puhastamata tühjades varupaakides, mida veetakse sama sõidukiga;
- f) gaaside suhtes, mis sisalduvad toiduainetes või jookides (välja arvatud ÜRO 1950), kaasa arvatud gaseeritud jookides;
- g) gaaside suhtes, mis sisalduvad spordipallides;
- h) (Kustutatud)

1.1.3.3 Vedelkütuste vedu puudutavad erandid

ADR-is toodud sätteid ei kohaldata:

- a) kütuse suhtes, mis asub vedu teostava sõiduki paakides ja mida kasutatakse või plaanitakse kasutada sõiduki või selle seadmete (nt külmutusseadmed) tööks veo ajal.

Kütust võib vedada sõiduki külge ehitatud kütusepaagis ja/või kehtivatele normidele vastavas varu-kütusepaagis; samuti võib sõiduki kütust vedada teisaldatavate kütusemahutitega (näiteks kanistritega).

Sõiduki külge ehitatud kütusepaakide kogumaht ei tohi olla üle 1500 liitri veoüksuse kohta ja haagise külge kinnitatud kütusepaagi maht ei tohi olla üle 500 liitri. Teisaldatava kütusemahuti maht võib olla kuni 60 liitrit. Need piirangud ei kehti avarii- ja päästeteenistuse sõidukite suhtes;

MÄRKUS 1: Konteinerit, mis on varustatud veo jooksul kasutatavate seadmetega, mis on kinnitatud sõiduki külge, loetakse sõiduki lahutamatuks osaks ning sellele laienevad samad seadmete tööks vajaliku kütuse erandid.

MÄRKUS 2: Paakide või balloonide, kaasa arvatud gaasiliste kütuste paakide või balloonide kogumahutavus ei tohi olla suurem kui 54 000 MJ energiaekvivalent (vt MÄRKUS 1 alajao 1.1.3.2 punktis (a)).

- b) (Kustutatud)

c) (Kustutatud)

1.1.3.4 Erisätteid või piiratud või vabakogustes pakendatud ohtlike veoste vedu puudutavad erandid

MÄRKUS: radioaktiivse materjali kohta vt ka alajagu 1.7.1.4.

1.1.3.4.1 Peatüki 3.3 teatud erisätted vabastavad teatud ohtlike veoste veo kas osaliselt või täielikult ADR-i nõuetest. Erandit kohaldatakse, kui erisättele on viidatud peatüki 3.2 tabeli A veerus (6) toodud ohtliku veose kirjes.

1.1.3.4.2 Teatud ohtlike veoste suhtes võib kohaldada erandeid eeldusel, et nad vastavad peatükis 3.4 toodud tingimustele.

1.1.3.4.3 Teatud ohtlike veoste suhtes võib kohaldada erandeid eeldusel, et nad vastavad peatüki 3.5 tingimustele.

1.1.3.5 Tühje puhastamata pakendeid puudutavad erandid

Tühjadele puhastamata pakenditele (kaasa arvatud IBC-d ja suurpakendid), milles on veetud klasside 2, 3, 4.1, 5.1, 6.1, 8 ja 9 aineid, ei kehti ADR-i tingimused, kui on rakendatud piisavaid meetmeid igasuguste riskide kõrvaldamiseks. Riskid on kõrvaldatud, kui on rakendatud piisavaid meetmeid kõikide riskide elimineerimiseks klasside 1 kuni 9 ainete ja esemete puhul.

1.1.3.6 Veoüksusel veetava veose koguse suhtes kehtivad erandid

1.1.3.6.1 Selle alajao tähenduses määratakse ohtlikud veosed sõidukategoriasse 0, 1, 2, 3 või 4 vastavalt peatüki 3.2 tabeli A veerule (15). Sõidukategoriasse „0” määratakse ka tühjad puhastamata pakendid, millega veeti 0-kategooria aineid. Tühjad puhastamata pakendid, millega veeti aineid, mis ei kuulu 0-kategooriasse, määratakse sõidukategoriasse „4”.

1.1.3.6.2 Kui ühe veoüksusega veetavate ohtlike veoste kogus ei ületa tabeli 1.1.3.6.3 veerus (3) sõidukategoriale kehtestatud väärtusi (kui veoüksusega veetavad ohtlikud veosed kuuluvad sama kategooria alla) või tabeli 1.1.3.6.4 alusel saadud arvutuslikke väärtusi (kui veoüksusega veetavad ohtlikud veosed kuuluvad erinevatesse kategooriatesse), võib neid veoseid vedada sama veoüksusega ilma järgnevaid meetmeid rakendamata:

- peatükk 1.10, välja arvatud klassi 1 lõhkeained, mis kannavad ÜRO numbreid 0029, 0030, 0059, 0065, 0073, 0104, 0237, 0255, 0267, 0288, 0289, 0290, 0360, 0361, 0364, 0365, 0366, 0349, 0440, 0441, 0455, 0456 ja 0500, ja välja arvatud klassi 7 vabasaadetised, mis kannavad ÜRO numbreid 2910 ja 2911, kui aktiivsuse tase ületab A₂ väärtust;
- peatükk 5.3;
- jagu 5.4.3;
- peatükk 7.2, kuid jaost 7.2.4 välja arvatud V5 ja V8;
- CV1 jaost 7.5.11;
- 8. osa, välja arvatud 8.1.2.1 (a),
 - 8.1.4.2 kuni 8.1.4.5,
 - 8.2.3,
 - 8.3.3,
 - 8.3.4,
 - 8.3.5,
 - peatükk 8.4,
 - S1(3) ja (6),

S2(1),
S4,
S5,
S14 kuni S21 ja
S24 peatükis 8.5;

- 9. osa.

1.1.3.6.3

Kui veoüksusel veetavad ohtlikud veosed kuuluvad samasse kategooriasse, on suurim kogus veoüksuse kohta selline, nagu allpool esitatud tabeli kolmandas veerus.

Veokategooria (1)	Ained või esemed pakendigrupp või klassifikatsioonikood/grupp või ÜRO number. (2)	Suurim kogus veoüksuse kohta (3)
0	Klass 1: 1.1A/1.1L/1.2L/1.3L ja ÜRO nr 0190 Klass 3: ÜRO nr 3343 Klass 4.2: I pakendigruppi kuuluvad ained Klass 4.3: ÜRO nr 1183, 1242, 1295, 1340, 1390, 1403, 1928, 2813, 2965, 2968, 2988, 3129, 3130, 3131, 3134, 3148, 3396, 3398 ja 3399 Klass 5.1: ÜRO nr 2426 Klass 6.1: ÜRO nr 1051, 1600, 1613, 1614, 2312, 3250 ja 3294 Klass 6.2: ÜRO nr 2814 ja 2900 Klass 7: ÜRO nr 2912 kuni 2919, 2977, 2978 ja 3321 kuni 3333 Klass 8: ÜRO nr 2215 (MALEIINHAPPE ANHÜDRIID, SULAS OLEKUS) Klass 9: ÜRO nr 2315, 3151, 3152 ja 3432 ja esemed, mis sisaldavad neid aineid või nende ainete segusid ning tühjad puhastamata pakendid, millega veeti neid aineid, välja arvatud need, mis on klassifitseeritud ÜRO nr 2908 alla.	0
1	Ained ja esemed, mis kuuluvad I pakendigruppi ja mida ei klassifitseerita veokategooriasse 0, ning järgmiste klasside ained ja esemed: Klass 1: 1.1B kuni 1.1J ^a /1.2B kuni 1.2J/1.3C/1.3G/1.3H/1.3J/1.5D ^a Klass 2: grupid T, TC ^a , TO, TF, TOC ^a ja TFC aerosoolid: grupid C, CO, FC, T, TF, TC, TO, TFC ja TOC rõhu all keemilised ained: ÜRO nr 3502, 3503, 3504 ja 3505 Klass 4.1: ÜRO nr 3221 kuni 3224, 3231 kuni 3240, 3533 ja 3534 Klass 5.2: ÜRO nr 3101 kuni 3104 ja 3111 kuni 3120	20
2	Ained, mis kuuluvad II pakendigruppi ja mida ei klassifitseerita veokategooriate 0, 1 või 4 alla, ning järgmiste klasside ained ja esemed: Klass 1: 1.4B kuni 1.4G ja 1.6N Klass 2: grupp F aerosoolid: grupp F rõhu all keemilised ained: ÜRO nr 3501 Klass 4.1: ÜRO nr 3225 kuni 3230, 3531 ja 3532 Klass 4.3: ÜRO nr 3292 Klass 5.1: ÜRO nr 3356 Klass 5.2: ÜRO nr 3105 kuni 3110 Klass 6.1: ÜRO nr 1700, 2016 ja 2017 ning ained, mis kuuluvad III pakendigruppi Klass 9: ÜRO nr 3090, 3091, 3245, 3480 ja 3481	333
3	Aineid, mis kuuluvad III pakendigruppi ja mida ei klassifitseerita veokategooriate 0, 2 või 4 alla, ning järgmiste klasside ained ja esemed: Klass 2: grupid A ja O aerosoolid: grupid A ja O rõhu all keemilised ained: ÜRO nr 3500 Klass 3: ÜRO nr 3473 Klass 4.3: ÜRO nr 3476 Klass 8: ÜRO nr 2794, 2795, 2800, 3028, 3477 ja 3506 Klass 9: ÜRO nr 2990 ja 3072	1 000
4	Klass 1: 1.4S Klass 4.1: ÜRO nr 1331, 1345, 1944, 1945, 2254 ja 2623 Klass 4.2: ÜRO nr 1361 ja 1362 pakendigrupp III Klass 7: ÜRO nr 2908 kuni 2911 Klass 9: ÜRO nr 3268, 3499, 3508 ja 3509 ning tühjad puhastamata pakendid, mis on sisaldanud ohtlike veoseid, välja arvatud need, mis kuuluvad veokategooriasse 0	ei ole piiranguid

^a ÜRO numbrite 0081, 0082, 0084, 0241, 0331, 0332, 0482, 1005 ja 1017 puhul on suurim lubatud kogus veoüksuse kohta 50 kg.

Eelnevas tabelis tähendab mõiste „suurim kogus veoüksuse kohta”:

- esemete puhul brutomassi kilogrammides (klassi 1 kaupade puhul lõhkeaine netomassi kilogrammides; käesolevas lisas täpsustatud masinates ja seadmetes kasutatavate ohtlike ainete puhul nendes sisalduvate ohtlike ainete üldkogust kilogrammides või vajaduse korral liitrites);
- tahkete ainete, veeldatud, jahutamise ja jahutamise veeldatud ja lahustatud gaaside puhul netomassi kilogrammides;
- vedelike puhul sisalduvate ohtlike ainete veemahutavus liitrites;
- surugaaside, adsorbeerunud gaaside ja rõhu all olevate kemikaalide puhul anuma veemahutavus liitrites.

1.1.3.6.4 Juhul, kui sama veoüksusega veetakse erinevatesse veokategooriatesse kuuluvaid ohtlikke veoseid, ei tohi:

- 1. veokategooria ainete ja esemete 50-kordse koguse;
- alajao 1.1.3.6.3 tabeli all toodud märkuses nimetatud 1. veokategooria ainete ja esemete 20-kordse koguse;
- 2. veokategooria ainete ja esemete 3-kordse koguse ning
- 3. veokategooria ainete ja esemete koguse

summa ületada 1000.

1.1.3.6.5 Käesoleva alajao mõistes ei võeta arvesse alajagude 1.1.3.1 (a), (b) ja (d) kuni (f), 1.1.3.2 kuni 1.1.3.5, 1.1.3.7, 1.1.3.9 ja 1.1.3.10 kohaselt vabastatud ohtlikke veoseid.

1.1.3.7 *Elektrienergia salvestus- ja tootmise süsteemide veoga seotud erandid*

ADR-i sätteid ei kohaldata elektrienergia salvestus- ja tootmise süsteemidele (näit. liitiumakud, elektrilised kondensaatorid, asümmeetrilised kondensaatorid, metallhüdriid salvestussüsteemid ja kütuseelemendid:

- a) mis on sõidukile paigaldatud ja mida kasutatakse sõiduki või selle seadmete töö agregaadina;
- b) mis on nende veo ajal kasutatavate või kasutamiseks mõeldud seadmete tööks vajalikes seadmetes (nt sülearvuti).

1.1.3.8 *(Reserveeritud)*

1.1.3.9 *Veo ajal jahutusaine või konditsioneeriva ainenä kasutatavate ohtlike veostega seotud erandid*

Sõidukites või konteinerites jahutusaine või konditsioneeriva ainenä kasutatavatele ohtlikele veostele, mis on üksnes lämmatavad (vähendavad õhus tavaliselt leiduva hapniku kontsentratsiooni või tõrjuvad selle välja), kohaldatakse ainult jao 5.5.3 sätteid.

1.1.3.10 *Ohtlike veoseid sisaldavate lampide veoga seotud erandid*

Järgnevad lambid ei kuulu ADR-i alla eeldusel, et need ei sisalda radioaktiivseid materjale ja ei sisalda elavhõbedat rohkem kui peatüki 3.3 erisättes 366 määratud koguses:

(a) Lambid, mis on kogutud otse üksikisikutelt või majapidamistelt ja mida veetakse kogumis- või ringlussevõturajatistesse;

***MÄRKUS:** Siia alla kuuluvad ka lambid, mille üksikisikud on viinud esmasesse kogumispunkti ja mis on seejärel viidud järgmisesse kogumispunkti, töötlemise vaherajatistesse või ringlussevõturajatistesse.*

(b) Lambid, mis ei sisalda üle 1 grammi ohtlikke veoseid ja mis on pakendatud nii, et ühes saadetises ei sisaldu üle 30 grammi ohtlikke veoseid, tingimusel et:

(i) Lambid on toodetud vastavalt sertifitseeritud kvaliteedijuhtimissüsteemile;

MÄRKUS: Selleks sobib standard ISO:9001.

ja

(ii) iga lamp on eraldi pakendatud sisepakendisse, mis on jaotatud sektsioonidesse või mida ümbritsevad lampi kaitsvad pehmendusmaterjalid, ja pakendatud tugevasse välispakendisse, mis vastab alajao 4.1.1.1 üldsätetele ja mis on võimeline läbima 1.2 meetri kõrguselt kukkumise katse;

(c) Kasutatud, kahjustatud või puudustega lambid, millest ükski eraldi ei sisalda üle 1 grammi ohtlikke veoseid ja mille saadetises ei sisaldu üle 30 grammi ohtlikke veoseid, kui neid veetakse ära kogumis- või ringlussevõturajatistest. Lambid peavad olema pakendatud tugevasse välispakendisse, mis on piisav, et hoida ära sisu väljapääsemine veo normaalingimustel vastavalt alajao 4.1.1.1 üldsätetele ja mis on võimeline läbima 1.2 meetri kõrguselt kukkumise katse;

(d) Lambid, mis sisaldavad ainult gruppidesse A ja O (vastavalt alajaole 2.2.2.1) kuuluvaid gaase, tingimusel, et lambi purunemisel ei pääse lenduvate osade mõju pakendist välja.

***MÄRKUS:** Radioaktiivseid materjale sisaldavaid lampe on käsitletud alajaos 2.2.7.2.2.2 (b).*

1.1.4 Muude eeskirjade kohaldatavus

1.1.4.1 (Reserveeritud)

1.1.4.2 *Vedu veoahelas, kaasa arvatud mere- või õhuvedu*

1.1.4.2.1 Pakendeid, konteinereid, teisaldatavaid paake, paakkonteinereid ja MEGC-sid, mis ei vasta täielikult ADR-i pakkimise, koospakkimise, tähistamise, saadetiste ohumärgistega varustamise või tahvelmärgiste ja oranži tahvliga tähistamise nõuetele, kuid on vastavuses IMDG koodeksiga või ICAO tehniliste eeskirjadega, võib vastu võtta veoks veoahelas, kaasa arvatud mere- või õhuveoks, järgmistel tingimustel:

- a) kui saadetised pole ADR-i kohaselt tähistatud ja ohumärgistega varustatud, peavad nad kandma kas IMDG koodeksi või ICAO tehniliste eeskirjade kohaseid tähiseid ja ohumärgiseid;
- b) IMDG koodeksi või ICAO tehniliste eeskirjade nõudeid kohaldatakse saadetise sees olevale segapakendile;

- c) merevedu hõlmava veoahelas veo korral peavad konteinerid, teisaldatavad paagid, paakkonteinerid või MEGC-d, kui nad ei ole käesoleva lisa peatüki 5.3 kohaselt tähistatud ja tahvelmärgistega varustatud, olema tähistatud ja tahvelmärgistega varustatud IMDG koodeksi peatüki 5.3 kohaselt. Sellisel juhul kasutatakse sõidukite märgistamiseks ainult käesoleva lisa alajaos 5.3.2.1.1 toodud markeeringut. Tühjade puhastamata teisaldatavate paakide, paakkonteinerite ja MEGC-de kohta kehtivad need nõuded kuni nende viimiseni puhastusjaama ja sinna viimise ajal.

See mõõndus ei kehti veoste korral, mis on liigitatud ADR-i klasside 1 kuni 9 kohaselt ohtlikeks veosteks ning mida käsitletakse IMDG koodeksi või ICAO tehniliste eeskirjade kohaselt mitteohtlike veostena.

1.1.4.2.2 Veoahelas, kaasa arvatud mereveol, lubatakse osaleda veoüksustel, mis koosnevad ühest või mitmest sõidukist, mis ei ole konteinerite, teisaldatavate paakide, paakkonteinerite ega MEGC-de sõidukid vastavalt alajao 1.1.4.2.1 punktile c ega ole tähistatud ADR-i jao 5.3.1 kohaste tahvelmärgistega, kuid on tähistatud ja tahvelmärgistega varustatud IMDG koodeksi peatüki 5.3 kohaselt, tingimusel, et on täidetud ADR-i jao 5.3.2 oranži tahvliga tähistamise nõuded.

1.1.4.2.3 Mere- ja õhuvedu hõlmava veoahela puhul võib jagudes 5.4.1 ja 5.4.2 ning peatüki 3.3 erisättes nõutud teabe asemel esitada veodokumendi ja IMDG koodeksis või ICAO tehnilistes eeskirjades nõutud teabe, eeldusel, et esitatakse ka ADR-is nõutud lisateave.

MÄRKUS: alajao 1.1.4.2.1 kohase veo kohta vt ka alajagu 5.4.1.1.7. Konteinerveo kohta vt ka jagu 5.4.2.

1.1.4.3 **Mereveoks lubatud IMO-tüüpi teisaldatavate paakide kasutamine**

IMO-tüüpi teisaldatavaid paake (tüübid 1, 2, 5 ja 7), mis ei vasta peatükis 6.7 või 6.8 toodud nõuetele, kuid on ehitatud ja saanud kasutusloa enne 1. jaanuari 2003 vastavalt IMDG koodeksi (muudatus 29-98) sätetele, võib edasi kasutada tingimusel, et need paagid vastavad IMDG koodeksi korralise ülevaatuse ja katsetamise sätetele¹. Lisaks sellele peavad need paagid vastama ADR-i peatüki 3.2 tabeli A veergudes 10 ja 11 viidatud eeskirjadele ja peatüki 4.2 sätetele. Vt ka IMDG koodeksi alajagu 4.2.0.1.

1.1.4.4 *(Reserveeritud)*

1.1.4.5 **Vedu muul viisil kui maanteed mööda**

1.1.4.5.1 Juhul, kui sõidukit, millega toimub ADR-i nõuete kohane vedu, veetakse teekonna mõnel lõigul muul viisil kui maanteed mööda, kehtivad sellel teelõigul ainult riiklikud või rahvusvahelised eeskirjad, mis reguleerivad ohtlike veoste vedu sellel teelõigul vedava transpordiliigiga.

1.1.4.5.2 Alajaos 1.1.4.5.1 toodud vedude puhul võivad asjaomased ADR-i kokkuleppeosalised tingimusel, et need ADR-i kokkuleppeosaliste vahelised kokkulepped ei lähe vastuollu rahvusvaheliste konventsioonidega, mis reguleerivad ohtlike veoste vedu sellel teelõigul vedava transpordiliigiga (nt inimeste meresõiduohutuse rahvusvaheline konventsioon (SOLAS), millega ADR-i kokkuleppeosalised on samuti ühinenud), kokku leppida ADR-i

¹ *Rahvusvaheline Mereorganisatsioon (IMO) on ringkirja DSC.1/Circ 12 ja selle paranduse näol välja andnud „Juhise olemasolevate IMO tüübi teisaldatavate paakide ja maantee paaksõidukite jätkuvaks kasutamiseks ohtlike kaupade veol”. Selle juhise tekst on saadaval IMO veebisaidil www.imo.org.*

nõuete kohaldamises antud teelõigul, täiendades neid muude nõuetega, kui nad seda vajalikuks peavad.

Nendest kokkulepetest tuleb kokkuleppe algatajal teavitada Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni, kes edastab selle informatsiooni teistele ADR-i kokkuleppeosalistele.

1.1.4.5.3 Juhtudel, kui ADR-i sätete kohane vedu on samal ajal kas osaliselt või kogu teekonna ulatuses sellise rahvusvahelise konventsiooni kohane, mis reguleerib ohtlike veoste vedu muu transpordiliigiga kui maanteevedu, sätete alusel, mis laiendavad selle konventsiooni kohaldatavust teatud mootorsõidukite teenustele, kehtivad selle rahvusvahelise konventsiooni sätted kõne all oleva teekonna kohta koos ADR-i sätetega, mis ei ole nendega vastuolus; muud ADR-i sätted kõne all oleva teekonna kohta ei kehti.

1.1.5 Standardite kohaldamine

Juhul, kui tuleb kohaldada standardit ning standardi ja ADR-i sätete vahel on vastuolu, juhitudakse ADR-i sätetest. ADR-iga mitte konfliktis olevaid standardi nõudeid tuleb kohaldada nagu sätestatud, kaasa arvatud mis tahes muude standardite nõudeid või nende standardite osasid, mille normatiivsusele on standardis viidatud.

PEATÜKK 1.2

DEFINITSIOONID JA MÕÕTÜHIKUD

1.2.1

Definitsioonid

MÄRKUS: käesolev jagu sisaldab kõiki üldisi või erimõisteid.

ADR-i mõistes tähendab:

A

ADN on ohtlike kaupade rahvusvahelist siseveetransporti käsitlev Euroopa kokkulepe.

Aerosool või **aerosoolpakend** (ingl k *aerosol* või *aerosol dispenser*) tähendab eset, mis sisaldab igasugust jao 6.2.6 nõuetele vastavat, mitte-taastäidetavat metallist, klaasist või plastist anumad, mis sisaldab rõhu all, veeldatud või lahustunud olekus gaasi segu vedelikuga, pastaga või pulbriga või ilma seguta ning mis on varustatud kiirvabastusseadmega, mis võimaldab sisu välja lasta tahkete või vedelate osakeste suspensioonina gaasis vahuna, pastana või pulbrina või vedelas või gaasilises olekus.

Ainukasutus (ingl k *exclusive use*) tähendab radioaktiivsete materjalide veo puhul sõiduki või suurkonteineri kasutamist ühe kaubasaatja poolt, kusjuures sõiduki või suurkonteineri kõik esmased, vahe- ja lõpplaadimised ning mahalaadimised ja vedu teostatakse kaubasaatja või kaubasaaja eeskirjade kohaselt, kui seda nõuab ADR.

Alusplaat (ingl k *tray*) (klass 1) on metallist, plastist, kartongist või muust sobivast materjalist leht, mis asetatakse sise-, vahe- või välispakendisse ning mis sobib sellise pakendiga tihedalt. Alusplaadi pind võib olla kujundatud selliselt, et pakendeid või esemeid saab selle sisse panna, nad on selles kindlalt ning üksteisest eraldatud.

Anum (klass 1) (ingl k *receptacle*) tähendab kaste, pudeleid, pleknõusid, vaate, purke või torukujulisi anumaid koos kõikide sise- või vahepakendites kasutatavate sulguritega.

Anum (ingl k *receptacle*) tähendab ainete või esemete paigutamiseks ja hoidmiseks ette nähtud nõu koos kõikide sulguritega. See mõiste ei kehti korpuste kohta (vt ka **krüotehniline anum, sisemine anum, surveanum, jäik sisemine anum ja ühekorrapakend**).

Anumakogumiga sõiduk (ingl k *battery-vehicle*) tähendab sõidukit, mis sisaldab üksteisega kollektoriga ühendatud ja sellele sõidukile püsivalt kinnitatud elemente. Anumakogumiga sõiduki elemendid on ballooned, torukujulised anumad, balloonikogumid (tuntud ka kui raamid), survevaadid ning alajaos 2.2.2.1.1 määratletud gaaside veoks ette nähtud rohkem kui 450 liitri mahuga paagid.

Arvutuslik rõhk (ingl k *calculation pressure*) tähendab teoreetilist rõhku, mis on vähemalt võrdne katserõhuga, mis vastavalt veetava aine ohtlikkusele võib suuremal või väiksemal määral ületada tööõhku. Seda kasutatakse üksnes korpuse seina paksuse määramiseks, sõltumatult igasugusest välisest või sisemisest tugevdusseadmest (vt ka **tühjendamise rõhk, täitmise rõhk, maksimaalne tööõhk (manomeetriline rõhk) ja katserõhk**).

MÄRKUS: teisaldatavate paakide kohta vaata peatükki 6.7.

ASTM (ingl k *American Society for Testing and Materials*) on USA Materjalide Katsetamise Ühing (ASTM International, 100 Barr Harbor Drive, PO Box C700, West Conshohocken, PA, 19428-2959, Ameerika Ühendriigid).

Avatud kriotehniline anum (ingl k *open cryogenic receptacle*) on transporditav, termiliselt isoleeritud anum sügavjahutamise veeldatud gaasidele, mida hoitakse atmosfääriõhul sügavjahutamise veeldatud gaasi pideva ventileerimisega.

B

Balloon (ingl k *cylinder*) tähendab transporditavat surveanumat veemahutavusega mitte üle 150 liitri (vt ka **balloonikogum**).

Balloonikogum (ingl k *bundle of cylinders*) tähendab üksteise külge kinnitatud ja omavahel kollektoriga ühendatud balloone kogumit, mida veetakse ühe ühikuna. Selle kogu veemahutavus ei tohi ületada 3000 liitrit, välja arvatud balloonikogumite puhul, mis on ette nähtud klassi 2 mürgiste gaaside veoks (alajao 2.2.2.1.3 kohaselt tähega T algavad grupid). Sel juhul võib veemahutavus olla kuni 1000 liitrit.

C

CGA (ingl k *Compressed Gas Association*) on Surugaasi Ühing (CGA, 14501 George Carter Way, Suite 103, Chantilly VA 20151, Ameerika Ühendriigid).

CIM (ingl k *Uniform Rules Concerning the Contract of International Carriage of Goods by Rail*) tähendab kaupade rahvusvahelise raudteeveo lepingu ühtseid eeskirju (rahvusvahelise raudteevedude konventsiooni (COTIF) B lisa) muudetud redaktsioonis.

CMR (ingl k *Convention on the Contract of International Carriage of Goods by Road*) on rahvusvahelise kaupade autoveolepingu konventsioon (Genf, 19. mai 1956) muudetud kujul.

CSC (ingl k *International Convention for Safe Containers*) on rahvusvaheline ohutute konteinerite konventsioon (Genf, 1972), muudetud ja välja antud Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni (IMO) poolt Londonis.

E

Elastne IBC (ingl k *flexible IBC*) tähendab puistveose vahekonteinerit, mis koosneb kilest, riidest või muust elastsest materjalist või nendest kombineeritud kerest ja vajaduse korral sisevoodrist või kattest koos asjakohaste käitamisvahendite ja teiselduuseadmetega.

Elastne mahtkonteiner, vt mahtkonteiner.

Elastse IBC plaaniline hooldus (ingl k *routine maintenance of flexible IBCs*), vt **puistveose vahekonteiner (IBC)**.

EN (standard) tähendab Euroopa standardit, mille on avaldanud Euroopa Standardikomitee (CEN) (CEN, Avenue Marnix 17, B-1000 Brüssel).

Eriotstarbeline merekonteiner (ingl k *offshore bulk container*) on kordvkasutamiseks mõeldud konteiner kaupade vedamiseks avamererajatistele või avamererajatiste vahel. Eriotstarbelise merekonteineri konstruktsioon ja ehitus vastavad avamerel käideldavate merekonteinerite heakskiitmise juhendile, mille on kehtestanud Rahvusvaheline Mereorganisatsioon (IMO) dokumendiga MSC/Circ.860.

Etalonteras (ingl k *reference steel*) tähendab terast tõmbetugevusega 370 N/mm² ning 27% pikenemisega katkemisel.

Ettevõte (ingl k *enterprise*) on füüsiline isik, kasumlik või mittekasumlik juriidiline isik, kasumlik või mittekasumlik juriidilise isiku staatusega inimeste ühendus või grupp või ametlik organ sõltumata sellest, kas see on ise juriidiline isik või sõltuv ametivõimust, kes on juriidiline isik.

Ettevõtja (ingl k *undertaking*) vt **ettevõte**.

Euroopa Majanduskomisjoni eeskiri (ingl k *ECE Regulation*) tähendab eeskirja, mis on lisatud „Ratassõidukile ning sellel kasutatava ja/või sellele paigaldatava varustuse ja osade ühtlustatud tehnonõuete vastuvõtmise ning nende nõuete alusel väljastatud kinnituste vastastikuse tunnustamise kokkuleppele” (1958. aasta kokkulepe muudetud kujul).

EÜ direktiiv (ingl k *EC Directive*) tähendab Euroopa Ühenduse pädevate asutuste poolt sisse viidud sätteid, mis on oma eesmärgi saavutamise mõistes siduvad igale liikmesriigile, kellele need on suunatud, kuid jätvavad liikmesriikide ametivõimudele vabaduse vormi ja meetodite valikul.

G

Gaas (ingl k *gas*) tähendab ainet:

- a) mille aururõhk temperatuuril 50 °C on üle 300 kPa (3 bar) või
- b) mis on temperatuuril 20 °C ja normaalrõhul 101,3 kPa täielikult gaasiline.

Gaasi sisaldav väike anum (ühekorrapakend) (ingl k *small receptacle containing gas*) tähendab survestatud gaasi või gaaside segu sisaldavat mittetaastäidetavat anumat, mille puhul metallist valmistatud anuma maht ei ületa 1000 ml ja sünteetilistest materjalidest või klaasist valmistatud anuma maht ei ületa 500 ml. Võib olla varustatud klapiaga.

GHS on kemikaalide klassifitseerimise ja märgistamise ülemaailmse harmoneeritud süsteemi (ingl k *Globally Harmonized System of Classification and Labelling of Chemicals*) kuues, muudetud väljaanne, mis on avaldatud ÜRO poolt dokumendina ST/SG/AC.10/30/Rev.6.

H

Heakskiit (ingl k *approval*)

Mitmepoolne heakskiit (ingl k *multilateral approval*) tähendab radioaktiivsete materjalide veo puhul kas tehnilise lahenduse või saadetise päritoluriigi asjaomase pädeva asutuse ja kõigi riikide, kuhu saadeti veetakse või mida see läbib, pädevate asutuste heakskiitu.

Ühepoolne heakskiit (ingl k *unilateral approval*) tähendab radioaktiivsete materjalide veo puhul ainult tehnilise lahenduse päritoluriigi pädeva asutuse poolt tehnilisele lahendusele antavat heakskiitu. Kui päritoluriik ei ole ADR kokkuleppe osaline, peab heakskiidu valideerima ADR kokkuleppe osalisriigi pädev asutus (vt alajagu 6.4.22.8).

Hermeetiliselt suletud paak (ingl k *hermetically closed tank*) tähendab hermeetiliselt suletud avaustega paaki, mis on ette nähtud vedelate ainete vedamiseks arvutuslikul rõhul vähemalt 4 baari või tahkete ainete (pulbriliste või granuleeritud) vedamiseks sõltumata nende arvutuslikust rõhust ning mis:

- ei ole varustatud kaitseklappide, kaitsemembraanide, muude sarnaste ohutusseadmetega ega vaakumklappidega või
- ei ole varustatud kaitseklappide, kaitsemembraanide ega muude sarnaste ohutusseadmetega, kuid on varustatud vaakumklappidega vastavalt alajao 6.8.2.2.3 nõuetele, või
- on varustatud kaitseklappide ja neile eelneva kaitsemembraaniga vastavalt alajaole 6.8.2.2.10, kuid ei ole varustatud vaakumklappidega, või
- on varustatud kaitseklappide ja neile eelneva kaitsemembraaniga vastavalt alajaole 6.8.2.2.10 ning vaakumklappidega vastavalt alajao 6.8.2.2.3 nõuetele.

I

IAEA on Rahvusvaheline Aatomienergia Agentuur (ingl k *International Atomic Energy Agency*) (IAEA, P.O. Box 100, A-1400 Viin).

IBC vt **puistveose vahekonteiner**.

ICAO on Rahvusvaheline Tsiviillennunduse Organisatsioon (ingl k *International Civil Aviation Organization*) (ICAO, 999 University Street, Montreal, Quebec H3C 5H7, Kanada).

ICAO tehnilised eeskirjad (ingl k *ICAO Technical Instructions*) on ohtlike veoste õhuveo tehnilised eeskirjad, mis moodustavad Chicago rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsiooni (Chicago 1944) 18. lisa, avaldatud Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni (ICAO) poolt Montrealis.

IMDG koodeks (ingl k *IMDG Code*) on Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni (IMO) poolt Londonis avaldatud rahvusvaheline ohtlike kaupade mereveo eeskiri (ingl k *International Maritime Dangerous Goods Code*), millega rakendatakse rahvusvahelise konventsiooni inimeste ohutusest merel (1974. aasta SOLAS konventsioon) VII peatüki A osa.

IMO on Rahvusvaheline Mereorganisatsioon (ingl k *International Maritime Organization*) (IMO, 4 Albert Embankment, London SE1 7SR, United Kingdom).

Isekiireneva lagunemise temperatuur (ingl k *self-accelerating decomposition temperature*) (SADT) on madalaim temperatuur, mille juures võib toimuda veo ajal kasutatavas pakendis oleva aine isekiirenev lagunemine. SADT kindlaksmääramise sätteid ja kinnises mahutis toimuva soojenemise mõjud on toodud „Katsete ja kriteeriumide käsiraamatu” II osas.

Isekiireneva polümerisatsiooni temperatuur (ingl k *self-accelerating polymerization temperature*) (SAPT) tähendab madalaimat temperatuuri, mille juures võib toimuda veo ajal kasutatavas pakendis, IBC-s või paagis oleva aine polümerisatsioon. SAPT määratakse kindlaks isekiireneva lagunemise temperatuuri määramise katseprotseduuride alusel isereageerivate ainete puhul vastavalt „Katsete ja kriteeriumide käsiraamatu“ II osa 28. jaole.

ISO (standard) on rahvusvaheline standard, mille on avaldanud Rahvusvaheline Standardiorganisatsioon (ISO) (ISO – 1, rue de Varembe, CH-1204 Genf 20).

J

Juhtimissüsteem (ingl k *management system*) tähendab radioaktiivse materjali veos omavahel seotud või interaktiivsete elementide süsteemi eesmärgiga kehtestada poliitikat ja eesmärgid ning võimaldada eesmärkide täitmist tõhusal viisil.

Jäiga IBC plaaniline hooldus (ingl k *routine maintenance of rigid IBCs*), vt **puistveose vahekonteiner (IBC)**.

Jäigast plastist IBC (ingl k *rigid plastics IBC*) tähendab jäigast plastist kerega puistveose vahekonteinerit, millel võivad olla konstruktsioonielemendid koos vajalike käitamishooldustega.

Jäik sisemine anum (ingl k *rigid inner receptacle*) (liit-IBC jaoks) on anum, mis säilitab tühjana ja ilma välise kestata oma üldise kuju, kui sulgureid pole paigaldatud. Iga sisemist anumast, mis pole „jäik”, peetakse „elastseks”.

Jäätmed (ingl k *wastes*) on ained, lahused, segud või esemed, millele pole ette nähtud otsest kasutamist, kuid mida veetakse ümbertöötlemiseks, mahalaadimiseks või ärapõletamiseks või muul viisil likvideerimiseks.

K

Kaetud konteiner (ingl k *sheeted container*), vt **konteiner**.

Kaetud mahtkonteiner (ingl k *sheeted bulk container*) vt **mahtkonteiner**

Kaetud sõiduk (ingl k *sheeted vehicle*) on lahtine sõiduk, mis on varustatud veost kaitsva kattega.

Kaitseklapp (ingl k *safety valve*) on rõhu mõjul isesulguv vedruga varustatud seade, mille ülesanne on kaitsta paaki vastuvõetamatu üleliigse siserõhu eest.

Kaitsesüsteem (ingl k *containment system*) tähendab radioaktiivsete materjalide veo puhul konstruktori poolt ettenähtud pakendi koostisosade kogumit, mille eesmärk on radioaktiivsete materjalide säilitamine veo ajal.

Kanister (ingl k *jerrican*) on metallist või plastist, täis- või hulknurkse ristlõikega pakend, millel on üks või enam avaust.

Kartongist IBC (ingl k *fibreboard IBC*) tähendab puistveose vahekonteinerit, mis koosneb kartongist kerest koos eraldi ülemise ja alumise kaanega või ilma nendeta, vajaduse korral sisemisest voodrist (kuid mitte sisepakendist) ning asjakohastest käitamishooldustest ja konstruktsioonielementidest.

Kast (ingl k *box*) on metallist, puidust, vineerist, ümbertöötatud puidust, kartongist, plastist või muust sobivast materjalist valmistatud terviklik täis- või hulknurksete külgedega pakend. Väikesed avaused käsitlemise või avamise hõlbustamiseks või liigitamise nõuete täitmiseks on lubatud, kui need ei vähenda pakendi terviklikkust veo ajal.

Katserõhk (ingl k *test pressure*) on esmase või korralise ülevaatusel survestamisel nõutav rõhk (vt ka **arvutuslik rõhk**, **tühjendamise rõhk**, **täitmise rõhk** ja **maksimaalne töö rõhk (manomeetriline rõhk)**).

MÄRKUS: teisaldatavate paakide kohta vaata peatükki 6.7.

Katsete ja kriteeriumide käsiraamat (ingl k *Manual of Tests and Criteria*) on ÜRO ohtlike veoste veo soovitusete, katsete ja kriteeriumide käsiraamatu kuues, muudetud väljaanne (ST/SG/AC.10/11/Rev.6).

Kaubasaadetis (ingl k *consignment*) tähendab igasugust saadetist või saadetisi või ohtlike veoste koormat, mida kaubasaatja sõiduks esitab.

Kaubasaaja (ingl k *consignee*) on veolepingu kohane kauba saaja. Kui kaubasaaja määrab veolepingu sätete kohaselt kolmanda osapoole, loetakse seda isikut ADR-i tähenduses kaubasaajaks. Kui vedu toimub ilma veolepinguta, siis peetakse kaubasaajaks ettevõtet, mis võtab vastutuse ohtlike veoste eest nende saabumisel.

Kaubasaatja (ingl k *consignor*) on ettevõtte, mis saadab ohtlike veoseid kas enda nimel või kolmanda osapoole eest. Kui vedu toimub veolepingu alusel, tähendab kaubasaatja veolepingu järgset kaubasaatjat.

Kaubaveoüksus (ingl k *cargo transport unit*) on sõiduk, vagun, konteiner, paakkonteiner, teisaldatav paak või MEGC;

Kere (ingl k *body*) (kõigi IBC liikide jaoks peale liit-IBC-de) tähendab anuma põhikonstruktsiooni koos avaste ning nende sulguritega, kuid ilma käitamisvahenditeta.

Kergpaak (ingl k *demountable tank*) on paak, mis ei ole püsipaak, teisaldatav paak, paakkonteiner või anumakogumiga sõiduki element või MEGC, mille maht on üle 450 liitri ja mis pole konstrueeritud veoste vedamiseks ilma sõidukita ning mida saab normaalselt teisaldada ainult tühjana.

Kiirguse avastamissüsteem (ingl k *radiation detection system*) tähendab seadet, mille komponendid on kiirgusandurid.

Kiirgustase (ingl k *radiation level*) tähendab radioaktiivsete materjalide veo puhul vastavat kiirgusdoosi, mida väljendatakse millisiivertites tunni või mikrosiivertites tunni kohta.

Kinnine konteiner (ingl k *closed container*), vt **konteiner**.

Kinnine mahtkonteiner (ingl k *closed bulk container*) vt **mahtkonteiner**

Kinnine sõiduk (ingl k *closed vehicle*) tähendab sõidukit, mille keret on võimalik sulgeda.

Kombineeritud pakend (ingl k *combination packaging*) tähendab pakendite kombineerimist veo eesmärgil; koosneb ühest või enamast alajao 4.1.1.5 kohaselt välispakendisse kinnitatud sisepakendist.

MÄRKUS: *Kombineeritud pakendi puhul kasutatud terminit „sisepakend” ei tohi ajada segamini terminiga „siseanum”, mida kasutatakse liitpakendites.*

Konstruktsioonelemendid (ingl k *structural equipment*):

- a) paaksõiduki paagi või kergpaagi puhul tähendab korpuse väliseid või sisemisi tugevdus-, kinnitus-, kaitse- või stabiliseerivaid elemente;
- b) paakkonteineri paagi puhul tähendab korpuse väliseid või sisemisi tugevdus-, kinnitus-, kaitse- või stabiliseerivaid elemente;
- c) anumakogumiga sõiduki või MEGC elementide puhul tähendab korpuse või anuma väliseid või sisemisi tugevdus-, kinnitus-, kaitse- või stabiliseerivaid elemente;
- d) IBC-de, välja arvatud elastsete IBC-de puhul tähendab kere tugevdus-, kinnitus-, teisaldus-, kaitse- või stabiliseerivaid elemente (kaasa arvatud plastist sisemise anumaga liit-IBC-de põhja alus).

MÄRKUS: *teisaldatavate paakide kohta vaata peatükki 6.7.*

Kontrolli- ehk järelevalveasutus (ingl k *inspection body*) tähendab pädeva asutuse poolt tunnustatud sõltumatut kontrolli- ja katsetamisasutust.

Konteiner (ingl k *container*) tähendab veovahendit (tõstuk-furgooni või muud sarnast konstruktsiooni), mis on:

- püsivate omadustega ja piisavalt vastupidav korduvaks kasutamiseks;
- spetsiaalselt konstrueeritud veoste veoks ühe või enama transpordivahendiga ilma veost maha laadimata;
- varustatud seadmetega, mis võimaldavad selle kohest lastimist ja teisaldamist, eriti laadimisel ühelt transpordivahendilt teisele;
- konstrueeritud selliselt, et seda oleks lihtne täita ja tühjendada;
- sisemahuga mitte alla 1 m³, välja arvatud radioaktiivse materjali veoks mõeldud konteinerite puhul.

Lisaks sellele:

Väikekonteiner (ingl k *small container*) on konteiner, mille sisemine maht ei ületa 3 m³.

Suurkonteiner (ingl k *large container*) on:

- a) konteiner, mis ei vasta väikekonteineri mõistele;
- b) CSC mõistes selliste mõõtmetega konteiner, mille nelja välimise alumise nurga poolt kaetud ala on kas:
 - i) vähemalt 14 m² (150 ruutjalga) või
 - ii) vähemalt 7 m² (75 ruutjalga) suurune pind varustatuna ülemiste nurgaliitmikega.

Kinnine konteiner (ingl k *closed container*) on jäiga lae, jäikade kül- ja otsaseinte ja jäiga põhjaga täielikult suletud konteiner. Termin hõlmab avatava laega konteinereid, mille lagi on veo ajal suletud.

Lahtine konteiner (ingl k *open container*) on pealt avatud või platvormil asuv konteiner.

Kaetud konteiner (ingl k *sheeted container*) on lahtine konteiner, mis on varustatud veost kaitsva kattega.

Vahetuskere (ingl k *swap body*) on konteiner, millel on EN 283 (1991. a väljaanne) kohaselt järgmised parameetrid:

- mehaanilist tugevust silmas pidades on see ehitatud ainult vagunil või maismaasõidukil või parvlaeval vedamiseks;
- seda ei saa virnastada;
- seda saab sõidukilt maha võtta ja uuesti laadida sõidukil asuvate seadmete ning selle enese toendite abil.

MÄRKUS: termin „konteiner” ei hõlma tavapäraseid pakendeid, IBC-sid, paakkonteinereid ega sõidukeid. Konteinerit võib siiski kasutada pakendina radioaktiivsete materjalide veoks.

Korduvkasutatav plastmaterjal (ingl k *recycled plastics material*) on materjal, mis on saadud kasutatud tööstuslikest pakenditest, mis on puhastatud ja ette valmistatud uute pakendite valmistamiseks.

Korpus (ingl k *shell*) (paakide jaoks) tähendab paagi osa, mis sisaldab veoks mõeldud ainet koos avaustega ja nende sulguritega, kuid selle alla ei kuulu käitamisvahendid ja välised konstruktsioonelemendid.

MÄRKUS: teisaldatavate paakide kohta vt peatükk 6.7.

Korpuse või korpuse osa maht (ingl k *capacity of shell or shell compartment*) on korpuse või korpuse osa sisemine kogumaht liitrites või kuupmeetrites. Kui korpust või korpuse osa ei ole võimalik selle kuju või ehituse tõttu täielikult täita, kasutatakse selle täidetavuse astme kindlakstegemisel ja paagi turustamisel seda väiksemat mahtu.

Korvpakend (ingl k *crate*) tähendab mittetäieliku pinnaga välist pakendit.

Kott (ingl k *bag*) on paberist, plastkilest, tekstiilist, riidest või muust sobivast materjalist valmistatud elastne pakend.

Kriitiline temperatuur (ingl k *critical temperature*) on temperatuur, millest kõrgemal aine ei saa eksisteerida vedelas olekus.

Krüotehniline anum (ingl k *cryogenic receptacle*) on transporditav, termiliselt isoleeritud, mitte üle 1000 liitri veemahutavusega, sügavjahutamise veeldatud gaasidele ette nähtud anum (vt ka **avatud krüotehniline anum**).

Kvaliteedi tagamine (ingl k *quality assurance*) tähendab organisatsiooni või asutuse poolt rakendatud süstemaatilist kontrolli- ja inspekteerimisprogrammi, mis on suunatud kindluse pakkumisele selles, et ADR-i ohutusnõuded on täidetud.

Käitamisvahendid (ingl k *service equipment*):

- a) paagi puhul tähendavad need täitmis- ja tühjendamise-, õhutus-, ohutus-, soojendus- ja soojustisolatsiooni seadmeid ja lisaseadmeid ning mõõteinstrumente;
- b) anumakogumiga sõiduki või MEGC elementide puhul tähendavad need täitmis- ja tühjendamiseseadmeid koos kollektori, ohutusseadmete ja mõõteinstrumentidega;
- c) IBC puhul tähendavad need täitmis- ja tühjendamiseseadmeid ning igasuguseid rõhualandus- või ventileerimis-, ohutus-, soojendus- ja soojustisolatsiooni seadmeid ja mõõteinstrumente.

MÄRKUS: teisaldatavate paakide kohta vaata peatükki 6.7.

Kütuseelement (ingl k *fuel cell*) on elektrokeemiline seade, mis muundab kütuse keemilise energia elektrienergiaks, soojuseks ja reaktsioonisaadusteks.

Kütuseelemendiga mootor (ingl k *fuel cell engine*) on seadmete energiaga varustamise seade, mis koosneb kütuseelemendist ja sellega integreeritud või sellest eraldiseisvast toiteallikast ning sisaldab kõiki tööks vajalikke abiseadmeid.

L

Laadija (ingl k *loader*) on ettevõtte, mis:

- a) laadib pakendatud ohtlikud veosed, väikekonteinerid või teisaldatavad paagid sõidukile või konteinerisse või
- b) laadib konteineri, mahtkonteineri, MEGC, paakkonteineri või teisaldatava paagi sõidukile.

Laadimine (ingl k *loading*) tähendab kõiki tegevusi, mille sooritab laadija vastavalt laadija definitsioonile.

Lahtine konteiner (ingl k *open container*), vt **konteiner**.

Lahtine sõiduk (ingl k *open vehicle*) on sõiduk, mille platvormil puudub pealisehitus või mis on varustatud ainult külje- ja tagaseintega.

Leekpunkt (ingl k *flash-point*) on vedeliku madalaim temperatuur, mille juures selle aurud moodustavad õhuga tuleohtliku segu.

Leeksoojendi (ingl k *combustion heater*) on seade, mis kasutab otseselt vedelat või gaasilist kütust ega kasuta sõidukit liikuma paneva mootori jääksoojust.

Liit-IBC, plastist sisemise anumaga (ingl k *composite IBC with plastics inner receptacle*) on IBC, mille konstruktsioonelementideks on jäik väliskest, mis ümbritseb plastist sisemist anumast, koos igasuguste käitamisevahendite ja muude konstruktsioonelementidega. See on konstrueeritud sellisena, et kord koostatud sisemine anum ja väliskest moodustavad ühise vormi, ning sellisena seda kasutatakse, täidetakse, ladustatakse, veetakse või tühjendatakse.

MÄRKUS: kui mõistet „plastmaterjal“ kasutatakse seoses liit-IBC sisemise anumaga, hõlmab see ka muid polümeermaterjale nagu kumm.

Liitpakend (plastmaterjal) (ingl k *composite packaging (plastics material)*) tähendab pakendit, mis koosneb välispakendist ja sisemisest anumast, ja mis on koostatud nii, et siseanum ja välispakend moodustavad tervikliku pakendi. Kord koostatuna säilib selline pakend lahtivõtmatusena; sellisena seda täidetakse, ladustatakse, veetakse ja tühjendatakse.

MÄRKUS: Liitpakendi puhul kasutatud terminit „siseanum“ ei tohi ajada segamini terminiga „sisepakend“, mida kasutatakse kombineeritud pakendites. Näiteks 6HA1 liitpakendi (plastmaterjal) sisu on taoline siseanum, kuna see pole normaalselt ette nähtud hoidmisfunktsiooniks ilma oma välispakendita ega ole seetõttu sisepakend.

Kui pärast terminit „liitpakend“ mainitakse sulgudes materjali, siis viitab see siseanumale.

Loomne materjal (ingl k *animal material*) tähendab loomakorjuseid, loomade kehaosi või loomset toitu.

Lõhkeaine puhasmass (NEM) (ingl k *net explosive mass*) on lõhkeainete kogumass ilma pakenditeta, kestadeta jne. (Samas tähenduses kasutatakse sageli mõisteid **lõhkeaine puhaskogus (NEQ)** (ingl k *net explosive quantity*), **lõhkeaine puhaskaal (NEW)** (ingl k *net explosive weight*) ja puhta lõhkeaine sisaldus).

M

Madalsüsinikteras (ingl k *mild steel*) on 360 N/mm² kuni 440 N/mm² minimaalse tõmbetugevusega teras.

MÄRKUS: teisaldatavate paakide kohta vaata peatükki 6.7.

Mahalaadija (ingl k *unloader*) on ettevõtte, mis:

- a) võtab konteineri, mahtkonteineri, MEGC, paakkonteineri või teisaldatava paagi sõidukilt maha või
- b) laadib pakendatud ohtliku veose, väikekonteinerid või teisaldatavad paagid sõidukilt maha või konteinerist välja või
- c) tühjendab paagi (paaksõiduki, kergpaagi, teisaldatava paagi või paakkonteineri), anumakogumiga sõiduki, MEMU, MEGC, sõiduki, suurkonteineri, puistveose väikekonteineri või mahtkonteineri ohtlikust veosest.

Mahalaadimine (ingl k *unloading*) tähendab kõiki tegevusi, mille sooritab mahalaadija vastavalt mahalaadija definitsioonile.

Mahtkonteiner (ingl k *bulk container*) on mahutisüsteem (kaasa arvatud selle mis tahes vooderdis või kattedkiht), mis on ette nähtud mahutisüsteemiga otseses kokkupuutes oleva tahke aine veoks. Pakend, puistveose vahekonteiner (IBC), suurpakend ja paak ei ole mahtkonteinerid.

Mahtkonteiner on:

- püsivate omadustega ja piisavalt vastupidav korduvaks kasutamiseks;
- spetsiaalselt konstrueeritud kaupade veoks ühe või enama veovahendiga ilma vahepealse ümberlaadimiseta;
- varustatud seadmetega, mis võimaldavad selle kohest teisaldamist;
- mahuga mitte alla 1 m³;

Mahtkonteinerid on näiteks konteiner, eriotstarbeline merekonteiner, skipp, mahtveopunker, vahetuskere, künakonteiner, rataskonteiner, sõiduki veoseruim.

MÄRKUS: See definitsioon kohaldub ainult mahtkonteineritele, mis vastavad peatüki 6.11 nõuetele.

Elastne mahtkonteiner (ingl k *flexible bulk container*) tähendab elastset konteinerit, mille maht ei ületa 15 m³ ning mis sisaldab voodrit ja mille küljes on teisaldukseadmed ja käitamisvahendid.

Kaetud mahtkonteiner (ingl k *sheeted bulk container*) on jäikade põhja- (kaasaarvatud lahtikäiv põhi), külj- ja otsaseintega lahtine mahtkonteiner, mis on varustatud veost kaitsva mittejäiga kattega.

Kinnine mahtkonteiner (ingl k *closed bulk container*) on täielikult suletud konteiner, millel on jäigad lagi, külj- ja otsaseinad ning põhi (kaasaarvatud lahtikäiv põhi). Termin hõlmab avatava laega, külj- või otsaseintega konteinereid, mida saab veo ajal sulgeda. Kinnised mahtkonteinerid võivad olla varustatud avaustega aurude ja gaaside õhuvahetuseks, mis väldivad normaalsete veotingimuste korral tahke sisu väljapääsemise ning vihma ja veepritsmete sissepääsu.

Maksimaalne lubatav kogumass (ingl k *maximum permissible gross mass*)

- a) (IBC-de puhul) tähendab IBC ja igasuguste käitamisvahendite ja konstruktsioonelementide massi koos maksimaalse lubatava puhasmassiga;
- b) (paakide puhul) tähendab paagi taara ja veoks lubatud raskeima veose massi;

MÄRKUS: teisaldatavate paakide kohta vaata peatükki 6.7.

Maksimaalne maht (ingl k *maximum capacity*) on anumate või pakendite, kaasa arvatud puistveose vahekonteinerite (IBC-d) ja suurpakendite sisemaht kuupmeetrites või liitrites.

Maksimaalne normaalne töö rõhk (ingl k *maximum normal operating pressure*) on radioaktiivsete materjalide veol keskmise merepinna kõrgusel mõõdetud atmosfäärirõhust suurem maksimaalne rõhk, mis tekiks kaitsesüsteemis ühe aasta jooksul keskkonnatingimustele vastava temperatuuri ja päikesekiirguse juures ilma õhutusega, lisasüsteemi poolt tekitatava välise jahutusega või selle tööd veo ajal kontrollimata.

Maksimaalne puhasmass (ingl k *maximum net mass*) on üksiku pakendi sisu maksimaalne puhasmass või sisepakendite ja nende sisu maksimaalne kombineeritud mass väljendatuna kilogrammides.

Maksimaalne töö rõhk (manomeetriline rõhk) (ingl k *maximum working pressure (gauge pressure)*) tähendab kõrgeimat järgmisest kolmest rõhust, mis võib esineda tööasendis oleva paagi ülaosas:

- a) kõrgeim paagile tegelikult lubatav rõhk täitmise ajal (maksimaalne lubatav täitmise rõhk);
- b) kõrgeim paagile tegelikult lubatav rõhk tühjendamise ajal (maksimaalne lubatav tühjendamise rõhk);
- c) tegelik manomeetriline rõhk, mida avaldab paagile maksimaalsel töötemperatuuril tema sisu (kaasa arvatud need kõrvalised gaasid, mida ta võib sisaldada).

Kui peatükis 4.3 määratud erisätted ei näe ette teisiti, ei tohi selle töö rõhu (manomeetrilise rõhu) arvuline väärtus olla madalam, kui täitva aine aururõhk 50 °C juures.

Kaitseklappidega (kaitsemembraaniga või ilma) varustatud paakide puhul, välja arvatud klassi 2 kokkusurutud, veeldatud või lahustatud gaaside veoks kasutatavad paagid, peab maksimaalne töö rõhk (manomeetriline rõhk) olema siiski võrdne selliste kaitseklappide määratud avanemiserõhuga.

(Vt ka **arvutuslik rõhk, tühjendamise rõhk, täitmise rõhk ja katserõhk**).

MÄRKUS 1: maksimaalset töö rõhku ei kohaldata isevoolu teel tühjenevatele paakidele vastavalt alajao 6.8.2.1.14 punktile a.

MÄRKUS 2: teisaldatavate paakide kohta vaata peatükki 6.7.

MÄRKUS 3: suletud krüotehniliste anumate kohta vt MÄRKUS alajaos 6.2.1.3.6.5.

MEGC, vt **mitmeelemendiline gaasikonteiner**.

MEMU, vt **mobiilne lõhkeainete tootmisüksus**.

Metallhüdrüidi hoisusüsteem (ingl k *metal hydride storage system*) on üksik komplektne vesinikuhoisusüsteem, mis koosneb anumast, metallhüdrüidist, rõhualandusseadmest,

sulgeklapist, käitamisvahenditest ja sisemistest komponentidest, mida kasutatakse ainult vesiniku veoks.

Metallist IBC (ingl k *metal IBC*) koosneb metallist kerest koos asjakohaste käitamisvahendite ja konstruktsioonielementidega.

Mitmeelemendiline gaasikonteiner (ingl k *multiple-element gas container*) (edaspidi „MEGC”) tähendab omavahel kollektoriga kokku ühendatud ja raami paigutatud elemente. Mitmeelemendilise gaasikonteineri elemendid on ballooned, torukujulised anumad, surveanumad ja balloonikogumid ning ka alajaos 2.2.2.1.1 määratletud gaaside veoks ette nähtud, rohkem kui 450 liitrise mahuga paagid.

MÄRKUS: ÜRO MEGC-de kohta vt peatükk 6.7.

Mobiilne lõhkeainete tootmisüksus (MEMU) (ingl k *mobile explosives manufacturing unit*) tähendab üksust lõhkeainete või laengute valmistamiseks ohtlikest ainetest, mis ei ole lõhkeained, või sellist üksust kandvat sõidukit. Üksus koosneb mitmest paagist, mahtkonteinerist, töötlemiseks kasutatavatest seadmetest ning pumpadest ja muudest seadmetest. MEMU-d võivad sisaldada eraldi sektioone pakendatud lõhkeainete jaoks.

MÄRKUS: kuigi MEMU mõiste sisaldab väljendit „lõhkeainete ja laengute valmistamine”, kehtivad MEMU-dele esitatavad nõuded ainult veo suhtes ja mitte lõhkeainete ja laengute valmistamise suhtes.

N

Neutronkiirguse detektor (ingl k *neutron radiation detector*) tähendab seadet, mis tuvastab neutronkiirgust. Sellises seadmes võib sisalduda hermeetiliselt suletud elektronlampandur, mis muundab neutronkiirguse mõõdetavaks elektrisignaalsiks.

n.o.s kirje („kui pole teisiti sätestatud” kirje) (ingl k *N.O.S. entry (not otherwise specified entry)*) tähendab ühist kirjet, millesse ained, segud, lahused või esemed võivad olla määratud, kui need:

- a) pole nimeliselt märgitud peatüki 3.2 tabelis A ning
- b) omavad n.o.s kirjele vastavaid klassile, klassifitseerimistunnusele, pakendigrupile ja nimetusele ning kirjeldusele vastavaid keemilisi, füüsilisi ja/või ohtlikke omadusi.

Nõuetele vastavuse hindamine (ingl k *conformity assessment*) on toote nõuetele vastavuse kontrollimine vastavalt tüübikinnitust, tootmisjärelvalvet ning esmast ülevaatus ja katsetamist käsitlevatele jao 1.8.6 ja 1.8.7 sätetele.

O

Ohjeldussüsteem (ingl k *confinement system*) tähendab radioaktiivsete materjalide veo puhul konstruktori poolt välja töötatud ja pädeva asutusega kooskõlastatud lõhustava materjali ning pakendi komponentide koostamise süsteemi, mille eesmärk on ohupiiri säilitamine.

Ohtlikud veosed (ingl k *dangerous goods*) on ained ja esemed, mille vedu on ADR-i kohaselt keelatud või lubatud ainult selles kindlaks määratud tingimustel.

Ohtlik reaktsioon (ingl k *dangerous reaction*) on:

- a) põlemine või arvestatav soojuse eraldumine;
- b) tuleohtlike, lämmatavate või mürgiste gaaside eraldumine;

- c) sööbivate ainete moodustumine;
- d) ebastabiilsete ainete moodustumine või
- e) ohtlik rõhu tõus (ainult paakide puhul).

Ohupiiri indeks (CSI) *lõhustuvat materjali sisaldavale saadetisele, veopakendile või konteinerile* (ingl k *criticality safety index (CSI) assigned to a package, overpack or container containing fissile material*) tähendab radioaktiivsete materjalide veol arvu, mida kasutatakse lõhustuvat materjali sisaldavate saadetiste, veopakendite või konteinerite kuhjumise kontrollimiseks.

Ohutemperatuur (ingl k *emergency temperature*) on temperatuur, mille juures kohaldatakse avariimenetlusi, kui temperatuuri reguleerimise süsteem on rikkis.

Ooteaeg (ingl k *holding time*) tähendab ajavahemikku, mis kulub esialgselt täitmisest kuni soojuste juurdevoolu põhjustatud rõhu tõusmiseni rõhupiiramisseadmes seatud madalaima rõhuni jahutatud veeldatud gaaside veoks mõeldud paakides.

MÄRKUS: *Teisaldatavate paakide puhul vt 6.7.4.1.*

P

Paagi dokumentatsioon (ingl k *tank record*) on kaust, mis sisaldab paagi, anumakogumiga sõiduki või MEGC kohta täielikku tehnilist teavet, näiteks alajagudes 6.8.2.3, 6.8.2.4 ja 6.8.3.4 nimetatud sertifikaate.

Paak (ingl k *tank*) on korpus koos käitamishanditega ja konstruktsioonelementidega. Kui seda kasutatakse üksinda, tähendab mõiste „paak” käesolevas jaos defineeritud paakkonteinerit, teisaldatavat paaki, kergpaaki või püsipaaki, kaasa arvatud paagid, mis on anumakogumiga sõidukite või MEGC-de elemendid (vt ka **kerppaak, püsipaak, teisaldatav paak ja mitmeelemendiline gaasikonteiner**).

MÄRKUS: *teisaldatavate paakide kohta vaata alajagu 6.7.4.1.*

Paakkonteiner (ingl k *tank-container*) on transpordivahend, mis vastab konteineri mõistele ning koosneb korpusest ja seadmetest, kaasa arvatud seadmed paakkonteineri liikumise hõlbustamiseks ilma olulise orientatsioonimuutusega, mida kasutatakse gaaside, vedelate, pulbriliste või granuleeritud ainete vedamiseks ja mille maht ületab 0,45 m³ (450 liitrit), kui seda kasutatakse alajaos 2.2.2.1.1 määratletud gaaside veoks.

MÄRKUS: *IBC-sid, mis vastavad peatüki 6.5 nõuetele, ei loeta paakkonteineriteks.*

Paakkonteineri / teisaldatava paagi operaator (ingl k *tank-container/portable tank operator*) on ettevõtte, kelle nimele paakkonteiner / teisaldatav paak on registreeritud.

Paaksõiduk (ingl k *tank-vehicle*) on vedelike, gaaside või pulbriliste või granuleeritud ainete vedamiseks mõeldud sõiduk, mis koosneb ühest või mitmest püsipaagist. Lisaks vedavale sõidukile või selle asemel kasutatavale veermikule koosneb paaksõiduk ühest või mitmest korpusest, nende käitamishanditest ning manustest nende kinnitamiseks sõiduki või veermiku külge.

Paak-vahetuskere (ingl k *tank swap body*) on kasutatav kui paakkonteiner.

Pakend (ingl k *packaging*) tähendab ühte või mitut anumat ning mis tahes muid komponente või materjale, mida on vaja hoiustamise funktsiooni täitmiseks ning muudel ohutuseesmärkidel. (vt ka **kombineeritud pakend, liitpakend, sisepakend, puistveose**

vahekonteiner (IBC), vahepakend, suurpakend, plekist pakend, välispakend, taastatud pakend, taastoodetud pakend, taaskasutatav pakend, päästepakend ja puistumiskindel pakend).

Pakendigrupp (ingl k *packing group*) on grupp, millesse teatud aineid pakkimise eesmärgil, nende veo ohtlikkuse astmest sõltuvalt, võib määrata. Pakendigruppidel on järgmised tähendused, mida seletatakse täpsemalt 2. osas:

- I pakendigrupp: kõrge ohtlikkusega ained;
- II pakendigrupp: keskmise ohtlikkusega ained ja
- III pakendigrupp: madala ohtlikkusega ained.

MÄRKUS: mõningad ohtlike veoseid sisaldavad esemed on samuti määratud pakendigruppidesse.

Pakkija (ingl k *packer*) on ettevõtte, mis paneb ohtlikud veosed pakenditesse, kaasa arvatud suurpakendid ja puistveose vahekonteinerid (IBC-d), ning vajaduse korral valmistab pakendid ette veoks.

Piirtemperatuur (ingl k *control temperature*) on maksimaalne temperatuur, mille juures orgaanilist peroksiidi või isereageerivat ainet võib ohutult vedada.

Plastkangas (ingl k *woven plastics*) (elastsete IBC-de jaoks) tähendab sobivatest plastmaterjalidest elastsetest lintidest või monokiududest valmistatud materjali.

Plekist pakend (ingl k *light-gauge metal packaging*) on ümmarguse, elliptilise, täis- või hulknurkse (ka koonilise) ristlõikega ja peene kaelaga ning ämbrikujuline pakend, mis on valmistatud metallist ning mille seina paksus on alla 0,5 mm (näiteks plekist) ning millel on tasane või kumer põhi ja üks või enam avaust ning mis pole hõlmatud vaadi või kanistri mõistega.

Projekteeritud eluiga (ingl k *design life*) tähendab komposiitmaterjalist balloone ja torukujuliste anumate maksimaalset eluiga (aastate arvu), mille jaoks balloon või torukujuline anum on projekteeritud ja mille jooksul see on heaks kiidetud vastavalt kohaldatavale standardile.

Puidust vaat (ingl k *wooden barrel*) on naturaalsest ümmarguse ristlõikega puidust valmistatud pakend, millel on kumerad seinad, mis koosneb küljelaudadest ja otstest ning on varustatud vitstega.

Puidust IBC (ingl k *wooden IBC*) on jäik või kokkupandav puidust kere koos sisevooderdusega (kuid mitte sisepakendiga) ja sobivate käitamisvahendite ning konstruktsioonelementidega.

Puistevedu (ingl k *carriage in bulk*) on pakendamata tahkete ainete või esemete vedu sõidukites, konteinerites või mahtkonteinerites. Mõiste ei kehti pakendatud veoste ega paakides veetavate ainete kohta.

Puistumiskindel pakend (ingl k *sift-proof packaging*) on pakend, mis ei lase läbi kuiva sisu, kaasa arvatud veo jooksul tekkinud peent tahket materjali.

Puistveose vahekonteiner (ingl k *intermediate bulk container*) (IBC) on jäik või elastne transpordipakend, välja arvatud peatükis 6.1 määratletud, mis:

- a) on mahuga:
 - i) mitte üle 3 m³ II ja III pakendigrupi tahkete ainete ja vedelike jaoks;
 - ii) mitte üle 1,5 m³ I pakendigrupi tahkete ainete jaoks, kui need on pakitud elastsetesse, jäikadesse plast-, liit, kartongist või puidust IBC-desse;
 - iii) mitte üle 3 m³ I pakendigrupi tahkete ainete jaoks, kui need on pakitud metallist IBC-desse;
 - iv) mitte üle 3 m³ radioaktiivsete materjalide jaoks;
- b) on konstrueeritud mehaaniliseks käitlemiseks;
- c) on vastupidav peatükis 6.5 määratud katsete kohaselt käitlemisel ja veol tekkivatele pingetele;

(vt ka **liit-IBC plastist sisemise anumaga, kartongist IBC, elastne IBC, metallist IBC, jäigast plastist IBC ja puidust IBC**).

MÄRKUS 1: paakkonteinerid või teisaldatavad paagid, mis vastavad peatüki 6.7 või 6.8 nõuetele, ei ole puistveose vahekonteinerid (IBC-d).

MÄRKUS 2: puistveose vahekonteinerid (IBC-d), mis vastavad peatüki 6.5 nõuetele, ei ole ADR-i mõistes konteinerid.

Elastsete IBC-de plaaniline hooldus (ingl k *routine maintenance of flexible IBCs*) tähendab järgmisi plaanilisi tegevusi plastist või riidest elastsete IBC-dega:

- a) puhastamine või
- b) mittestruktuursete osade, nt mittestruktuursete voodrite ja sulguriühenduste vahetamine esmase tootja spetsifikatsioonidele vastavate osade vastu;

tingimusel, et need toimingud ei halvenda elastse IBC hoidmisfunktsiooni ega muuda selle prototüüpi.

Jäikade IBC-de plaaniline hooldus (ingl k *routine maintenance of rigid IBCs*) tähendab järgmisi plaanilisi tegevusi metallist, jäigast plastist või liit-IBC-dega:

- a) puhastamine;
- b) kere sulgurite (kaasa arvatud nendega seotud tihendite) või käitamisvahendite eemaldamine ja taaspaigaldamine või asendamine esmase tootja spetsifikatsioonile vastavatega tingimusel, et IBC lekkekindlust kontrollitakse, või
- c) nende konstruktsioonelementide taastamine, mis otseselt ohtlikke veoseid ei sisalda või tühjendamise rõhu alandamise funktsiooni ei täida, eesmärgiga muuta need prototüübile vastavaks (nt tugijalgade või tõstmismanuste õgvendamine) tingimusel, et ei mõjutata IBC hoidmisfunktsiooni.

Kaitstud IBC (ingl k *protected IBC*) (metallist IBC-de jaoks) tähendab puistveose vahekonteinerit, mis on varustatud täiendava kaitsega löökide vastu, näiteks mitmekihilise (sändvitš) või topeltseinalise konstruktsiooniga või metall-lattidest raamiga.

Remonditud IBC (ingl k *repaired IBC*) on metallist, jäigast plastist või liit-IBC, mis on pärast kokkupõrget või mistahes muul põhjusel (nt korrosioon, rebenemine või muu tugevuse vähenemine prototüübiga võrreldes) taastatud, et ta vastaks prototüübile ja suudaks läbida prototüübi katsetusi. ADR-i mõistes peetakse remondiks liit-IBC jäiga sisemise

anuma asendamist sama tootja algsele prototüübile vastava anumaga. Kuid jäiga IBC plaanilist hooldust remondiks ei peeta. Jäigast plastist IBC-de kered ja liit-IBC-de sisemised anumad ei ole remonditavad. Elastsed IBC-d ei ole remonditavad, välja arvatud juhul, kui pädev asutus seda lubab.

Taastoodetud IBC (ingl k *remanufactured IBC*) on metallist, jäigast plastist või liit-IBC, mis:

- a) on toodetud ÜRO-tüübina mitte ÜRO-tüüpi IBC-st või
- b) on ümber ehitatud ühest ÜRO prototüübist teise ÜRO prototüüpi.

Taastoodetud IBC-dele kehtivad samad ADR-i nõuded kui sama tüüpi uutele IBC-dele (vt ka konstruktsioonitüübi informatsiooni alajaos 6.5.6.1.1).

Pädev asutus (ingl k *competent authority*) tähendab igas riigis ja igal erijuhul siseriikliku õigusega määratud ametiasutust või ametiasutusi või muud asutust või asutusi.

Päästepakend (ingl k *salvage packaging*) on eripakend, millesse asetatakse vigastatud, puudustega, lekkivad või nõuetele mittevastavad ohtlike veoste saadetised või puistunud või lekkinud ohtlikud veosed nende veoks taastamisele või kasutusest kõrvaldamisele.

Pääste-surveanum on surveanum veemahutavusega kuni 3000 liitrit, millesse asetatakse vigastatud, puudustega, lekkivad või nõuetele mittevastavad surveanumad nende veoks näiteks taastamisele või kasutusest kõrvaldamisele.

Püsipaak (ingl k *fixed tank*) on rohkem kui 1000-liitrise mahutavusega paak, mis on kohtkindlalt kinnitatud sõidukile (mis muutub sel juhul paaksõidukiks) või on sellise sõiduki runga lahutamatu osa.

R

Radioaktiivne sisu (ingl k *radioactive contents*) on radioaktiivsete materjalide veo puhul radioaktiivne materjal koos kõigi pakendis sisalduvate saastunud või aktiveeritud tahkete ainete, vedelike ja gaasidega.

Remonditud IBC (ingl k *repaired IBC*), vt **puistveose vahekonteiner (IBC)**.

RID on rahvusvaheline ohtlike kaupade raudteevedude kord (ingl k *Regulations concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Rail*) (rahvusvahelise raudteeveo konventsiooni (COTIF) C lisa).

Riigid, mida saadeti läbib või kuhu see veetakse (ingl k *through or into*), on radioaktiivsete materjalide veo puhul riigid, mida kaubasaadeti läbib või kuhu see veetakse, kuid sellest mõistest on spetsiaalselt välja jäetud riigid, mida lennutranspordiga veetav kaubasaadeti ületab, eeldusel, et kõnealustes riikides ei ole graafikujärgset peatust.

Rull (ingl k *reel*) (klass 1) on plastist, puidust, kartongist, metallist või muust sobivast materjalist valmistatud seade, mis koosneb kesksest võllist koos külgseinatega mõlemas võlli otsas või ilma nendeta. Esemed ja ained võib võllile kerida ning külgseinad hoiavad neid maha libisemast.

Rõhk rahunenud olekus (ingl k *settled pressure*) on termilises ja difuusses tasakaalus oleva surveanuma sisu rõhk.

S

Saadetis (ingl k *package*) on pakkimisoperatsiooni lõpp-produkt, mis koosneb pakendist või suurpakendist või IBC-st ja selle saatmiseks ette valmistatud sisust. Mõiste hõlmab käesolevas jaos määratletud gaasianumaid ja esemeid, mida nende suuruse, massi või kuju tõttu võib vedada pakendamata või tugiraamides, korvpakendites või teisaldusvahendites. Mõiste ei kehti puisteveosena või paagis veetavate ainete kohta, välja arvatud radioaktiivse materjali veo puhul.

MÄRKUS: radioaktiivse materjali kohta vt alajaod 2.2.7.2 ja 4.1.9.1.1 ning peatükk 6.4.

Saadetise mass (ingl k *mass of package*) tähendab saadetise kogumassi, kui ei ole teisiti sätestatud. Veoste vedamiseks kasutatavate konteinerite ja paakide mass ei kuulu saadetise kogumassi hulka.

SADT, vt **isekiireneva lagunemise temperatuur**.

SAPT, vt **isekiireneva polümerisatsiooni temperatuur**.

Sisepakend (ingl k *inner packaging*) on pakend, mille veoks on vajalik välispakend.

Sisemine anum (ingl k *inner receptacle*) on anum, mis vajab oma mahutamisesandete täitmiseks välispakendit.

Sulgur (ingl k *closure*) on seade, mis suleb anuma ava.

Surugaas (ingl k Compressed Natural Gas (CNG)) tähendab kokkusurutud gaasi, mis koosneb kõrge metaanisisaldusega maagaasist, millele on määratud ÜRO nr 1971.

Surveanum (ingl k *pressure receptacle*) on üldmõiste, mis hõlmab balloone, torukujulisi anumaid, survevaate, suletud krüotehnilisi anumaid, metallhüdriidi hoisüsteeme, balloonikogumeid ja pääste-surveanumaid.

Survevaat (ingl k *pressure drum*) on keevitatud veetav surveanum, mille veemahutavus on üle 150 liitri ja ei ületa 1000 liitrit (nt veerevõõga varustatud silindrilised anumad, jalastega kerakujulised anumad).

Survestatud ühekorrapakend (ingl k *pressurized gas cartridge*), vt **aerosool** või **aerosoolpakend**.

Suur päästepakend (ingl k *large salvage packaging*) tähendab eripakendit, mis:

(a) on mõeldud mehaaniliseks teisaldamiseks; ja

(b) ületab 400 kg netomassi või mahutab rohkem kui 450 liitrit, kuid mille maht on väiksem kui 3 m³;

millesse asetatakse vigastatud, puudustega, lekkivad või nõuetele mittevastavad ohtlike veoste saadetised või puistunud või lekkivad ohtlikud veosed nende veoks taaskasutamisele või kasutusest kõrvaldamisele.

Suurkonteiner (ingl k *large container*), vt **konteiner**.

Suurpakend (ingl k *large packaging*) on pakend, mis koosneb välispakendist ning selle sees olevatest esemetest või sisepakenditest ja mis:

a) on konstrueeritud mehaaniliseks käitlemiseks;

b) ületab puhasmassilt 400 kg või mahult 450 liitrit, kuid mille maht pole üle 3 m³;

Sõiduk (ingl k *vehicle*), vt **anumakogumiga sõiduk, kinnine sõiduk, lahtine sõiduk, kaetud sõiduk ja paaksõiduk.**

Sõiduki meeskonnaliige (ingl k *member of a vehicle crew*) tähendab sõiduki juhti ja kõiki sõiduki juhiga ohutuse, turvalisuse, koolituse või tegevusega seotud põhjustel kaasas olevaid isikuid.

T

Taaskasutatav pakend (ingl k *reused packaging*) on pakend, mida on kontrollitud ja millel ei ole leitud katsetamisele vastupidavust vähendavaid puudusi. Mõiste hõlmab ka pakendeid, mis on uuesti täidetud sama või analoogse sisuga ning mida veetakse toote kaubasaatja poolt kontrollitavates jaotusvõrkudes.

Taaskasutatav suurpakend (ingl k *reused large packaging*) on taastäidetav suurpakend, mida on kontrollitud ja millel ei ole leitud katsetamisele vastupidavust vähendavaid puudusi. Mõiste hõlmab ka pakendeid, mis on uuesti täidetud sama või analoogse sisuga ning mida veetakse toote kaubasaatja poolt kontrollitavates jaotusvõrkudes.

Taastatud pakend (ingl k *reconditioned packaging*) tähendab eriti:

- a) metallvaate, mis on:
 - i) puhastatud kogu eelnevast sisust, sisemisest ja välisest korrosioonist kuni originaalmaterjalini ning millelt on eemaldatud välised kattedkihid ja märgised;
 - ii) taastatud esialgse vormi ja kujuni, mille servad (kui see on vajalik) on õgvendatud ja tihendatud ning kõik lahutamatuks osaks mitteolevad tihendid asendatud;
 - iii) pärast puhastamist, kuid enne värvimist kontrollitud, mille käigus on välja praagitud pakendid, millel on nähtav piting, oluline materjali paksuse vähenemine, metalliväsimus, vigastatud keermed või sulgurid või muud olulised defektid;
- b) plastvaate ja kanistreid:
 - i) mis on puhastatud kogu eelnevast sisust kuni originaalmaterjalini ning millelt on eemaldatud välised kattedkihid ja märgised;
 - ii) millel on kõik lahutamatuks osaks mitteolevad tihendid asendatud
 - iii) mis on pärast puhastamist kontrollitud, mille käigus on välja praagitud pakendid, millel on nähtavad vigastused, kortsud või praod või vigastatud keermed või sulgurid või muud olulised defektid.

Taastoodetud IBC (ingl k *remanufactured IBC*), vt **puistveose vahekonteiner (IBC)**.

Taastoodetud pakend (ingl k *remanufactured packaging*) tähendab eelkõige:

- a) metallvaate, mis on:
 - i) toodetud mitte-ÜRO tüüpi vaadidest peatüki 6.1 nõuetele vastavalt ÜRO-tüüpi vaadidena;
 - ii) muudetud ühest ÜRO-tüübist peatüki 6.1 nõuetele vastavalt teiseks ÜRO-tüübiks või
 - iii) uuendatud lahutamatuks osaks olevate struktuuriliste komponentidega (nagu mitte-äravõetavad kaaned);
- b) plastvaate mis on:
 - i) muudetud ühest ÜRO-tüüpi vaadist teiseks ÜRO-tüüpi vaadiks (nt 1H1 muudetud 1H2-ks) või
 - ii) uuendatud lahutamatuks osaks olevate struktuuriliste komponentidega.

Taastoodetud vaadid peavad vastama peatüki 6.1 nõuetele, mis kehtivad sama tüüpi uute vaatide kohta.

Taastoodetud suurpakend (ingl k *remanufactured large packaging*) on metallist või jäigast plastist suurpakend, mis:

- a) on toodetud ÜRO-tüübina mitte-ÜRO tüüpi suurpakendist või
- b) on ühest ÜRO prototüübist teiseks ÜRO prototüübiks ümber ehitatud.

Taastoodetud suurpakendid peavad vastama samadele ADR-i nõuetele, mis kehtivad sama tüüpi uute suurpakendite kohta (vt ka konstruktsioonitüübi informatsiooni alajaos 6.6.5.1.2).

Tahke aine (ingl k *solid*) on:

- a) aine, mille sulamistemperatuur või algne sulamistemperatuur rõhul 101,3 kPa on üle 20°C, või
- b) ainet, mis ei ole ASTM D 4359-90 katsemeetodi kohaselt vedel või mis on jaos 2.3.4 kirjeldatud voolavuskatse (penetromeetri katse) kriteeriumide kohaselt tainjas.

Taotleja (ingl k *applicant*) tähendab nõuetele vastavuse hindamise puhul tootjat või tema volitatud esindajat kokkuleppe osalisriigis. Korraliste ja vaheülevaatuste ning erakorraliste kontrollide puhul tähendab **taotleja** katseasutust, käitajat või nende volitatud esindajat kokkuleppe osalisriigis.

MÄRKUS: erandkorras võib nõuetele vastavuse hindamist taotleda kolmas isik (näiteks paakkonteineri operaator jao 1.2.1 mõistes).

Tehniline lahendus (ingl k *design*) tähendab radioaktiivsete materjalide puhul alajao 2.2.7.2.3.5 punkti f kohaselt vabastatud lõhustuva materjali, erikujulise radioaktiivse materjali, vähehajuva radioaktiivse materjali, saadetise või pakendi kirjeldust, mis võimaldab seda eset täielikult identifitseerida. Kirjeldus võib hõlmata spetsifikatsioone, tehnilisi jooniseid, aruandeid, mis näitavad vastavust reguleerivatele nõuetele, ning muid asjassepuutuvaid dokumente.

Tehniline nimetus (ingl k *technical name*) on tunnustatud keemiline või vajaduse korral bioloogiline nimetus või muu nimetus, mida jooksvalt kasutatakse teaduslikes ja tehnilistes käsiraamatutes, ajakirjades ning tekstides (vt alajagu 3.1.2.8.1.1).

Teisaldatav paak (ingl k *portable tank*) on alajaos 2.2.2.1.1 määratletud gaaside veoks kasutamise korral rohkem kui 450 liitrise mahuga, peatüki 6.7 määratlusele või IMDG koodeksile vastav ja peatüki 3.2 tabeli A veerus 10 näidatud eeskirja (T-koodeks) kohane multimodaalne paak.

Teisaldatava paagi operaator (ingl k *portable tank operator*) vt **paakkonteineri / teisaldatava paagi operaator**.

Teisaldusvahend (ingl k *handling device*) (elastsete IBC-de jaoks) on IBC kere külge kinnitatud või IBC kere materjali pikendina moodustatud tropp, aas, silm või karkass.

Tiheduskatse (ingl k *leakproofness test*) on katse paagi, pakendi või IBC ning varustuse ja sulgemisseadmete lekkimiskindluse kindlaksmääramiseks.

MÄRKUS: teisaldatavate paakide kohta vaata peatükki 6.7.

Torukujuline anum (ingl k *tube*) (klass 2) tähendab õmbluseta või komposiitmaterjalist konstruktsiooniga transporditavat, üle 150-liitrise, kuid mitte üle 3000-liitrise veemahutavusega surveanumat.

Transpordivahend (ingl k *conveyance*) on auto- või raudteeveol sõiduk või vagun.

Tuleohtlik komponent (ingl k *flammable component*) (aerosoolide puhul) tähendab tuleohtlikke vedelikke, tahkeid aineid ja gaase ning gaasisegusid, mis on määratletud „Katsete ja kriteeriumide käsiraamatu” III osa alajao 31.1.3 märkustes 1–3. See mõiste ei hõlma pürofoorseid, isekuumenevaid ega veega reageerivaid ained. Eripõlemissoojus määratakse kindlaks ASTM D 240, ISO/FDIS 13943:1999 (E/F) 86.1 kuni 86.3 või NFPA 30B meetodi kohaselt.

Täiskoorem (ingl k *full load*) tähendab igasugust ühelt kaubasaatjalt, kellel on sõiduki või suurkonteineri kasutamise ainuõigus, pärinevat koormat, mille kõik laadimise ja mahalaadimise operatsioonid on sooritatud kaubasaatja või kaubasaaja eeskirjade kohaselt.

MÄRKUS: vastav mõiste radioaktiivsete materjalide jaoks on „ainukasutus”.

Täitja (ingl k *filler*) on ettevõtte, mis täidab ohtlikud veosed paaki (paaksõidukisse, kergpaaki, teisaldatavasse paaki või paakkonteinerisse) ja/või sõidukile, suur- või väikekonteinerisse vedamiseks puistveosena või anumakogumiga sõidukisse või MEGC-sse.

Täiteaste (ingl k *filling ratio*) on gaasi ja 15 °C juures oleva vee, mis täidaks kasutusvalmis surveanuma täielikult, massi suhe.

Täitmise rõhk (ingl k *filling pressure*) on maksimaalne rõhk, mis paagis selle rõhu all täitmisel tegelikult tekib (vt ka **arvutuslik rõhk**, **tühjendamise rõhk**, **maksimaalne töö rõhk (manomeetriline rõhk)** ja **katserõhk**).

Tööiga (ingl k *service life*) tähendab komposiitmaterjalist balloone ja torukujuliste anumate puhul aastate arvu, mille jooksul ballooni või torukujulist anumad on lubatud kasutada.

Töörõhk (ingl k *working pressure*) on surugaasi rõhk täidetud surveanumas, rahunenud olekus, 15 °C lähtetemperatuuril.

MÄRKUS: paakide kohta vt **maksimaalne töö rõhk**.

Tühjendamise rõhk (ingl k *discharge pressure*) on maksimaalne rõhk, mis tegelikult paagis tekib selle rõhu all tühjendamise ajal (vt ka **arvutuslik rõhk**, **täitmise rõhk**, **maksimaalne töö rõhk (manomeetriline rõhk)** ja **katserõhk**).

U

UIC on Rahvusvaheline Raudteeliit (ingl k *International Union of Railways*) (UIC, 16 rue Jean Rey, F-75015 Paris, Prantsusmaa).

UNECE on ÜRO Euroopa Majanduskomisjon (ingl k *United Nations Economic Commission for Europe*) (UNECE, Palais des Nations, 8-14 avenue de la Paix, CH-1211 Genf 10, Šveits).

V

Vaakum-jäätmepaak (ingl k *vacuum-operated waste tank*) on püsipaak, kergpaak, paakkonteiner või paak-vahetuskere, mida kasutatakse peamiselt ohtlike jäätmete veoks ja millel on erilised konstruktsioonelemendid ja/või varustus peatükis 6.10 määratud

jäätmetega täitmise ja nendest tühjendamise hõlbustamiseks. Paaki, mis vastab täielikult peatüki 6.7 või 6.8 nõuetele, ei peeta vaakum-jäätmepeagiks.

Vaakumklapp (ingl k *vacuum valve*) on surve mõjul isesulguv vedruka varustatud seade, mille ülesanne on kaitsta paaki vastuvõetamatu negatiivse siserõhu eest.

Vaat (ingl k *drum*) on lamedate või kumerate silindriliste otstega metallist, kartongist, plastist, vineerist või muust sobivast materjalist pakend. Mõiste hõlmab ka muu kujuga, nt ümmargusi, peene kaelaga või ämbrikujulisi pakendeid. See mõiste ei hõlma puidust vaate ja kanistreid.

Vahepakend (ingl k *intermediate packaging*) on pakend, mis on paigutatud sisepakendite või sisemiste esemete ja välispakendi vahele.

Vahetuskere (ingl k *swap-body*), vt **konteiner**.

Vastavuse tagamine (ingl k *compliance assurance*) (radioaktiivne materjal) on süstemaatiline meetmete programm, mida pädev asutus rakendab ADR-i nõuetele vastavuse tagamiseks.

Vedaja (ingl k *carrier*) on ettevõtte, mis teostab transpordi veolepingu alusel või ilma selleta.

Vedelik (ingl k *liquid*) on aine, mille aururõhk 50 °C juures ei ole kõrgem kui 300 kPa (3 baari), mis pole täielikult gaasiline 20 °C ja 101,3 kPa juures ja

- a) mille sulamistemperatuur või algne sulamistemperatuur 101,3 kPa rõhu juures on 20 °C või madalam või
- b) mis on ASTM D 4359-90 katsemeetodi kohaselt vedel või
- c) mis pole jaos 2.3.4 kirjeldatud voolavuskatse (penetromeetri katse) kriteeriumide kohaselt tainjas.

MÄRKUS: „vedu vedelas olekus” paakide nõuete mõistes tähendab:

- *eeltoodud mõiste kohaste vedelike vedu või*
- *sulas olekus sõiduks üleantud tahkeid aineid.*

Vedu (ingl k *carriage*) (transport) tähendab ohtlike veoste asukoha muutmist koos veotingimustest tulenevate vajalike peatustega ja ajaga, mille vältel on ohtlikud veosed liiklustingimustest olenevalt enne ja pärast koha muutmist ning selle ajal sõidukites, paakides ja konteinerites.

Mõiste hõlmab ka vahepealset ajutist ohtlike veoste ladustamist veoviisi või -vahendi vahetamiseks (ümberpaigutamiseks). See kehtib, kui saatmise ja vastuvõtmise kohta näitavad veodokumendid nõudmisel esitatakse ja tingimusel, et saadetisi ja paake vahepealse ladustamise ajal ei avata, välja arvatud pädevate asutuste poolseks kontrolliks;

Veeldatud maagaas (LNG) (ingl k *liquefied natural gas*) tähendab jahutatud veeldatud gaasi, mis koosneb kõrge metaanisisisaldusega maagaasist, millele on määratud ÜRO nr 1972.

Veeldatud naftagaas (LPG) (ingl k *liquefied petroleum gas*) on madala rõhu all veeldatud gaas, mis sisaldab ühte või mitut kergest süsivesinikku ÜRO numbriga 1011, 1075, 1965, 1969 või 1978 ja koosneb peamiselt propaanist, propeenist, butaanist, butaani isomeeridest, buteenist koos muude süsivesinikgaaside mikrokogustega.

MÄRKUS 1: Muid ÜRO numbreid kandvaid tuleohtlike gaase ei käsitata LPG-na.

MÄRKUS 2: ÜRO nr 1075 kohta vt MÄRKUS 2 alajaos 2.2.2.3 toodud veeldatud gaaside tabelis 2F, ÜRO nr 1965 all.

Veoindeks (TI), mis määratakse saadetisele, veopakendile, konteinerile, rühma LSA-I või SCO-I kuuluvale materjalile tähendab radioaktiivsete materjalide veo puhul numbrit, mida kasutatakse kiirguse kontrollimiseks.

Veopakend (ingl k *overpack*) on kate, mida kasutatakse (üksiku kaubasaatja poolt radioaktiivsete materjalide puhul), et üks või mitu saadetist üheks kokku pakkida, et neid oleks kergem teisaldada ja veo ajal ladustada.

Veopakendid on näiteks:

- a) laadimisalus, näiteks kaubaalus, millele on asetatud või virnastatud ning plastkilega, kahaneva või veniva pakendkilega või muul sobival viisil kokku pakitud mitu saadetist, või
- b) kaitsev välispakend, nagu kast või korvpakend.

Veoüksus (ingl k *transport unit*) on ilma haagiseta mootorsõiduk või mootorsõiduki ja selle külge kinnitatud haagise kombinatsioon.

Vooderdis (ingl k *liner*) on pakendisse, kaasa arvatud suurpakendid või IBC-d, pandud sisekest või kott koos avauste sulguritega, mis ei moodusta pakendi lahutamatu osa.

Väikekonteiner (ingl k *small container*), vt **konteiner**.

Välispakend (ingl k *outer packaging*) tähendab liit- või kombineeritud pakendi välist kaitset koos igasuguste absorbeerivate materjalidega, polsterduse ning muude komponentidega, mis on vajalikud sisemiste anumate või sisepakendite eneses hoidmiseks või kaitsmiseks.

Ü

Ühekorrapakend (ingl k *gas cartridge*), vt **gaasi sisaldav väike anum**.

Ühine kirje (ingl k *collective entry*) tähendab ainete või esemete piiritletud grupi kirjet (vt alajagu 2.1.1.2, B, C ja D).

ÜRO number (ingl k *UN number*) on neljast numbrist koosnev, ÜRO tüübieeskirjadest võetud aine või eseme tunnusnumber.

ÜRO tüüpeeskiri (ingl k *UN Model Regulations*) on ÜRO poolt väljaantud ohtlike veoste veo soovitude üheksateistkümnenda, muudetud väljaande lisaks olevad tüübieeskirjad (ST/SG/AC.10/1/Rev.19).

1.2.2 Mõõtühikud

1.2.2.1 ADR-is kasutatakse järgmisi mõõtühikuid^a:

Mõõdetav suurus	SI ühik ^b	Lubatud alternatiivne ühik	Ühikutevaheline seos
Pikkus	m (meeter)	-	-
Pindala	m ² (ruutmeeter)	-	-
Maht	m ³ (kuupmeeter)	l ^c (liiter)	1 l = 10 ⁻³ m ³
Aeg	s (sekund)	min (minut) h (tund) d (päev)	1 min = 60 s 1 h = 3600 s 1 d = 86 400 s
Mass	kg (kilogramm)	g (gramm) t (tonn)	1 g = 10 ⁻³ kg 1 t = 10 ³ kg
Tihedus	kg/m ³	kg/l	1 kg/l = 10 ³ kg/m ³
Temperatuur	K (kelvin)	°C (Celsiuse skaala kraadid)	0 °C = 273,15 K
Temperatuuride vahe	K (kelvin)	°C (Celsiuse skaala kraadid)	1 °C = 1 K
Jõud	N (njuuton)	-	1 N = 1 kg.m/s ²
Rõhk	Pa (paskal)	bar (baar)	1 Pa = 1 N/m ² 1 bar = 10 ⁵ Pa
Pinge	N/m ²	N/mm ²	1 N/mm ² = 1 MPa
Töö	J (džaul)	kWh (kilovatt-tund)	1 kWh = 3,6 MJ
Energia	J (džaul)	-	1 J = 1 N.m = 1 W.s
Soojushulk	-	eV (elektronvolt)	1 eV = 0,1602 H 10 ⁻¹⁸ J
Võimsus	W (vatt)	-	1 W = 1 J/s = 1 N.m/s
Kinemaatiline viskoossus	m ² /s	mm ² /s	1 mm ² /s = 10 ⁻⁶ m ² /s
Dünaamiline viskoossus	Pa.s	mPa.s	1 mPa.s = 10 ⁻³ Pa.s
Aktiivsus	Bq (bekrell)	-	-
Kiirgusdoos	Sv (siivert)	-	-

^a Praegusajal kasutatavate mõõtühikute ligikaudne teisendamine SI-ühikuteks:

<u>Jõud</u>		<u>Pinge</u>	
1 kg	= 9,807 N	1 kg/mm ²	= 9,807 N/mm ²
1 N	= 0,102 kg	1 N/mm ²	= 0,102 kg/mm ²
<u>Rõhk</u>			
1 Pa	= 1 N/m ²	= 10 ⁻⁵ bar	= 1,02 × 10 ⁻⁵ kg/cm ² = 0,75 × 10 ⁻² torr
1 bar	= 10 ⁵ Pa	= 1,02 kg/cm ²	= 750 torr
1 kg/cm ²	= 9,807 × 10 ⁴ Pa	= 0,9807 bar	= 736 torr
1 torr	= 1,33 × 10 ² Pa	= 1,33 × 10 ⁻³ bar	= 1,36 × 10 ⁻³ kg/cm ²
<u>Energia, töö, soojushulk</u>			
1 J	= 1 N.m	= 0,278 × 10 ⁻⁶ kWh	= 0,102 kgm = 0,239 × 10 ⁻³ kcal
1 kWh	= 3,6 × 10 ⁶ J	= 367 × 10 ³ kgm	= 860 kcal
1 kgm	= 9,807 J	= 2,72 × 10 ⁻⁶ kWh	= 2,34 × 10 ⁻³ kcal
1 kcal	= 4,19 × 10 ³ J	= 1,16 × 10 ⁻³ kWh	= 427 kgm
<u>Võimsus</u>		<u>Kinemaatiline viskoossus</u>	
1 W	= 0,102 kgm/s	1 m ² /s	= 10 ⁴ St (Stokes'i arv)
1 kgm/s	= 9,807 W	1 St	= 10 ⁻⁴ m ² /s
1 kcal/h	= 1,16 W		
<u>Dünaamiline viskoossus</u>			
1 Pa.s	= 1 N.s/m ²	= 10 P (poise)	= 0,102 kg.s/m ²
1 P	= 0,1 Pa.s	= 0,1 N.s/m ²	= 1,02 × 10 ⁻² kg.s/m ²
1 kg.s/m ²	= 9,807 Pa.s	= 9,807 N.s/m ²	= 98,07 P

^b *Rahvusvaheline mõõtühikute süsteem (SI) võeti vastu Kaalude ja Mõõtude Peakonverentsil (aadress: Pavillon de Breteuil, Parc de St-Cloud, F-92 310 Sèvres).*

^c *Lühendit „L” võib kasutada liitri lühendi „l” asemel, kui kirjutusmasinal arv „l” on sarnane tähega „1”.*

Kümnekordseid ja kümnendühikuid võib moodustada järgmiste ühiku nimetuse või sümboli ette pandavate eesliidete või sümbolitega:

<u>Arv</u>			<u>Eesliide</u>	<u>Sümbol</u>
1 000 000 000 000 000 000	= 10 ¹⁸	kvintiljon	eksa-	E
1 000 000 000 000 000	= 10 ¹⁵	kvadriljon	peta-	P
1 000 000 000 000	= 10 ¹²	triljon	tera-	T
1 000 000 000	= 10 ⁹	miljard	giga-	G
1 000 000	= 10 ⁶	miljon	mega-	M
1 000	= 10 ³	tuhat	kilo-	k
100	= 10 ²	sada	hekto-	h
10	= 10 ¹	kümme	deka-	da
0,1	= 10 ⁻¹	kümnendik	detsi-	d
0,01	= 10 ⁻²	sajandik	senti-	c
0,001	= 10 ⁻³	tuhandik	milli-	m
0,000 001	= 10 ⁻⁶	miljondik	mikro-	μ
0,000 000 001	= 10 ⁻⁹	miljardik	nano-	n
0,000 000 000 001	= 10 ⁻¹²	triljondik	piko-	p
0,000 000 000 000 001	= 10 ⁻¹⁵	kvadriljondik	femto-	f
0,000 000 000 000 000 001	= 10 ⁻¹⁸	kvintiljondik	ato-	a

MÄRKUS: ÜRO kasutab inglise keeles 10⁹ = 1 miljard. Siit ka analoogia 10⁹ = 1 miljardik.

1.2.2.2 Kui ei ole teisiti öeldud, tähendab märk % ADR-is:

- tahkete ainete ja vedelike segude ning ka lahuste ja tahkete ainete vesilahuste puhul nende põhiosa osatähtsust segu, lahuse või vesilahuse kogumassis;
- rõhu all täidetud surugaasi segude puhul nende mahu osatähtsust gaasisegu kogumahus või massi järgi täidetud surugaasi segude puhul nende massi osatähtsust segu kogumassis;
- veeldatud või lahustatud gaaside segude puhul nende osatähtsust segu kogumassis.

1.2.2.3 Anumate kõikide rõhkude puhul (nagu katserõhk, siserõhk, kaitseklapi avamise rõhk) on alati näidatud ülerõhk (atmosfäärirõhku ületav rõhk), kuid ainete aururõhk on alati väljendatud absoluutrõhuna.

1.2.2.4 Kui ADR näitab anuma täiteastet, siis on see alati antud aine temperatuuril 15 °C, kui ei ole näidatud muud temperatuuri.

PEATÜKK 1.3

OHTLIKE VEOSTE VEOGA SEOTUD ISIKUTE VÄLJAÕPE

1.3.1 Reguleerimisala ja kohaldatavus

Isikud, kes on peatükis 1.4 toodud osalejate poolt tööle võetud, ning kelle kohustuste hulka kuulub ohtlike ainete vedu, peavad saama nende vastutusele ja kohustustele vastava ohtlike ainete veo nõudeid käsitleva väljaõppe. Töötajad peavad enne kohustusi täitma hakkamist läbima jao 1.3.2 kohase väljaõppe ja tohivad täita ülesandeid, mille puhul nõutavat väljaõpet nad ei ole veel läbinud, vaid väljaõppe saanud isiku otsese järelevalve all. Samuti tuleb käsitleda koolitusnõudeid, mis puudutavad peatükis 1.10 käsitletud ohtlike veoste turvamist

MÄRKUS 1: ohutusnõustaja väljaõppe kohta vt käesoleva jao asemel jagu 1.8.3.

MÄRKUS 2: sõiduki meeskonna väljaõppe kohta vt käesoleva jao asemel peatükki 8.2.

MÄRKUS 3: klassi 7 veoste alase väljaõppe kohta vt ka alajagu 1.7.2.5.

1.3.2 Väljaõppe sisu

Väljaõppe peab olema asjaomase isiku vastutusele ja kohustustele vastavas järgmises vormis.

1.3.2.1 Üldkohustuslikud teadmised

Personal peab olema tuttav ohtlike ainete vedu puudutavate üldiste nõuetega.

1.3.2.2 Spetsiifilised teadmised

Personal peab saama ohtlike ainete veo eeskirju puudutava väljaõppe, mis vastab otseselt tema kohustustele ja vastutusele.

Kui ohtlike ainete vedu hõlmab multimodaalset transporti, peab personal tundma teisi transpordiviise puudutavad nõuded.

1.3.2.3 Ohutusalane väljaõpe

Vastavalt vigastuse riski astmele või ohule, mis tekib ohtlike ainete veoga, kaasa arvatud peale- ja mahalaadimine, seotud õnnetusel, peab personal saama väljaõppe, mis hõlmab ohtlike ainete seotud ohte ja riske.

Väljaõppe eesmärk peab olema personalile nende ainete ohutu käsitlemise ja hädaolukorras tegutsemise protseduuride õpetamine.

1.3.2.4

Lisaks väljaõppele tuleb korrapäraselt läbi viia täiendusõpet, et arvesse võtta eeskirjade muudatusi.

1.3.3

Dokumenteerimine

Käesoleva peatüki kohaselt läbitud väljaõpet puudutavaid dokumente peab pidama tööandja, kes esitab need taotluse korral töötajale või pädevale asutusele. Tööandja peab dokumente säilitama pädeva asutuse määratud tähtaja jooksul. Väljaõpet puudutavaid dokumente tuleb kontrollida enne uue töö alustamist.

PEATÜKK 1.4

VEOS OSALEJATE OHUTUSALASED KOHUSTUSED

1.4.1 Üldised ohutusmeetmed

1.4.1.1 Ohtlike kaupade veos osalejad peavad rakendama vajalikke meetmeid vastavalt arvatavatele ohtudele ja nende ulatusele, et vältida kahjustusi ning vigastusi ning vähendada vajaduse korral nende mõju miinimumini. Nad peavad igal juhtumil lähtuma vastavatest ADR-i nõuetest.

1.4.1.2 Kui ilmneb otsene oht ühiskondlikule julgeolekule, peavad osalejad sellest otsekohe teatama hädaabiteenistustele ja andma neile tegevuseks vajalikku informatsiooni.

1.4.1.3 ADR võib kindlaks määrata teatud kohustusi eri osalejatele.

Kui kokkuleppeosaline leiab, et see ei suurenda riski, võib ta oma siseriiklikes õigusaktides teatud osalejate kohustused üle anda mõnele teisele osalejale tingimusel, et jagudes 1.4.2 ja 1.4.3 toodud kohustused on täidetud. Kokkuleppeosaline peab nendest mõõndustest teavitama Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni sekretariaati, kes edastab selle informatsiooni teistele kokkuleppeosalistele.

Jagude 1.2.1, 1.4.2 ja 1.4.3 nõuded, mis puudutavad osalejate mõistet ja nende vastavaid kohustusi, ei mõjuta õiguslike tagajärgedega (kriminaalvastutus, vastutus jne) seotud siseriiklike õigusnorme, lähtuvalt faktist, et asjaomane osaleja on näiteks juriidiline isik, füüsilisest isikust ettevõtja, tööandja või töövõtja.

1.4.2 Peamiste osalejate kohustused

***MÄRKUS 1:** sama ettevõtte võib täita mitme sellise osaleja rolli, kellele on käesolevas jaos määratud ohutuslaseid kohustusi. Samuti võib ühe osaleja tegevust teostada ja vastavaid ohutuslaseid kohustusi täita mitu ettevõtet.*

***MÄRKUS 2:** radioaktiivse materjali kohta vt ka jagu 1.7.6.*

1.4.2.1 Kaubasaatja

1.4.2.1.1 Ohtlike veoste kaubasaatja peab veoks üle andma ainult kaubasaadetisi, mis vastavad ADR-i nõuetele. Jao 1.4.1 kontekstis peab ta eelkõige:

- a) kindlustama, et ohtlikud veosed on liigitatud ja lubatud sõiduks ADR-i kohaselt;
- b) varustama vedajat taasesitamist võimaldavas vormis informatsiooni ning andmetega ja vajaduse korral nõutud veo- ja lisadokumentidega (load, kinnitused, teatised, tunnistused jne), võttes arvesse eriti peatüki 5.4 nõudeid ja 3. osas toodud tabeleid;
- c) kasutama ainult nende ainete veoks kinnitatud ning sobivaid pakendeid, suuropakendeid, puistveose vahekonteinereid (IBC) ja paake (paaksõidukid, kergpaagid, anumakogumiga sõidukid, MEGC-d, teisaldatavad paagid ja paakkonteinerid), millel on ADR-is ette nähtud tähistus;
- d) arvestama lähetamisnõuete ja ekspedeerimise piirangutega;

- e) kindlustama, et isegi tühjad, puhastamata ja degaseerimata paagid (paaksõidukid, kergpaagid, anumakogumiga sõidukid, MEGC-d, teisaldatavad paagid ja paakkonteinerid) või tühjad, puhastamata sõidukid ja mahtkonteinerid on vastavalt ohumärgistega varustatud, märgistatud ja tähistatud peatüki 5.3 kohaselt ning et tühjad, puhastamata paagid on suletud ja neil on samasugune lekkimiskindlus, mis oleks neil täidetuna.

1.4.2.1.2 Kui kaubasaatja kasutab teise osaleja (pakkija, laadija, täitja jne) teenuseid, peab ta rakendama sobivaid meetmeid, et kindlustada kaubasaadetise vastavus ADR-i nõuetele. Ta võib siiski alajao 1.4.2.1.1 punktides a, b, c ja e toodud juhtudel lähtuda informatsioonist ning andmetest, mida talle on andnud teised osalejad.

1.4.2.1.3 Kui kaubasaatja tegutseb kolmanda osapoole huvides, peab see kaubasaatjat kirjalikult informeerima, et tegu on ohtlike veostega ning andma talle kogu informatsiooni ja dokumendid, mida tal on vaja oma kohustuste täitmiseks.

1.4.2.2 Vedaja

1.4.2.2.1 Jao 1.4.1 kontekstis peab ta vajaduse korral eelkõige:

- a) veenduma, et veetavad ohtlikud veosed on ADR-i kohaselt veoks lubatud;
- b) veenduma, et kaubasaatja on enne vedu esitanud veetava ohtliku veose kohta kogu ADR-iga ettenähtud informatsiooni, et ettenähtud dokumentatsioon on veoüksusele kaasa antud või juhul, kui paberdokumentide asemel kasutatakse elektroonilist andmetöötlust või elektroonilist andmevahetust, et andmed on veo ajal kättesaadavad vähemalt samaväärselt, kui paberdokumentide puhul;
- c) veenduma visuaalselt, et sõidukitel ja veostel poleks ilmseid defekte, lekkeid ega pragusid, et ei puuduks seadmeid ega varustust jne;
- d) veenduma, et paaksõidukite, anumakogumiga sõidukite, kergpaakide, teisaldatavate paakide, paakkonteinerite ja MEGC-de järgmise katsetamise tähtaeg poleks möödunud;

***MÄRKUS:** paake, anumakogumiga sõidukeid ja MEGC-sid võib aga vedada ka pärast kõnealuse tähtaja möödumist alajagudes 4.1.6.10 (anumakogumiga sõidukite ja MEGC-de puhul, mis sisaldavad elementidena surveanumaid), 4.2.4.4, 4.3.2.3.7, 4.3.2.4.4, 6.7.2.19.6, 6.7.3.15.6 või 6.7.4.14.6 sätestatud tingimustel.*
- e) veenduma, et sõidukid poleks ülekoormatud;
- f) veenduma, et peatükis 5.3 sõidukitele ettenähtud tahvelmärgised, tähised ja oranži värvi tahvlid on paigaldatud;
- g) veenduma, et ADR-iga sätestatud kaubaveoüksuse, sõiduki meeskonnaliikmete ja teatud klasside varustus on kaubaveoüksuses olemas.

Vajaduse korral tuleb seda teha veo- ja lisadokumentide alusel, sõiduki või konteineri ja vajaduse korral ka veose visuaalse ülevaatusel.

1.4.2.2.2 Vedaja võib siiski alajao 1.4.2.2.1 punktides a, b, e ja f toodud juhtudel lähtuda informatsioonist ja andmetest, mida talle on andnud teised osalejad.

1.4.2.2.3 Kui vedaja märkab ADR-i nõuete rikkumist, siis ei tohi ta vastavalt alajaole 1.4.2.2.1 saadetist ära saata, kuni rikkumine on kõrvaldatud.

1.4.2.2.4 Kui reisi jooksul avastatakse rikkumine, mis võib vedu ohustada, tuleb kaubasaadetis niipea kui võimalik peatada, pidades silmas liiklusohutuse, kaubasaadetise ohutu liikumatus tagamise ja ühiskondliku ohutuse nõudeid. Vedu võib jätkata alles pärast seda, kui kaubasaadetis vastab kehtivatele eeskirjadele. Ülejäänud teekonda kureeriv asjaomane pädev asutus võib anda loa veo jätkamiseks.

Juhul kui kaubasaadetise nõuetele vastavust ei saavutata ega saada luba veo jätkamiseks, peab pädev asutus andma vedajale vajalikku haldusabi. Sama kehtib juhul, kui vedaja informeerib seda pädevat asutust, et kaubasaatja ei teatanud talle veetavate veoste ohtlikkusest ja et ta soovib veolepingust tulenevalt seaduslikult veose maha laadida, hävitada või ohutuks muuta.

1.4.2.2.5 (*Reserveeritud*)

1.4.2.2.6 Vedaja peab varustama sõiduki meeskonna ADR-is ettenähtud kirjalike juhistega.

1.4.2.3 Kaubasaaja

1.4.2.3.1 Kaubasaaja ei tohi keelduda kauba vastuvõtmisest ilma mõjuvate põhjusteta ning ta peab pärast kauba mahalaadimist veenduma, et seda puudutavad ADR-i nõuded on täidetud.

1.4.2.3.2 Kui konteineri sellisel kontrollil ilmneb ADR-i nõuete rikkumine, tagastab kaubasaaja konteineri vedajale alles pärast rikkumise kõrvaldamist.

1.4.2.3.3 Kui kaubasaaja kasutab teiste osalejate teenuseid (mahalaadimine, puhastamine, saastusest puhastamine jne), peab ta rakendama asjakohaseid meetmeid, et kindlustada ADR-i alajagude 1.4.2.3.1 ja 1.4.2.3.2 nõuete täitmine.

1.4.3 Teiste osalejate kohustused

Teiste osalejate ning nende kohustuste mittetäielik loend on toodud alljärgnevalt. Teiste osalejate kohustused tulenevad eeltoodud jaost 1.4.1, kui nad teavad või oleksid pidanud teadma, et nende kohustuste täitmine on ADR-ile vastava veo üks osa.

1.4.3.1 Laadija

1.4.3.1.1 Jao 1.4.1 kontekstis on laadijal eelkõige järgmised kohustused:

- a) ta peab ohtlikud veosed vedajale üle andma ainult juhul, kui need on saanud ADR-iga kooskõlas oleva veoloa;
- b) ta peab pakitud ohtlike veoste või tühjade, puhastamata pakendite veoks üleandmisel kontrollima, et pakendid oleksid kahjustamata. Ta ei tohi kuni kahjustuse parandamiseni üle anda saadetist, mille pakend on kahjustatud, eriti kui see ei ole lekkekindel ja kui sellel on ohtlike ainete lekkeid või võimalus nende ainete lekkeks; see kohustus kehtib ka tühjade, puhastamata pakendite kohta;
- c) ta peab kinni pidama laadimist ning käitlemist puudutavatest erieeskirjadest;

- d) ta peab pärast ohtlike veoste konteinerisse laadimist järgima tahvelmärgistega, tähistega ja oranži värvi tahvlitega tähistamise nõudeid peatükist 5.3;
- e) ta peab saadetiste laadimisel kinni pidama koospakkimist käsitlevatest keeldudest, võttes arvesse juba sõidukisse või suurkonteinerisse laaditud ohtlikke veoseid ning nõudeid, mis käsitlevad toiduainete, teiste tarbeveoste või loomatoidu eraldamist.

1.4.3.1.2 Laadija võib siiski alajao 1.4.3.1.1 punktides a, d ja e toodud juhtudel lähtuda informatsioonist ning andmetest, mida talle on andnud teised osalejad.

1.4.3.2 **Pakkija**

Jao 1.4.1 kontekstis peab pakkija järgima eelkõige:

- a) pakkimise või koospakkimise tingimusi käsitlevaid ettekirjutusi;
- b) saadetiste tähistamist ja ohumärgistega varustamist käsitlevaid ettekirjutusi, kui ta valmistab saadetisi ette veoks.

1.4.3.3 **Täitja**

Jao 1.4.1 kontekstis on täitjal eelkõige järgmised kohustused:

- a) ta peab enne paakide täitmist veenduma, et nii paagid kui ka nende seadmed oleksid tehniliselt rahuldavas korras;
- b) ta peab veenduma, et paaksõidukite, anumakogumiga sõidukite, kergpaakide, teisaldatavate paakide, paakkonteinerite ja MEGC-de järgmise katsetamise kuupäev poleks möödunud;
- c) ta võib täita paake ainult nende ohtlike ainete, mida on nendes paakides lubatud vedada;
- d) ta peab paakide täitmisel järgima kõrvutiasetsevates anumates olevaid ohtlikke aineid puudutavaid nõudeid;
- e) ta peab paakide täitmisel jälgima täitmiseks kasutatavat ainet puuduvat maksimaalset lubatavat täiteastet või maksimaalset lubatavat täitemassi mahu liitri kohta;
- f) ta peab pärast paagi täitmist kontrollima sulgurite suletust ja lekete puudumist;
- g) ta peab kindlustama, et täitmiseks kasutatava ohtliku aine jääke ei jääks tema poolt täidetava paagi väliskestale;
- h) ta peab ohtlike veoste veoks ettevalmistamisel kinnitama peatükis 5.3 ettenähtud tahvelmärgised, tähised ja oranži värvi tahvlid ning sildid paakidele, sõidukitele ning puistveose konteineritele;
- i) *(reserveeritud)*;
- j) sõidukite või konteinerite täitmisel ohtlike puistveostega peab ta veenduma, et oleksid täidetud peatüki 7.3 asjakohased sätted.

1.4.3.4 *Paakkonteineri / teisaldatava paagi operaator*

Jaos 1.4.1 kontekstis peab paakkonteineri või teisaldatava paagi operaator eelkõige:

- a) kindlustama konstruktsiooni, varustust, katsetamist ja märgistamist käsitlevate ettekirjutuste täitmise;
- b) kindlustama, et korpuste ja nende seadmete hooldust teostatakse viisil, mis tagab normaalsete töötingimuste korral paakkonteineri või teisaldatava paagi vastavuse ADR-i nõuetele kuni järgmise ülevaatuseni;
- c) laskma teostada erakorralise kontrolli, kui korpuse või selle seadmete ohutus võib olla kahjustatud remondi, ümberehituse või avarii tõttu.

1.4.3.5 ja 1.4.3.6 *(Reserveeritud)*

1.4.3.7 *Mahalaadija*

1.4.3.7.1 Jaos 1.4.1 kontekstis peab mahalaadija eelkõige:

- a) veenduma, et maha laaditakse õiged veosed, võrreldes veodokumendil toodud asjakohast informatsiooni saadetisel, konteineril, paagil, MEMU-l, MEGC-l või sõidukil toodud informatsiooniga;
- b) enne mahalaadimist ja mahalaadimise ajal kontrollima, kas pakendid, paak, sõiduk või konteiner on saanud kahjustada määral, mis ohustaks mahalaadimist. Kui see on juhtunud, peab ta kindlustama, et mahalaadimist ei teostataks enne sobivate meetmete rakendamist;
- c) täitma kõik asjakohased mahalaadimist ja teisaldamist käsitlevad nõuded;
- d) kohe pärast paagi, sõiduki või konteineri mahalaadimist:
 - i) kõrvaldama ohtlikud jäägid, mis on jäänud mahalaadimisel paagi, sõiduki või konteineri väliskestale, ning
 - ii) tagama klappide ja kontrollavade sulgemise;
- e) tagama sõidukite või konteinerite nõuetekohase puhastamise ja saastusest puhastamise ning
- f) tagama, et täielikult mahalaaditud, puhastatud ja saastusest puhastatud konteinerid ei kannaks enam peatüki 5.3 kohaseid tahvelmärgiseid, tähiseid ja oranži värvi tahvleid.

1.4.3.7.2 Kui mahalaadija kasutab teiste osalejate teenuseid (puhastamine, saastusest puhastamine jne), peab ta rakendama asjakohaseid meetmeid, et kindlustada ADR-i nõuete täitmine.

PEATÜKK 1.5

MÖÖNDUSED

1.5.1 Ajutised mööndused

1.5.1.1 Vastavalt ADR-i artikli 4 lõikele 3 võivad kokkuleppeosaliste pädevad asutused omavahel otse kokku leppida teatava veo lubamises oma territooriumil ADR-i nõuete ajutiste möönduste alusel tingimusel, et see ei vähenda ohutust. Pädev asutus, kes ajutise möönduse algatas, peab sellest teatama ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni sekretariaadile, kes omakorda teeb selle teatavaks teistele kokkuleppeosalistele¹.

***MÄRKUS:** Jao 1.7.4 kohane „erikord” ei ole käesoleva jao kohaselt ajutine mööndus.*

1.5.1.2 Ajutise möönduse kestus ei või olla pikem kui viis aastat alates selle kehtimise alguse kuupäevast. Ajutine mööndus lõpeb automaatselt kuupäevast, millal hakkab kehtima vastav ADR-i muudatus.

1.5.1.3 Ajutiste möönduste alusel toimuv transport on transport ADR mõistes.

1.5.2 *(Reserveeritud)*

¹ ***Sekretariaadi märkus:** käesoleva peatüki kohaselt sõlmitud erikokkulepetega saab tutvuda ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni sekretariaadi internetilehel (<http://www.unece.org/trans/danger/danger.htm>).*

PEATÜKK 1.6

ÜLEMINEKUMEETMED

1.6.1 Üldist

- 1.6.1.1 Juhul, kui ei ole sätestatud teisiti, võib ADR-i aineid ja esemeid vedada 31. detsembrini 2016 kehtivate ADR-i nõuete kohaselt kuni 30. juunini 2017.
- 1.6.1.2 *(Kustutatud)*
- 1.6.1.3 Klassi 1 aineid ja esemeid, mis kuuluvad kokkuleppeosalise relvajõududele ja olid pakitud enne 1. jaanuari 1990 vastavalt sel ajal kehtinud ADR-i nõuetele, võib vedada pärast 31. detsembrit 1989 tingimusel, et nende pakendid on terved ja nad on deklareeritud veodokumentis enne 1. jaanuari 1990 pakitud sõjaliste veostena. Järgida tuleb ka teisi 1. jaanuarist 1990 sellele klassile kehtestatud nõudeid.
- 1.6.1.4 Klassi 1 aineid ja esemeid, mis on pakitud 1990. aasta 1. jaanuari ning 1996. aasta 31. detsembri vahelisel ajal vastavalt sel ajal kehtinud ADR-i nõuetele, võib vedada pärast 31. detsembrit 1996 tingimusel, et nende pakendid on terved ja nad on deklareeritud veodokumentis 1990. aasta 1. jaanuari ja 1996. aasta 31. detsembri vahelisel ajal pakitud klassi 1 veostena.
- 1.6.1.5 *(Reserveeritud)*
- 1.6.1.6 Enne 1. jaanuari 2003 valmistatud, kuni 30. juunini 2001 kehtinud marginaali 3612 (1) nõuetele vastavaid puistveose vahekonteinereid (IBC-d), mis siiski ei vasta 1. juulist 2001 kehtivatele alajao 6.5.2.1.1 nõuetele tähtede, numbrite ja sümbolite kõrguse osas, võib edasi kasutada.
- 1.6.1.7 Suure või keskmise molekulmassiga polüetüleenist valmistatud vaatidele, kanistritele ja liitpakenditele enne 1. juulit 2005 välja antud tüübikinnitused, mis alajao 6.1.5.2.6 kohaselt kehtivad kuni 31. detsembrini 2004, kuid ei vasta alajao 4.1.1.21 nõuetele, jäävad kehtima kuni 31. detsembrini 2009. Kõiki nende tüübikinnituste alusel toodetavaid ja tähistatavaid pakendeid võib kasutada kuni nende kasutusaja lõpuni, mis määratakse vastavalt alajaole 4.1.1.15.
- 1.6.1.8 Olemasolevaid oranže tahvleid, mis vastavad kuni 31. detsembrini 2004 kohaldatava alajao 5.3.2.2 nõuetele, võib edasi kasutada tingimusel, et on täidetud alajagudes 5.3.2.2.1 ja 5.3.2.2.2 toodud nõue, et tahvel, numbrid ja tähed peavad jääma oma kohale olenemata sõiduki asendist.
- 1.6.1.9 *(Kustutatud)*
- 1.6.1.10 *(Kustutatud)*
- 1.6.1.11 Suure või keskmise molekulmassiga polüetüleenist valmistatud vaatidele, kanistritele ja liitpakenditele ning suure molekulmassiga polüetüleenist valmistatud IBC-dele enne 1. juulit 2007 välja antud tüübikinnitused, mis alajao 6.1.6.1 punkti a kohaselt kehtivad kuni 31. detsembrini 2006, kuid ei vasta alates 1. jaanuarist 2007 kehtiva alajao 6.1.6.1 punkti a nõuetele, jäävad kehtima.

- 1.6.1.12 ja 1.6.1.13 *(Kustutatud)*
- 1.6.1.14 Enne 1. jaanuari 2011 toodetud IBC-sid, mis vastavad konstruktsioonitüübile, mis ei ole läbinud alajao 6.5.6.13 kohast vibratsioonikatset või mis ei pidanud kukkumiskatse läbiviimise ajal vastama alajao 6.5.6.9.5 punkti d kriteeriumidele, võib edasi kasutada.
- 1.6.1.15 Enne 1. jaanuari 2011 toodetud, taastoodetud või remonditud IBC-sid ei tule alajao 6.5.2.2.2 kohase suurima lubatud virnastamiskoormusega märgistada. Kõnealuseid IBC-sid, millel puudub alajao 6.5.2.2.2 kohane märgistus, võib kasutada ka pärast 31. detsembrist 2010, kuid need tuleb märgistada alajao 6.5.2.2.2 kohaselt, kui need pärast kõnealust kuupäeva taastoodetakse või remonditakse. Jätkuvalt võib kasutada pärast 1. jaanuari 2011 ja enne 31. detsembrist 2016 toodetud, taastoodetud või remonditud IBC-sid, millel on märgistatud suurim lubatud virnastamiskoormus vastavalt alajaole 6.5.2.2.2, mis kehtib kuni 31. detsembrini 2014.
- 1.6.1.16–
1.6.1.20 *(Kustutatud)*
- 1.6.1.21 Kuni 31. detsembrini 2010 kehtinud vormile vastavaid juhi koolitustunnistusi, mille kokkuleppeosalised on välja andnud kuni 31. detsembrini 2012, võib alajao 8.2.2.8.5 nõuetele vastavate koolitustunnistuste asemel kasutada kuni nende viieaastase kehtivusaja lõpuni.
- 1.6.1.22 Enne 1. juulit 2011 toodetud ja kuni 31. detsembrini 2010 kehtinud alajao 6.5.2.2.4 nõuete kohaselt märgistatud liit-IBC-de sisemisi anumaid võib edasi kasutada.
- 1.6.1.23 Enne 1. juulit 2011 konstrueeritud, kuni 31. detsembrini 2010 kehtinud alajao 8.1.4.3 nõuetele vastavaid tulekustuteid võib edasi kasutada.
- 1.6.1.24 *(Kustutatud)*
- 1.6.1.25 ÜRO numbriga märgistatud balloone, mille veemahutavus on 60 liitrit või vähem ja mis vastavad ADR-i sätetele, mis kehtivad 31. detsembrini 2012 ja mis ei vasta alajao 5.2.1.1 tingimustele, mis puudutavad ÜRO numbri suurust ja tähti „ÜRO”, mida kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2013, võib kasutada kuni järgmise korralise ülevaatuseni, kuid mitte kauem kui 30. juunini 2018.
- 1.6.1.26 Enne 1. jaanuari 2014 toodetud või taastoodetud suurpakendeid, mis ei vasta alates 1. jaanuarist 2013 kehtivatele alajao 6.6.3.1. nõuetele seoses tähtede, numbrite ja sümbolite kõrgusega, võib edasi kasutada. Enne 1. jaanuari 2015 toodetud või taastoodetud suurpakenditele ei tule kanda alajao 6.6.3.3 kohast maksimaalse lubatava virnastamiskoormuse tähist. Suurpakendeid, mida ei ole alajao 6.6.3.3 kohaselt tähistatud, võib pärast 31. detsembrist 2014 edasi kasutada, kuid kui need pärast seda kuupäeva taastoodetakse, tuleb need alajao 6.6.3.3 kohaselt tähistada. Jätkuvalt võib kasutada pärast 1. jaanuari 2011 ja enne 31. detsembrist 2016 toodetud või taastoodetud suurpakendeid, millel on märgistatud suurim lubatud virnastamiskoormus vastavalt alajaole 6.6.3.3, mis kehtib kuni 31. detsembrini 2014.
- 1.6.1.27 ÜRO nr 1202, 1203, 1223, 1268, 1863 ja 3475 alla kuuluvaid vedelkütuseid sisaldavate seadmete või masinate lahutamatuks osaks olevaid mahuteid, mis on ehitatud enne 1. juulit 2013 ega vasta alates 1. jaanuarist 2013 kehtivatele peatüki 3.3 erisätte 363 punkti a nõuetele, võib edasi kasutada.
- 1.6.1.28 *(Kustutatud)*

- 1.6.1.29 Jätkuvalt võib vedada liitiumelemente ja -akusid, mis on toodetud vastavalt „Katsete ja kriteeriumide käsiraamatu” ajajaos 38.3 nõutud tüübile (3. redaktsioon, 1. muudatus) või mis tahes järgnevale redaktsioonile või muudatusele, mis on tüübikatsetuse päeval kehtiv, kui ADR ei sätesta teisiti.
- Jätkuvalt võib vedada enne 1. juulit 2003 toodetud liitiumelemente ja -akusid, mis vastavad „Katsete ja kriteeriumide käsiraamatu” 3. redaktsiooni nõuetele tingimusel, et kõik ülejäänud kohalduvad nõuded on täidetud.
- 1.6.1.30 Etikette, mis vastavad alajao 5.2.2.2.1.1 nõuetele, mis kohalduvad kuni 31. detsembrini 2014, võib kasutada kuni 30. juunini 2019
- 1.6.1.31 *(Kustutatud)*
- 1.6.1.32 *(Kustutatud)*
- 1.6.1.33 ÜRO numbriga 3499 kaksikkihiga elektrikondensaatoritel, mis on toodetud enne 1. jaanuari 2014, ei pea olema tähistatud energiasalvestusvõime Wh-des, nagu nõutakse peatüki 3.3 erisätte 361 punktis (e).
- 1.6.1.34 ÜRO numbriga 3508 asümmeetrilistel kondensaatoritel, mis on toodetud enne 1. jaanuari 2016, ei pea olema tähistatud energiasalvestusvõime Wh-des, nagu nõutakse peatüki 3.3 erisätte 372 punktis (c).
- 1.6.1.35 Kuni 31. detsembrini 2014 kohalduvate ADR-i nõuetega vastavuses olevaid kirjalikke juhiseid, mis ei vasta alates 1. jaanuarist 2015 kohalduvatele alajao 5.4.3 nõuetele, võib kasutada kuni 30. juunini 2017.
- 1.6.1.36 Kuni kehtivusaja lõpuni võib kasutada enne 1. jaanuari 2014 välja antud juhi koolitustunnistusi, mis ei vasta 1. jaanuarist 2013 kohalduvatele alajao 8.2.2.8.5 nõuetele punktide 4 ja 8 esitatavate kuupäevade järjekorra osas, värvi osas (valge koos mustade tähtedega) ning numbrite 9 ja 10 kasutamise osas tunnistuse tagumisel poolel, et tähistada klasside loetelu, mille puhul tunnistus kehtib.
- 1.6.1.37 *(Reserveeritud)*
- 1.6.1.38 Lepinguosalised riigid võivad kuni 31. detsembrini 2018 väljastada ohtlike veoste ohutusnõuniku koolitustunnistusi, mis vastavad kuni 31. detsembrini 2016 kohalduvale mudelile ning mitte alates 1. jaanuarist 2017 kohalduvatele alajao 1.8.3.18 nõuetele. Selliseid tunnistusi võib kasutada kuni nende viieaastase kehtivuse lõpuni.
- 1.6.1.39 Olenemata alates 1. jaanuarist 2017 kohalduvast peatüki 3.3 erisättest 188 võib liitiumelemente või -akusid sisaldavaid saadetisi kuni 31. detsembrini 2018 tähistada vastavalt peatüki 3.3 erisättele 188, mis kehtib kuni 31. detsembrini 2016.
- 1.6.1.40 Olenemata alates 1. jaanuarist 2017 kohalduvatest ADR-i nõuetest võib ÜRO numbriga 0015, 0016 ja 0303 esemeid, mis sisaldavad 6.1 klassi kriteeriumide kohaselt sissehingamisel mürgiseid suitsu tekitavaid aineid ja mis on toodetud enne 31. detsembrini 2016, vedada kuni 31. detsembrini 2018 ilma et neil oleks kaasnevat riski näitav märgistus kirjaga TOXIC (MÜRGINE) (mis vastab mudelile 6.1, vt alajagu 5.2.2.2.2).
- 1.6.1.41 Olenemata alates 1. jaanuarist 2017 kohalduvatest ADR-i nõuetest võib kuni 31. detsembrini 2016 kohalduva alajao 4.1.4.3 pakkimiseeskirja LP 02 pakkimise erisätte L 2 kohaseid III pakendigrupi tugevusnõuetele vastavaid suurpakendeid kasutada kuni 31. detsembrini 2022 ÜRO numbriga 1950.

- 1.6.1.42 Olenemata alates 1. jaanuarist 2017 ÜRO numbritele 3090, 3091, 3480 ja 3481 kohalduvatest peatüki 3.2 tabeli A tulba 5 nõuetest võib nende ÜRO numbritega kasutada 9. klassi etikette (mis vastavad mudelile 9, vt alajagu 5.2.2.2.2) kuni 31. detsembrini 2018.
- 1.6.1.43 Enne 1. juulit 2017 registreeritud või kasutusele võetud sõidukeid, mis on määratletud peatüki 3.3 erisätetes 240, 385 ja 669, ja nende varustust, mis on mõeldud veo ajal kasutamiseks, ning mis vastavad kuni 31. detsembrini 2016 kohalduvate ADR-i nõuetele, kuid mis sisaldavad liitiumelemente ja -akusid, mis ei vasta alajao 2.2.9.1.7 nõuetele, võib vedada peatüki 3.3 erisätte 666 nõuetele vastava lastina.
- 1.6.2 Klassi 2 ainete surveanumad ja anumad**
- 1.6.2.1 Enne 1. jaanuari 1997 ehitatud anumaid, mis ei vasta 1. jaanuari 1997 ADR-i nõuetele, kuid mille vedu oli lubatud kuni 31. detsembrini 1996 kehtinud ADR-i nõuete kohaselt, võib pärast seda kuupäeva vedada, kui pakkimiseeskirjade P200 ja P203 korralise katsetamise nõuded on täidetud..
- 1.6.2.2 *(Kustutatud)*
- 1.6.2.3 Enne 1. jaanuari 2003 ehitatud, klassi 2 ainete vedamiseks ette nähtud anumad võivad pärast 1. jaanuari 2003 kanda kuni 31. detsembrini 2002 kehtinud nõuetele vastavaid tähistusi.
- 1.6.2.4 Endiselt võib kasutada surveanumaid, mis on konstrueeritud ja ehitatud vastavalt tehnilistele eeskirjadele, mida jao 6.2.5 kohaselt enam ei tunnustata.
- 1.6.2.5 Surveanumaid ja nende sulgureid, mis on konstrueeritud ja ehitatud vastavalt ehitamise ajal kehtinud standarditele (vt jagu 6.2.4) vastavalt sel ajal kehtinud ADR-i sätetele, võib endiselt kasutada, kui seda ei piira spetsiaalne üleminekusäte.
- 1.6.2.6 Surveanumaid, mis on mõeldud ainete jaoks, mis ei kuulu klassi 2, ja mis on ehitatud enne 1. juulit 2009 vastavalt 31. detsembrini 2008 kehtinud alajao 4.1.4.4 nõuetele, kuid mis ei vasta alates 1. jaanuarist 2009 kohaldatava alajao 4.1.3.6 nõuetele, võib jätkuvalt kasutada tingimusel, et kuni 31. detsembrini 2008 kehtivad alajao 4.1.4.4 nõuded on täidetud.
- 1.6.2.7 ja 1.6.2.8 *(Kustutatud)*
- 1.6.2.9 ADR-i kokkuleppeosalised võivad enne 1. jaanuari 2015 ehitatud balloone suhtes kohaldada kuni 31. detsembrini 2010 kehtinud alajao 4.1.4.1 pakkimiseeskirja P200 punkti 10 pakkimise erisätet v.
- 1.6.2.10 ÜRO nr 1011, 1075, 1965, 1969 või 1978 gaaside veoks ette nähtud taastäidetavaid keevitatud terasballoone, millele veoriigi (-riikide) pädev asutus on määranud korralise ülevaatuse intervalliks 15 aastat vastavalt 31. detsembrini 2010 kehtinud alajao 4.1.4.1 pakkimiseeskirja P200 punkti 10 pakkimise erisättele v, võib jätkuvalt korraliselt üle vaadata nende sätete kohaselt.

- 1.6.2.11 Enne 1. jaanuari 2013 ehitatud ja veoks ette valmistatud ühekorrapakendeid, mille nõuetele vastavuse hindamisel ei ole kohaldatud jao 1.8.6, 1.8.7 või 1.8.8 nõudeid, võib pärast seda kuupäeva edasi vedada tingimusel, et kõik muud kehtivad ADR-i sätted on täidetud.
- 1.6.2.12 Kuni 31. detsembrini 2013 võib pääste-surveanumaid ehitada ja kinnitada siseriiklike eeskirjade kohaselt. Enne 1. jaanuari 2014 siseriiklike eeskirjade kohaselt ehitatud ja kinnitatud pääste-surveanumaid võib edasi kasutada, kui selleks annavad loa pääste-surveanumate kasutamise riikide pädevad asutused.
- 1.6.2.13 Enne 1. juulit 2013 toodetud balloonikogumeid, mis ei ole märgistatud vastavalt alajagudele 6.2.3.9.7.2 ja 6.2.3.9.7.3, kohaldatavad 1. jaanuarist 2013 või 6.2.3.9.7.2, kohaldatav 1. jaanuarist 2015, võib kasutada kuni järgmise perioodilise ülevaatuseni ja katsetuseni pärast 1. juulit 2015
- 1.6.2.14 Enne 1. jaanuarit 2016 toodetud balloone, mis on toodetud vastavalt alajaole 6.2.3 ja transpordi ja kasutamise riigi pädeva asutuse poolt heakskiidetud spetsifikatsioonile, kuid mitte vastavalt standardile ISO 11513:2011 või ISO 9809-1:2010, nagu on nõutud alajaos 4.1.4.1, pakkimiseeskirjas P 208 (1), võib kasutada adsorbeerunud gaaside veoks tingimusel, et täidetakse alajao 4.1.6.1 üldisi pakkimiseeskirju.
- 1.6.2.15 Enne 1. juulit 2015 perioodiliselt kontrollitud balloonikogumeid, mis ei ole märgistatud vastavalt alajaole 6.2.3.9.7.3, kohaldatav 1. jaanuarist 2015, võib kasutada kuni järgmise perioodilise ülevaatuseni pärast 1. juulit 2015.

1.6.3 Püsipaagid (paaksõidukid), kergpaagid ja anumakogumiga sõidukid

- 1.6.3.1 Enne 1. oktoobrist 1978 kehtima hakanud ADR-i nõudeid ehitatud püsipaake (paaksõidukeid), kergpaake ja anumakogumiga sõidukeid võib kasutada, kui korpuse seadmestus vastab peatüki 6.8 nõuetele. Korpuse seina paksus, välja arvatud juhul, kui korpused on ette nähtud klassi 2 jahutamiseiga veeldatud gaaside vedamiseks, peab vastama mitte väiksemale kui 0,4 MPa (4 bar) (manomeetriline rõhk) arvutuslikule rõhule madalsüsinikterase puhul ja mitte väiksemale kui 200 kPa (2 bar) (manomeetriline rõhk) arvutuslikule rõhule alumiiniumi ja alumiiniumi sulamite puhul. Muude kui ümmarguse ristlõikega paakide puhul on arvutuste aluseks võetav diameeter võrdne sellise ringi läbimõõduga, mille pindala on võrdne paagi tegeliku ristlõikepindalaga.
- 1.6.3.2 Käesolevate üleminekunõuete alusel töös hoitavate püsipaakide (paaksõidukite), kergpaakide ja anumakogumiga sõidukite korralised katsetused tuleb läbi viia vastavalt alajagude 6.8.2.4 ja 6.8.3.4 nõuetele ning vastavalt eri klasside erinõuetele. Kui eelnimetatud nõuded ei näe ette kõrgemat katserõhku, piisab alumiiniumist ja alumiiniumisulamist korpuste jaoks katserõhust 200 kPa (2 bar) (manomeetriline rõhk).
- 1.6.3.3 Alajagudes 1.6.3.1 ja 1.6.3.2 toodud üleminekunõuetele vastavaid püsipaake (paaksõidukeid), kergpaake ja anumakogumiga sõidukeid võib nende jaoks lubatud ohtlike veoste veoks kasutada kuni 30. septembrini 1993. See üleminekuperiood ei kehti klassi 2 ainete veoks ette nähtud püsipaakide (paaksõidukite), kergpaakide ja anumakogumiga sõidukite puhul või nende püsipaakide (paaksõidukite), kergpaakide ja anumakogumiga sõidukite puhul, mille seina paksus ja seadmestik vastab peatüki 6.8 nõuetele.
- 1.6.3.4 a) Enne 1. maid 1985 ehitatud, 1. oktoobrist 1978 kuni 30. aprillini 1985 kehtinud ADR-i nõuetele vastavaid püsipaake (paaksõidukeid), kergpaake ja anumakogumiga sõidukeid, mis ei vasta 1. maist 1985 kehtinud nõuetele, võib pärast seda kuupäeva edasi kasutada.

- b) Püsipaake (paaksõidukeid), kergpaake ja anumakogumiga sõidukeid, mis on ehitatud ajavahemikul 1. maist 1985 kuni 1. jaanuarist 1988 kohaldatavate nõuete kehtivuse alguseni ning mis ei vasta neile nõuetele, kuid on ehitatud vastavalt selle kuupäevani kehtinud ADR-i nõuetele, võib pärast seda kuupäeva edasi kasutada.

1.6.3.5 Enne 1. jaanuarit 1993 ehitatud ja kuni 31. detsembrini 1992 kehtinud ADR-i nõuetele vastavaid püsipaake (paaksõidukeid), kergpaake ja anumakogumiga sõidukeid, mis ei vasta 1. jaanuarist 1993 kehtinud nõuetele, võib edasi kasutada.

1.6.3.6 a) Ajavahemikul 1. jaanuar 1978 kuni 31. detsember 1984 ehitatud püsipaagid (paaksõidukid), kergpaagid ja anumakogumiga sõidukid, mida kasutatakse pärast 31. detsembrit 2004, peavad vastama 1. jaanuarist 1990 kohaldatava, korpuse paksust ja vigastuste eest kaitsmist puudutava marginaali 211 127 (5) nõuetele.

b) Ajavahemikul 1. jaanuar 1985 kuni 31. detsember 1989 ehitatud püsipaagid (paaksõidukid), kergpaagid ja anumakogumiga sõidukid, mida kasutatakse pärast 31. detsembrist 2010, peavad vastama 1. jaanuarist 1990 kohaldatava, korpuse paksust ja vigastuste eest kaitsmist puudutava marginaali 211 127 (5) nõuetele.

1.6.3.7 Enne 1. jaanuari 1999 ehitatud ja kuni 31. detsembrini 1998 kehtinud nõuetele vastavaid püsipaake (paaksõidukeid), kergpaake ja anumakogumiga sõidukeid, mis siiski ei vasta 1. jaanuarist 1999 kehtivatele nõuetele, võib edasi kasutada.

1.6.3.8 Kui ADR-i muudatuste tulemusena on mõne gaasi ohtliku veose tunnusunimetust muudetud, ei ole vajalik muuta nimetusi plaadil või korpusel (vt alajagu 6.8.3.5.2 või 6.8.3.5.3) tingimusel, et gaaside nimetusi püsipaakidel (paaksõidukitel), kergpaakidel ja anumakogumiga sõidukitel või plaatidel (vt alajao 6.8.3.5.6 punkt b või c) kohandatakse sellele järgneval esimesel korralisel katsetamisel.

1.6.3.9 ja 1.6.3.10 (*Reserveeritud*)

1.6.3.11 Enne 1. jaanuari 1997 ehitatud, kuni 31. detsembrini 1996 kehtinud nõuetele vastavaid püsipaake (paaksõidukeid) ja kergpaake, mis ei vasta siiski 1. jaanuarist 1997 kehtivate marginaalidele 211 332 ja 211 333 nõuetele, võib edasi kasutada.

1.6.3.12 (*Reserveeritud*)

1.6.3.13 (*Kustutatud*)

1.6.3.14 (*Reserveeritud*)

1.6.3.15 (*Kustutatud*)

1.6.3.16 Enne 1. jaanuari 2007 ehitatud püsipaakide (paaksõidukite), kergpaakide ja anumakogumiga sõidukite puhul, mis ei vasta paagi dokumentatsiooni käsitlevate jao 4.3.2 ning alajagude 6.8.2.3, 6.8.2.4 ja 6.8.3.4 nõuetele, peab paagi dokumentatsiooni jaoks vajalike dokumentide säilitamine algama hiljemalt järgmise korralise ülevaatusajast.

1.6.3.17 Enne 1. juulit 2007 kuni 31. detsembrini 2006 kehtinud nõuete kohaselt ehitatud püsipaake (paaksõidukeid) ja kergpaake, mis on ette nähtud klassi 3 ainete veoks I pakendigrupis aurusurvega kuni 175 kPa (1,75 bar) (absoluut) temperatuuril 50°C ning millele on kuni 31. detsembrini 2006 kehtinud nõuete kohaselt määratud paagi kood L1.5BN, võib kasutada üldnimetatud ainete veoks kuni 31. detsembrini 2018.

1.6.3.18 Enne 1. jaanuari 2003 ehitatud, kuni 30. juunini 2001 kehtinud nõuetele vastavaid püsipaake (paaksõidukeid), kergpaake ja anumakogumiga sõidukeid, mis siiski ei vasta 1. juulist 2001 kehtivatele nõuetele, võib edasi kasutada tingimusel, et on määratud asjakohane paagi kood.

1.6.3.19 Kuni 31. detsembrini 2002 kehtinud alajao 6.8.2.1.21 nõuete kohaselt enne 1. jaanuari 2003 ehitatud püsipaake (paaksõidukeid) ja kergpaake, mis ei vasta siiski 1. jaanuarist 2003 kehtivatele nõuetele, võib edasi kasutada.

1.6.3.20 Kuni 31. detsembrini 2002 kehtinud nõuete kohaselt enne 1. juulit 2003 ehitatud püsipaake (paaksõidukeid) ja kergpaake, mis ei vasta siiski 1. jaanuarist 2003 kehtivatele alajao 6.8.2.1.7 ning 1. jaanuarist 2003 kuni 31. detsembrini 2006 kehtinud jao 6.8.4 punkti b erisätte TE15 nõuetele, võib edasi kasutada.

- 1.6.3.21 *(Kustutatud)*
- 1.6.3.22 kuni 1.6.3.24 *(Reserveeritud)*
- 1.6.3.25 *(Kustutatud)*
- 1.6.3.26 Kuni 31. detsembrini 2006 kehtinud nõuete kohaselt enne 1. jaanuari 2007 ehitatud püsipaake (paaksõidukeid) ja kergpaake, mis ei vasta siiski 1. jaanuarist 2007 kehtivatele nõuetele konstruktsioonijärgse välisrõhu tähistamise kohta alajao 6.8.2.5.1 kohaselt, võib edasi kasutada.
- 1.6.3.27 kuni 1.6.3.29 *(Reserveeritud)*
- 1.6.3.30 Kuni 31. detsembrini 2004 kehtinud nõuete kohaselt enne 1. juulit 2005 ehitatud vaakum-jäätmepaake (paaksõidukeid) ja kergpaake, mis ei vasta siiski 1. jaanuarist 2005 kehtivatele alajao 6.10.3.9 nõuetele, võib edasi kasutada.
- 1.6.3.31 Endiselt võib kasutada püsipaake (paaksõidukeid), kergpaake ja anumakogumiga sõidukite elemente moodustavaid paake, mis on konstrueeritud ja ehitatud vastavalt tehnilistele eeskirjadele, mida tunnustati nende ehitamise ajal vastavalt sel ajal kohaldatava alajao 6.8.2.7 sätetele.
- 1.6.3.32 Endiselt võib kasutada enne 1. juulit 2007 ehitatud püsipaake (paaksõidukeid) ja kergpaake, mis vastavad kuni 31. detsembrini 2006 kehtinud nõuetele ja on varustatud pääseluugi kattekomplektiga, mis vastab kuni 31. detsembrini 2006 kohaldatud alajao 6.8.2.6 tabelis osutatud standardi EN 13317:2002 sätetele, sealhulgas kõnealuse standardi B lisa joonise ja tabeli B.2 sätetele, mis kaotasid kehtivuse 1. jaanuaril 2007, või mille materjal ei vasta jaos 5.2 esitatud standardi EN 13094:2004 nõuetele.
- 1.6.3.33 Kui püsipaakide (paaksõidukite) või kergpaakide korpus oli juba enne 1. jaanuari 2009 jagatud vaheseinte või laineplaatidega kuni 7500 liitrit mahutavateks osadeks, ei ole alajaos 6.8.2.5.1 nõutud andmetes vaja korpuse mahule lisada sümbolit S niikaua, kui teostatakse järgmine alajao 6.8.2.4.2 kohane korraline ülevaatus.
- 1.6.3.34 Olenemata alajao 4.3.2.2.4 sätetest võib veeldatud või jahutamisega veeldatud gaaside veoks mõeldud püsipaake (paaksõidukeid) ja kergpaake, mis vastavad konstruktsiooni käsitlevatele kehtivatele ADR-i nõuetele, kuid mis on enne 1. juulit 2009 jagatud vaheseinte või laineplaatidega suuremateks kui 7500 liitrit mahutavateks osadeks, täita endiselt rohkem kui 20% ja vähem kui 80% nende mahust.
- 1.6.3.35 *(Kustutatud)*
- 1.6.3.36 Enne 1. juulit 2011 ehitatud püsipaake (paaksõidukeid), mis on ette nähtud veeldatud mittemürgiste tuleohtlike gaaside veoks ja on sisemiste sulgeventiilide asemel varustatud tagasilöögiklappidega ning ei vasta alajao 6.8.3.2.3 nõuetele, võib edasi kasutada.
- 1.6.3.37 *(Kustutatud)*
- 1.6.3.38 Püsipaake (paaksõidukeid), kergpaake ja anumakogumiga sõidukeid, mis on konstrueeritud ja ehitatud ehitamise ajal kehtinud standardite kohaselt (vt alajaod 6.8.2.6 ja 6.8.3.6) vastavalt sel ajal kehtinud ADR-i sätetele, võib edasi kasutada, kui seda ei keela spetsiaalne üleminekumeede.

- 1.6.3.39 Püsipaake (paaksõidukeid) ja kergpaake, mis on ehitatud enne 1. juulit 2011 kuni 31. detsembrini 2010 kehtinud alajao 6.8.2.2.3 nõuete kohaselt, kuid mis ei vasta siiski leegikustuti või tulekaitseklapi asendit puudutavatele alajao 6.8.2.2.3 kolmanda lõigu nõuetele, võib edasi kasutada.
- 1.6.3.40 *(Kustutatud)*
- 1.6.3.41 Enne 1. juulit 2013 ehitatud, kuni 31. detsembrini 2012 kehtinud nõuetele vastavad püsipaagid (paaksõidukid) ja kergpaagid, mis ei vasta siiski 1. jaanuarist 2013 kehtivatele alajao 6.8.2.5.2 või 6.8.3.5.6 tähistamisnõuetele, võivad olla 31. detsembrini 2012 kehtinud nõuete kohaselt tähistatud järgmise korralise ülevaatuseni pärast 1. juulit 2013.
- 1.6.3.42 ÜRO nr 2381 puhul võib kuni 31. detsembrini 2012 kehtinud peatüki 3.2 tabeli A veerus 12 toodud paagikoodi kohaldada kuni 31. detsembrini 2018, kui on tegemist enne 1. juulit 2013 ehitatud püsipaakide (paaksõidukite) ja kergpaakidega.
- 1.6.3.43 Enne 1. jaanuari 2012 ehitatud, kuni 31. detsembrini 2012 kehtinud nõuetele vastavaid püsipaake (paaksõidukeid) ja kergpaake, mis siiski ei vasta alajao 6.8.2.6 nõuetele seoses standarditega EN 14432:2006 ja EN 14433:2006, võib edasi kasutada.
- 1.6.3.44 ÜRO numbrite 1202, 1203, 1223, 3475 ja ÜRO nr 1268 ja 1863 alla klassifitseeritud lennukikütuse vedamiseks mõeldud püsipaagid (paaksõidukid) ja kergpaagid, mis on varustatud riiklikele seadustele vastavalt lisaaine seadmetega ja mis on ehitatud enne 1. juulit 2015 vastavalt riiklikele nõuetele, kuid mis ei vasta 1. jaanuarist 2015 kohalduvale peatüki 3.3 erisättele 664 konstruktsiooni-, heakskiidu- ja katsetusnõuete osas, võib kasutada kuni nende esimese vahe- või korralise ülevaatuseni pärast 31. detsembrini 2015. Pärast seda kuupäeva võib neid kasutada vaid kasutusriigi pädeva asutuse heakskiidu korral.
- 1.6.3.45 *(Reserveeritud)*
- 1.6.3.46 Enne 1. juulit 2017 vastavalt 31. detsembrini 2016 kehtivatele nõuetele konstrueeritud püsipaake (paaksõidukeid), mis ei vasta alajaos 6.8.2.1.23 toodud nõuetele, mida kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2017, võib ka edaspidi kasutada.
- 1.6.3.47 kuni 1.6.3.49 *(Reserveeritud)*

1.6.3.50 *Fiiber-sarrustatud plastist paagid (FRP)*

Fiiber-sarrustatud plastist paake, mis on ehitatud enne 1. juulit 2002 kooskõlas enne 1. juulit 2001 kinnitatud, lisa B.1c nõuetega kooskõlas oleva tüübikinnitusega, mis kehtisid kuni 30. juunini 2001, võib kasutada kuni nende eluea lõpuni tingimusel, et kõik kuni 30. juunini 2001 kehtinud nõuded olid ja on täidetud.

Kuid alates 1. juulist 2001 ei tohi anda ühtki uut tüübikinnitust 30. juunini 2001 kehtinud nõuete alusel.

1.6.4 Paakkonteinerid, teisaldatavad paagid ja MEGC-d

- 1.6.4.1 Enne 1. jaanuari 1988 ehitatud, kuni 31. detsembrini 1987 kehtinud nõuetele vastavaid paakkonteinereid, mis siiski ei vasta 1. jaanuarist 1988 kehtivatele nõuetele, võib edasi kasutada.
- 1.6.4.2 Enne 1. jaanuari 1993 ehitatud, kuni 31. detsembrini 1992 kehtinud nõuetele vastavaid paakkonteinereid, mis siiski ei vasta 1. jaanuarist 1993 kehtivatele nõuetele, võib edasi kasutada.

1.6.4.3 Enne 1. jaanuari 1999 ehitatud, kuni 31. detsembrini 1998 kehtinud nõuetele vastavaid paakkonteinereid, mis siiski ei vasta 1. jaanuarist 1999 kehtivatele nõuetele, võib edasi kasutada

1.6.4.4 *(Reserveeritud)*

- 1.6.4.5 Kuid kui ADR-i muudatuste tulemusena on mõne gaasi ohtliku veose tunnusnimetust muudetud, ei ole vajalik muuta nimetusi plaadil või korpusel (vt alajagu 6.8.3.5.2 või 6.8.3.5.3) tingimusel, et gaaside nimetusi paakkonteineritel ja MEGC-del või plaatidel (vt alajao 6.8.3.5.6 punkt b või c), kohandatakse sellele järgneval esimesel korralisel katsetamisel.
- 1.6.4.6 Kuni 31. detsembrini 2006 kehtinud nõuete kohaselt enne 1. jaanuari 2007 ehitatud paakkonteinereid, mis ei vasta siiski 1. jaanuarist 2007 kehtivatele nõuetele konstruktsioonijärgse välisrõhu tähistamise kohta alajao 6.8.2.5.1 kohaselt, võib edasi kasutada.
- 1.6.4.7 Enne 1. jaanuari 1997 ehitatud, kuni 31. detsembrini 1996 kehtinud nõuetele vastavaid paakkonteinereid, mis siiski ei vasta 1. jaanuarist 1997 kehtivatele marginaalide 212 332 ja 212 333 nõuetele, võib edasi kasutada.
- 1.6.4.8 *(Reserveeritud)*
- 1.6.4.9 Endiselt võib kasutada paakkonteinereid ja MEGC-sid, mis on konstrueeritud ja ehitatud tehniliste eeskirjade järgi, mida vastavalt sel ajal kohaldatud alajao 6.8.2.7 sätetele nende ehitamise ajal tunnustati.
- 1.6.4.10 *(Kustutatud)*
- 1.6.4.11 *(Reserveeritud)*
- 1.6.4.12 Enne 1. jaanuari 2003 ehitatud, kuni 30. juunini 2001 kehtinud nõuetele vastavaid paakkonteinereid ja MEGC-sid, mis siiski ei vasta 1. juulist 2001 kehtivatele nõuetele, võib edasi kasutada.
- Need tuleb siiski tähistada asjakohase paagikoodi ja vajaduse korral erisätete TC ja TE asjakohaste tähtnumbriliste koodidega vastavalt jaole 6.8.4.
- 1.6.4.13 Kuni 31. detsembrini 2002 kehtinud nõuete kohaselt enne 1. juulit 2003 ehitatud paakkonteinereid, mis ei vasta siiski 1. jaanuarist 2003 kehtivatele alajao 6.8.2.1.7 nõuetele ja 1. jaanuarist 2003 kuni 31. detsembrini 2006 kehtinud jao 6.8.4 punkti b erisätte TE15 nõuetele, võib edasi kasutada.
- 1.6.4.14 *(Reserveeritud)*
- 1.6.4.15 Alajao 6.8.2.5.1 kohaselt nõutavat katse tüübi tähist (P või L) ei ole vaja lisada paagi andmetahvlile enne 1. jaanuarist 2007 alates läbi viidud esimest katset.
- 1.6.4.16 *(Kustutatud)*
- 1.6.4.17 *(Kustutatud)*
- 1.6.4.18 Enne 1. jaanuari 2007 ehitatud paakkonteinerite ja MEGC-de puhul, mis ei vasta paagi dokumentatsiooni käsitleva jao 4.3.2 ning alajagude 6.8.2.3, 6.8.2.4 ja 6.8.3.4 nõuetele, peab paagi dokumentatsiooni jaoks vajalike dokumentide säilitamine algama hiljemalt järgmise korralise ülevaatuse ajast..
- 1.6.4.19 *(Kustutatud)*
- 1.6.4.20 Kuni 31. detsembrini 2004 kehtinud nõuete kohaselt enne 1. juulit 2005 ehitatud vaakum-jäätmepaagiga paakkonteinereid, mis ei vasta siiski 1. jaanuarist 2005 kehtivatele alajao 6.10.3.9 nõuetele, võib edasi kasutada.

1.6.4.21 kuni 1.6.4.29 (*Reserveeritud*)

1.6.4.30 Teisaldatavaid paake ja ÜRO MEGC-sid, mis ei vasta alates 1. jaanuarist 2007 kehtivatele mudelinõuetele, kuid on ehitatud enne 1. jaanuari 2008 välja antud mudelikinnitussertifikaadi kohaselt, võib edasi kasutada.

1.6.4.31 (*Kustutatud*)

1.6.4.32 Kui paakkonteineri korpus oli vaheseinte või laineplaatidega kuni 7500 liitrit mahutavateks osadeks jagatud juba enne 1. jaanuari 2009, ei ole alajaos 6.8.2.5.1 nõutud andmetes vaja korpuse mahule lisada sümbolit S niikaua, kui teostatakse järgmine alajao 6.8.2.4.2 kohane korraline ülevaatus.

1.6.4.33 Olenemata alajao 4.3.2.2.4 sätetest võib veeldatud või jahutamisega veeldatud gaaside veoks mõeldud paakkonteinereid, mis vastavad konstruktsiooni käsitlevatele kehtivatele ADR-i nõuetele, kuid mis on enne 1. juulit 2009 jagatud vaheseinte või laineplaatidega suuremateks kui 7500 liitrit mahutavateks osadeks, täita endiselt rohkem kui 20% ja vähem kui 80% nende mahust.

1.6.4.34–

1.6.4.36 (*Kustutatud*)

1.6.4.37 Enne 1. jaanuari 2012 toodetud teisaldatavaid paake ja MEGC-sid, mis vastavad kuni 31. detsembrini 2010 kehtinud alajao 6.7.2.20.1, 6.7.3.16.1, 6.7.4.15.1 või 6.7.5.13.1 tähistamisnõuetele, võib edasi kasutada, kui nad vastavad kõikidele muudele asjakohastele alates 1. jaanuarist 2011 kehtiva ADR-i nõuetele, sealhulgas vajaduse korral alajao 6.7.2.20.1 punkti g kohasele nõudele kanda tahvlile tähis „S”, kui korpus või osa on laineplaatidega jagatud kuni 7500 liitrit mahutavateks osadeks.

1.6.4.38 Enne 1. jaanuari 2014 toodetud teisaldatavaid paake ei tule tähistada alajagude 6.7.2.20.2, 6.7.3.16.2 ja 6.7.4.15.2 kohaselt nõutava teisaldatava paagi eeskirjaga kuni järgmise korralise ülevaatus ja katsetuseni.

1.6.4.39 Paakkonteinereid ja MEGC-sid, mis on konstrueeritud ja ehitatud vastavalt nende ehitamise ajal kehtinud standarditele (vt alajaod 6.8.2.6 ja 6.8.3.6) vastavalt sel ajal kehtinud ADR-i sätetele, võib endiselt kasutada, kui seda ei piira spetsiaalne üleminekumeede.

1.6.4.40 Paakkonteinereid, mis on ehitatud enne 1. juulit 2011 vastavalt 31. detsembrini 2010 kehtinud alajao 6.8.2.2.3 nõuetele, kuid mis ei vasta siiski leegikustuti või tulekaitseklapi asendit puudutavatele alajao 6.8.2.2.3 kolmanda lõigu nõuetele, võib edasi kasutada.

- 1.6.4.41 *(Kustutatud)*
- 1.6.4.42 Enne 1. juulit 2013 ehitatud, kuni 31. detsembrini 2012 kehtinud nõuetele vastavad paakkonteinerid, mis siiski ei vasta alates 1. jaanuarist 2013 kehtivatele alajao 6.8.2.5.2 või 6.8.3.5.6 tähistamisnõuetele, võivad olla kuni 31. detsembrini 2012 kehtinud nõuete kohaselt tähistatud kuni järgmise korralise ülevaatuseni pärast 1. juulit 2013.
- 1.6.4.43 Enne 1. jaanuari 2014 toodetud teisaldatavad paagid ja MECG-d ei pea vastama alajao 6.7.2.13.1 punkti f, alajao 6.7.3.9.1 punkti e, alajao 6.7.4.8.1 punkti e ja alajao 6.7.5.6.1 punkti d nõuetele seoses rõhualandusseadmete tähistusega.
- 1.6.4.44 Nende ainete puhul, mille jaoks on peatüki 3.2 tabeli A veerus 11 määratud TP38 või TP39, võib kuni 31. detsembrini 2012 kehtinud ADR-is ette nähtud teisaldatava paagi eeskirja kohaldada kuni 31. detsembrini 2018.
- 1.6.4.45 ÜRO nr 2381 puhul võib kuni 31. detsembrini 2012 kehtinud peatüki 3.2 tabeli A veerus 12 ette nähtud paagikoodi kohaldada kuni 31. detsembrini 2018, kui tegemist on enne 1. juulit 2013 ehitatud paakkonteineritega.
- 1.6.4.46 Enne 1. jaanuari 2012 ehitatud, kuni 31. detsembrini 2012 kehtinud nõuetele vastavaid paakkonteinereid, mis siiski ei vasta alates 1. jaanuarist 2011 kehtivatele alajao 6.8.2.6 nõuetele seoses standarditega EN 144432:2006 ja EN 14433:2006, võib edasi kasutada.
- 1.6.4.47 Enne 1. juulit 2017 vastavalt 31. detsembrini 2016 kehtivatele nõuetele konstrueeritud jahutatud veeldatud gaaside jaoks mõeldud paakkonteinereid, mis ei vasta alajagudes 6.8.3.4.10, 6.8.3.4.11 ja 6.8.3.5.4 toodud nõuetele, mida kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2017, võib kasutada kuni järgmise ülevaatuseni pärast 1. juulit 2017. Kuni selle ajani tuleb alajagude 4.3.3.5 ja 5.4.1.2.2 (d) nõuete täitmiseks hinnata tegelikku ooteaega, tuginemata etalon-ooteajale.
- 1.6.4.48 Enne 1. juulit 2017 vastavalt 31. detsembrini 2016 kehtivatele nõuetele konstrueeritud paakkonteinereid, mis ei vasta alajaos 6.8.2.1.23 toodud nõuetele, mida kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2017, võib ka edaspidi kasutada.

1.6.5 Sõidukid

- 1.6.5.1 ja 1.6.5.2 *(Reserveeritud)*
- 1.6.5.3 *(Kustutatud)*
- 1.6.5.4 Mis puutub EX/II, EX/III, FL, OX ja AT sõidukite konstruktsiooni, siis võib kuni 31. detsembrini 2016 kehtinud 9. osa nõudeid kohaldada kuni 31. märtsini 2018.
- 1.6.5.5 Enne 1. jaanuari 2003 registreeritud või kasutusse võetud sõidukeid, mille elektriseadmestik ei vasta jagude 9.2.2, 9.3.7 ja 9.7.8 nõuetele, kuid vastab kuni 30. juunini 2001 kehtinud nõuetele, võib edasi kasutada.
- 1.6.5.6 *(Kustutatud)*
- 1.6.5.7 Komplektsetele või komplekteeritud sõidukitele, mis on saanud enne 31. detsembrit 2002 tüübikinnituse vastavalt Euroopa Majanduskomisjoni eeskirjale nr 105,¹ mida on muudetud

¹ Euroopa majanduskomisjoni eeskiri nr 105 (Ühtsed nõuded ohtrike kaupade veoks kasutatavate sõidukite tunnustamise kohta, pidades silmas nende konstruktsiooni eripärasid).

seeria 01 muudatuste või direktiivi 98/91/EÜ² vastavate sätetega, ja mis ei vasta peatüki 9.2 nõuetele, kuid vastavad 30. juunini 2001 kehtinud sadulsõidukite ehitust puudutavatele nõuetele (lisa B.2 marginaalid 220 100 kuni 220 540), võib ka edaspidi väljastada veolao ning neid võib edasi kasutada tingimusel, et nad registreeriti esmakordselt või neid hakati kasutama enne 1. juulit 2003.

- 1.6.5.8 EX/II ja EX/III sõidukeid, millele on esmakordselt väljastatud kasutusluba enne 1. juulit 2005 ja mis vastavad kuni 31. detsembrini 2004 kehtinud 9. osa nõuetele, kuid ei vasta alates 1. jaanuarist 2005 kehtivatele nõuetele, võib edasi kasutada.
- 1.6.5.9 Esmakordselt enne 1. juulit 2004 registreeritud (või kasutusele võetud, kui registreerimine ei ole kohustuslik) 3 m³ või suurema püsipaagiga paaksõidukeid, mis on ette nähtud vedelas või sulanud olekus ohtlike veoste veoks ning mida on katsetatud rõhuga alla 4 baari ja mis ei vasta jao 9.7.5.2 nõuetele, võib edasi kasutada.
- 1.6.5.10 Jätakuvalt võib kasutada kinnitussertifikaate, mis vastavad kuni 31. detsembrini 2006 kehtinud alajaos 9.1.3.5 esitatud vormile, ning kinnitussertifikaate, mis vastavad 1. jaanuarist 2007 kuni 31. detsembrini 2008 kehtinud alajaos 9.1.3.5 esitatud vormile. Kinnitussertifikaate, mis vastavad 1. jaanuarist 2009 kuni 31. detsembrini 2014 kehtinud alajaos 9.1.3.5 esitatud vormile, võib edasi kasutada.
- 1.6.5.11 Enne 1. juulit 2009 siseriiklike õigusnormide kohaselt ehitatud ja kinnituse saanud MEMU-sid, mis ei vasta aga 1. jaanuarist 2009 kohaldatavatele ehitust ja kinnitamist käsitlevatele nõuetele, võib kasutada käitajariikide pädeva asutuse heakskiidul.
- 1.6.5.12 Enne 1. aprilli 2012 registreeritud või kasutusele võetud EX/III ja FL sõidukeid, mille elektriseadmestik ei vasta alajao 9.2.2.6.3 nõuetele, kuid vastab kuni 31. detsembrini 2010 kehtinud nõuetele, võib edasi kasutada.
- 1.6.5.13 Esmakordselt enne 1. juulit 1995 registreeritud (või kasutusele võetud, kui registreerimine ei ole kohustuslik) blokeerumatu pidurisüsteemiga haagiseid, mis on kooskõlas Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja nr 13 06 seeria muudatustega, kuid ei vasta A kategooria blokeerumatu pidurisüsteemi tehnilistele nõuetele, võib edasi kasutada.
- 1.6.5.14 Enne 1. juulit 2013 kinnitatud, kuni 31. detsembrini 2012 kehtinud ADR-i sätetele vastavaid MEMU-sid, mis siiski ei vasta alates 1. jaanuarist 2013 kehtivatele alajao 6.12.3.1.2 või 6.12.3.2.2 nõuetele, võib edasi kasutada.
- 1.6.5.15 Mis puutub 9. osa sätete rakendamist, siis võib edasi kasutada sõidukeid, mis on esmakordselt registreeritud ja kasutusse võetud enne 1. novembrit 2014 ja mis on heakskiidetud direktiivide sätete alusel, mida Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus (EÜ) nr 661/2009³ tühistas.
- 1.6.5.16 EX/II, EX/III, FL ja OX sõidukeid, mis on registreeritud enne 1. aprilli 2018, kuid mis on varustatud kütusepaakidega, millel ei ole Euroopa Majanduskomisjoni eeskirja nr 34 kohast heakskiitu, võib edasi kasutada.
- 1.6.5.17 Sõidukeid, mis esmakordselt registreeriti või võeti kasutusse enne 1. aprilli 2018, kuid mis ei vasta alajaole 9.2.2.8.5 või standarditele ISO 6722-1:2011 + Cor 01:2012 või ISO 6722-

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 98/91/EÜ, 14. detsember 1998, mis käsitleb ohtlike kaupade rahvusvaheliseks autoveoks kasutatavaid mootorsõidukeid ja nende haagiseid ning millega muudetakse direktiivi 70/156/EMÜ, mis käsitleb mootorsõidukite ja nende haagiste tüübikinnitust (EÜT L 11, 16.1.1999, lk 25-36).

³ Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrus (EÜ) nr 661/2009, 13. juuli 2009, mis käsitleb mootorsõidukite, nende haagiste ning nende ette nähtud süsteemide, osade ja eraldi tehniliste seadmestike üldise ohutusega seotud tüübikinnituse nõudeid.

2:2013 alajao 9.2.2.2.1 elektrijuhtmestiku osas, kuid mis vastavad kuni 31. detsembrini 2016 kehtivatele nõuetele, võib edasi kasutada.

1.6.5.18 Sõidukeid, mis esmakordselt registreeriti või võeti kasutusse enne 1. aprilli 2018 spetsiaalselt OX sõidukitena, võib edasi kasutada ÜRO nr 2015 ainete veoks.

1.6.5.19 Mis puutub iga-aastast tehnilist ülevaatuset nendel sõidukitel, mis esmakordselt registreeriti või võeti kasutusse enne 1. aprilli 2018 spetsiaalselt OX sõidukitena, siis võib neile edasi kohaldada kuni 31. detsembrini 2016 kehtivaid 9. osa nõudeid.

1.6.5.20 OX sõidukite kinnitustunnistusi, mis vastavad kuni 31. detsembrini 2016 kohaldatavale alajaos 9.1.3.5 toodud mudelile, võib edasi kasutada.

1.6.6 Klass 7

1.6.6.1 *Saadetised, mille tehniline lahendus ei nõua IAEA ohutusseeria nr 6, 1985. aasta ja 1985. aasta (muudetud 1990) väljaannete kohaselt pädeva asutuse heakskiitu*

Saadetised, mis ei nõua pädeva asutuse tehnilise lahenduse heakskiitu (vabasaadetised, tüüp IP-1, tüüp IP-2, tüüp IP-3 ning A-tüüpi saadetised) vastavad täielikult ADR-i nõuetele, välja arvatud saadetised, mis vastavad IAEA Radioaktiivsete Ainete Ohutu Transpordi Eeskirjade (IAEA 6. ohutusseeria) 1985. aasta või 1985. aasta (muudetud 1990) väljaannete nõuetele:

(a) nimetatud saadetisi võib jätkuvalt vedada tingimusel, et need on ette valmistatud veoks enne 31. detsembrit 2003 ning kohaldumise korral vastavalt alajao 1.6.6.3 nõuetele;

(b) nimetatud saadetisi võib kasutada tingimusel, et:

(i) need ei ole mõeldud uraanheksafluoriidi hoidmiseks;

(ii) kohaldatakse alajao 1.7.3 kohalduvaid nõudeid;

(iii) kohaldatakse alajao 2.2.7 aktiivsuse piirmäärasid ja klassifikatsiooni;

(iv) kohaldatakse veonõudeid ja kontrollmeetmeid osadest 1, 3, 4, 5 ja 7;

(v) pakend ei ole toodetud või seda ei ole modifitseeritud pärast 31. detsembrit 2003.

- 1.6.6.2** *IAEA ohutusseeria nr 6 1973. aasta, 1973. aasta (muudetud), 1985. aasta ja 1985. aasta (muudetud 1990) väljaannete kohaselt heakskiidetud saadetised*
- 1.6.6.2.1 Saadetised, mis nõuavad pädeva asutuse tehnilise lahenduse heakskiitu, vastavad täielikult ADR-i nõuetele, välja arvatud juhul, kui täidetud on järgmised tingimused:
- (a) Pakendid on toodetud vastavalt pädeva asutuse poolt IAEA 6. ohutusseeria 1973. või 1973. (muudetud) aasta väljaande või 1985. või 1985. (muudetud 1990) alusel heaks kiidetud saadetise tehnilise lahenduse järgi;
 - (b) Saadetise tehniline lahendus peab saama mitmepoolse heakskiidu;
 - (c) Kohaldatakse alajao 1.7.3 kohalduvaid nõudeid;
 - (d) Kohaldatakse alajao 2.2.7 aktiivsuse piirmäärasid ja klassifikatsiooni;
 - (e) kohaldatakse veonõudeid ja kontrollmeetmeid osadest 1, 3, 4, 5 ja 7;
 - (f) (*Reserveeritud*)
 - (g) IAEA 6. ohutusseeria 1973. või 1973. (muudetud) aasta väljaande nõuetele vastavate saadetiste puhul:
 - (i) pakendil on piisav kiirgusvarjestus, et tagada, et radiatsioonitase 1 meetri kaugusel pakendi pinnast ei ületa 10 mSv/h IAEA Ohutusseerias nr 6 1973. aasta muudetud või 1973. aasta muudetud (koos muudatustega) määratletud avariilistes veotingimustes maksimaalset radioaktiivset sisu, mida pakend tohib sisaldada;
 - (ii) pakendite puhul ei kasutata pidevat ventileerimist;
 - (iii) igale pakendile peab olema määratud ja selle välisküljele märgitud alajao 5.2.1.7.5 kohane seerianumber.
- 1.6.6.2.2 Ühegi uue IAEA Ohutusseeria nr 6 1973. aasta, 1973. aasta (muudetud), 1985. aasta ja 1985. aasta (muudetud 1990) väljaannetele vastava saadetise valmistamist ei tohi alustada.
- 1.6.6.3** **Vastavalt ADR-i 2011. aasta ja 2013. aasta väljaannetele (2009. aasta IAEA Ohutusstandardite sari nr TS-R-1) lõhustuvatele materjalidele kohalduvatest nõuetest vabastatud pakendid**
- Vastavalt ADR-i 2011. aasta ja 2013. aasta väljaannete alajaole 2.2.7.3.5 (a) (i) või (iii) (lõiked 417 (a) (i) või (iii) IAEA radioaktiivsete materjalide ohutu transpordi eeskirja 2009. aasta väljaandest) klassifikatsiooniga „LÕHUSTUV“ (FISSILE) tähistatud lõhustuvaid aineid sisaldavaid pakendeid, mis on veoks ette valmistatud enne 31. detsembrit 2014, võib vedada ja võib klassifitseerida mittelõhustuvaks või lõhustuvaks tähistamisest vabastatuks, välja arvatud siis, kui sõidukile kohalduvad käesoleva väljaande tabelis 2.2.7.2.3.5 esitatud saadetise piirmäärad. Saadetist veetakse ainukasutuse korras.
- 1.6.6.4** *IAEA ohutusseeria nr 6 1973. aasta, 1973. aasta (muudetud), 1985. aasta ja 1985. aasta (muudetud 1990) väljaannete kohaselt kinnitatud erikujulised radioaktiivsed materjalid*
1973. aasta, 1973. aasta (muudetud), 1985. aasta või 1985. aasta (muudetud 1990) väljaannete nõuete kohaselt pädeva asutuse poolt tehnilise lahenduse ühepoolse heakskiidu alusel toodetud erikujulisi radioaktiivseid materjale võib edasi kasutada tingimusel, et nad vastavad jaos 1.7.3 nimetatud kohustusliku juhtimissüsteemi nõuetele. Uusi erikujulisi radioaktiivseid materjale ei tohi juurde toota.

PEATÜKK 1.7

RADIOAKTIIVSET MATERJALI PUUDUTAVAD ÜLDSÄTTED

1.7.1 Reguleerimisala ja kohaldatavus

MÄRKUS 1: Radioaktiivsete materjalide veo käigus toimivate õnnetuste või vahejuhtumite korral tuleb isikute, vara ja keskkonna kaitsmiseks pidada kinni hädaolukorda käsitlevatest sätetest, mille on kehtestanud asjaomased riiklikud ja/või rahvusvahelised organisatsioonid. Asjakohaseid suuniseid selliste sätete jaoks sisaldab „Radioaktiivset materjali hõlmavatele transpordiõnnetustele kiire reageerimise kavandamine ja ettevalmistamine”, ohutusstandardite sari nr TS-G-1.2 (ST-3), IAEA, Viin (2002).

MÄRKUS 2: Hädaolukorda käsitlevas korras tuleb arvesse võtta õnnetuse korral kaubasaadetise sisu ja keskkonna vahelise reaktsiooni tulemusena tekkida võivaid muid ohtlikke aineid.

1.7.1.1 ADR sätestab ohutusstandardid, mis näevad ette radioaktiivsete materjalide veoga seotud lubatud kiirguse piirmäära, kriitilisuse ja termiliste ohtude taseme inimestele, varale ning keskkonnale. Need standardid põhinevad IAEA radioaktiivsete materjalide ohutu transpordi eeskirjade 2012. aasta väljaandel, ohutusstandardite sari nr SSR-6, IAEA, Viin (2012). Selgitavat materjali võib leida „IAEA radioaktiivsete materjalide ohutu transpordi eeskirjade nõuandvast materjalist” (2012. aasta väljaanne), ohutusstandardite sari nr SSG-26), IAEA, Viin (2014).

1.7.1.2 ADR-i eesmärk on kehtestada nõuded, et tagada ohutus ning kaitsta inimesi, vara ja keskkonda kiirguse mõjude eest radioaktiivse materjali veol. See kaitse saavutatakse nõudes:

- a) radioaktiivse sisu ohjamist;
- b) väliste kiirgustasemete kontrolli;
- c) kriitilisuse vältimist;
- d) soojusest tekitatud kahjude vältimist.

Need nõuded tagatakse esiteks pakendite ja sõidukite suhtes rakendatavate moduleeritud sisu piirangutega ning pakendi konstruktsioonile esitatavate, radioaktiivse sisu ohtlikkusest sõltuvate suutlikkuse standarditega. Teiseks tagatakse need saadetiste konstruktsioonile ja tööle ning pakendite hooldusele esitatavate tingimustega, arvestades radioaktiivse sisu iseloomu. Lõpuks on need tagatud halduskontrolli, kaasa arvatud vajaduse korral pädevate asutuste heakskiidu nõudmisega.

1.7.1.3 ADR kehtib radioaktiivsete materjalide autoveo kohta, kaasa arvatud vedu, mis paratamatult kaasneb radioaktiivsete materjalide kasutamisega. Vedu hõlmab kõiki radioaktiivsete materjalide liikumisega seotud ja seda hõlmavaid operatsioone ning tingimusi, nagu saadetiste tehniline lahendus, tootmine ja hooldus ning radioaktiivsete materjalide saadetiste ja pakendite ettevalmistamine, üleandmine, laadimine, vedu koos veoagse hoidmisega, mahalaadimine ning vastuvõtmine lõpp-punktis. ADR-i tugevusstandarditele rakendatakse astmelist lähenemist, mida iseloomustavad kolm üldist ranguse astet:

- a) tavalised veotingimused (ilma vahejuhtumiteta);
- b) normaalsed veotingimused (väiksemad õnnetused);

- c) vahejuhtumitega veo olukord.

1.7.1.4 ADR-i sätteid ei kohaldata järgmistes olukordades:

- a) radioaktiivne materjal, mis moodustab transpordivahendi lahutamatu osa;
- b) radioaktiivne materjal, mida veetakse asutusesiseselt, kusjuures selles ettevõttes kehtivaid ohutuseeskirjad vastavad riiklikule standardile ning vedu ei toimu avalikel teede ega raudteel;
- c) inimesesse või eluslooma diagnoosi või ravi eesmärgil siirdatud radioaktiivne materjal;
- d) radioaktiivne materjal, mis on ravile veetava inimese sees või peal, kui see inimene on õnnetuse ohver või on tahtlikult võtnud sisse radioaktiivseid materjale või kokku puutunud radioaktiivse saastega;
- e) lõppkasutajale müüdud ja regulatiivse heakskiidu saanud tarbekaupades sisalduv radioaktiivne materjal;
- f) looduses esinevaid radionukliide sisaldavad looduslikud materjalid ja maagid (mis võivad olla töödeldud), tingimusel et selle materjali aktiivsuse kontsentratsioon ei ületa rohkem kui kümme korda väärtusi, mis on määratletud tabelis 2.2.7.2.2.1 või arvutatud vastavalt alajao 2.2.7.2.2.2 punktile a ja alajagudele 2.2.7.2.2.3–2.2.7.2.2.6. Looduses esinevate radionukliide sisaldavate looduslike materjalide ja maakide puhul, mis ei ole sekulaarses tasakaalus, arvutatakse aktiivsuse kontsentratsioon vastavalt alajaole 2.2.7.2.2.4;
- g) mitteradioaktiivsed tahked esemed, mille mis tahes pinnal leidub radioaktiivset ainet koguses, mis ei ületa alajaos 2.2.7.1.2 sätestatud saastatuse mõistes kehtestatud piirmäära.

1.7.1.5 *Vabasaadetiste veo erisätted*

1.7.1.5.1 Alajaos 2.2.7.2.4.1 määratletud vabasaadetiste, mis võivad sisaldada piiratud kogustes radioaktiivset materjali, seadmeid, tööstustooteid ja tühje pakendeid, suhtes kohaldatakse ainult järgmisi osade 5–7 sätteid:

- a) alajagudes 5.1.2.1, 5.1.3.2, 5.1.5.2.2, 5.1.5.2.3, 5.1.5.4, 5.2.1.10 ja alajaos 7.5.11 oleva CV33 (3.1), (5.1) kuni (5.4) ja (6) sätestatud kehtivaid sätteid;
- b) jaos 6.4.4 määratletud vabasaadetistele esitatavaid nõudeid ning

välja arvatud juhul, kui radioaktiivsel materjalil on muid ohtlikke omadusi ning see tuleb klassifitseerida muusse klassi kui 7. klass vastavalt peatüki 3.3 erisättele 290 või 369, kus punktides (a) ja (b) loetletud sätteid kohalduvad ainult siis, kui need on asjassepuutuvad ja täiendavad peaklassiga seotuid

1.7.1.5.2 Vabasaadetiste suhtes kehtivad ADR-i kõigi teiste osade asjaomased sätteid. Kui vabasaadetis sisaldab lõhustuvat materjali, tuleb kohaldada ühte alajaos 2.2.7.2.3.5 sätestatud lõhustuva materjali suhtes kehtivat erandit ning täidetud peavad olema alajao 7.5.11 CV (4.3) nõuded.

1.7.2 **Kiirguskaitse programm**

1.7.2.1 Radioaktiivsete materjalide vedu peab toimuma vastavalt kiirguskaitse programmile, mis on korraldatud kindla süsteemi kohaselt eesmärgiga kindlustada piisav kiirguskaitse.

1.7.2.2 Inimestele mõjuvad kiirgusdoosid peavad olema väiksemad asjakohastest dooside piirnormidest. Kaitset ning ohutust puudutavad küsimused peavad olema optimeeritud selliselt, et individuaalsete dooside suurus, kiirguse mõju alla sattuvate inimeste arv ning kiirguse tekkimise tõenäosus oleksid hoitud nii madalal kui mõistlikult võimalik, ning arvestaks majanduslike ja sotsiaalsete teguritega. Inimestele mõjuva kiirguse doosidele tuleb kehtestada piirnormid. Tuleb rakendada struktureeritud ja süstemaatilist lähenemisviisi, arvestades veo ja teiste tegevuste vahelisi vastastikuseid mõjusid.

1.7.2.3 Programmis kasutatavate meetmete ulatus ja iseloom peab olema seotud kiirguse ohtude ulatuse ning tõenäosusega. Programm peab hõlmama alajagude 1.7.2.2, 1.7.2.4 ja 1.7.2.5 ning jao 7.5.11 CV33 (11) nõudeid. Programmi dokumendid peavad olema vastava pädeva asutuse nõudmisel kättesaadavad selle teostatavaks kontrolliks.

1.7.2.4 Veo käigus kiirguse mõju alla sattumisel, kui tegelik doos kas:

- a) on tõenäoliselt 1 mSv ja 6 mSv vahel aastas, tuleb läbi viia doosi hindamisprogramm töökoha monitooringu teel või individuaalne monitooring; või
- b) ületab tõenäoliselt 6 mSv aastas, tuleb läbi viia individuaalne monitooring.

Kui viiakse läbi individuaalne või töökoha monitooring, tuleb pidada vastavaid registreid.

MÄRKUS: *Kokkupuutel kiirgusega veotegevuses, kus tegelik doos ei ületa tõenäoliselt 1 mSv aastas, ei tule nõuda spetsiaalseid vahetusi, põhjalikku monitooringut, doosi hindamisprogrammi ega individuaalsete registreid pidamist.*

1.7.2.5 Töötajad (vt jagu 7.5.11, CV33, märkus 3) peavad saama asjakohase väljaõppe, milles käsitletakse kiirguskaitset ja sealhulgas ennetavaid abinõusid, mis aitavad vähendada nende tööst tulenevat kiirituse ohtu nii nende endi kui muude inimeste jaoks, keda nende tegevus võib mõjutada.

1.7.3 Juhtimissüsteem

Rahvusvahelistel, riiklikel või muudel standarditel põhinevad, pädeva asutuse poolt aktsepteeritavad juhtimissüsteemid tuleb kehtestada ja rakendada kõikide ADR-i ulatusse kuuluvate tegevuste jaoks nagu välja toodud alajaos 1.7.1.3, et tagada vastavus ADR-i vastavate sätetega. Tunnistus selle kohta, et toote spetsifikatsioon on täielikult rakendatud, peab olema pädevale asutusele kättesaadav. Tootja, kauba saatja või kasutaja peavad olema ette valmistatud selleks, et:

- (a) tagatakse võimalused kontrolliks tootmise ja kasutamise ajal; ja
- (b) demonstreeritakse pädevale asutusele vastavust ADR-iga.

Kui pädeva asutuse kinnitus on nõutud, peab see kinnitus arvestama ja olema vastavuses juhtimissüsteemiga.

1.7.4 Erikorraldus

1.7.4.1 Erikorraldus tähendab neid pädeva asutuse poolt kinnitatud sätteid, mille kohaselt võib vedada saadetisi, mis ei vasta kõigile ADR-i radioaktiivseid materjale käsitlevatele nõuetele.

***MÄRKUS:** Erikorraldust ei peeta jao 1.5.1 kohaseks ajutiseks möönduseks.*

1.7.4.2 Kaubasaadetisi, mille vastavus kõikidele radioaktiivseid materjale puudutavatele nõuetele pole realiseeritav, tohib vedada ainult erikorralduse alusel. Tingimusel, et pädev asutus nõustub sellega, et ADR-i radioaktiivsete materjalide nõuetele vastavus pole realiseeritav ning et ADR-iga kehtestatud nõutavad ohutusstandardid on tagatud alternatiivsete vahenditega, võib pädev asutus lubada üksikule või mitmele kaubasaadetisele vedu erikorralduse alusel. Veo üldine ohutustase peab olema vähemalt võrdne sellega, milline see oleks olnud juhul, kui kõiki nõudeid oleks arvestatud. Seda tüüpi rahvusvaheliste kaubasaadetiste jaoks on nõutav mitmepoolne heakskiit.

1.7.5 Muude ohtlike omadustega radioaktiivne materjal

Et olla vastavuses kõigi ADR-i ohtlike veoseid käsitlevate nõuetega, tuleb dokumentatsioon, pakkimisel, märgistamisel, tähistamisel, tahvelmärgistega varustamisel, lastimisel, eraldamisel ja veol lisaks radioaktiivsetele ja lõhestuvatele omadustele arvesse võtta ka muid kaasnevaid saadetise sisu riske, nagu plahvatusohtlikkus, tuleohtlikkus, pürofoorsus, keemiline mürgisus ja sööbivus.

1.7.6 Mittevastavus

1.7.6.1 Kui esineb mittevastavusi ADR-i alusel kehtestatud kiirgustaseme või saastumise mis tahes piirnormiga,

- a) peab kaubasaatjale, kaubasaajale, vedajale ja veoga seotud mis tahes organisatsioonile mittevastavusest teatama:
 - i) vedaja, kui mittevastavus ilmneb veo ajal, või
 - ii) kaubasaaja, kui mittevastavus ilmneb vastuvõtmise ajal;
- b) peab vedaja, kaubasaatja või kaubasaaja vastavalt olukorrale:
 - i) rakendama kohe abinõusid mittevastavuse tagajärgede vähendamiseks;
 - ii) uurima mittevastavust ja selle põhjusi, asjaolusid ja tagajärgi;
 - iii) astuma vajalikke samme mittevastavuse põhjuste ja asjaolude kõrvaldamiseks ning samasuguste mittevastavuse tekitanud asjaolude kordumise vältimiseks,
 - iv) teatama pädevale asutusele (või asutustele) mittevastavuse põhjustest ning rakendatud või rakendatavatest heastamis- või ennetusabinõudest;
- c) mittevastavusest tuleb kaubasaatjale ja pädevale asutusele (või asutustele) teatada esimesel võimalusel ning seda tuleb teha viivitamatult juhul, kui on tekkinud või võib tekkida hädaolukorrakiiritus.

PEATÜKK 1.8

KONTROLLID JA MUUD MEETMED OHUTUSNÕUETE TÄITMISE TAGAMISEKS

1.8.1 Ohtlike veoste halduskontroll

1.8.1.1 Kokkuleppeosaliste pädevad asutused võivad oma riigi territooriumil igal ajal teostada kohapealset kontrolli, et kindlaks teha, kas ohtlike kaupade veo nõudeid, sealhulgas vastavalt jaole 1.10.1.5 ka turvanõudeid, on täidetud.

Sellist kontrolli tuleb läbi viia inimesi, vara või keskkonda ohustamata ning maanteeliiklust oluliselt häirimata.

1.8.1.2 Ohtlike kaupade veos osalejad (peatükk 1.4) peavad oma asjakohaste kohustustega seoses ilma viivitusega andma pädevatele asutustele ja nende esindajatele kontrolli läbiviimiseks vajalikku informatsiooni.

1.8.1.3 Pädevad asutused võivad ohtlike veoste veol osalevate ettevõtete (peatükk 1.4) valduste kontrollimiseks sooritada kontrolli, tutvuda vajalike dokumentidega ja võtta kontrollimiseks ohtlike veoste proove või pakendeid tingimusel, et seeläbi ei vähendata ohutust. Ohtlike kaupade veol osalejad (peatükk 1.4) peavad võimaldama sõidukitele või sõiduki osadele ja seadmetele ning seadmetikule kontrolli eesmärgil juurdepääsu, kui see on võimalik ja selleks on põhjendatud vajadus. Kui nad peavad seda vajalikuks, võivad nad määrata ettevõtte inimese pädeva asutuse esindajat saatma.

1.8.1.4 Kui pädevad asutused leiavad, et ADR-i nõudeid pole täidetud, võivad nad keelata kaubasaadetise või katkestada veo, kuni leitud puudused on kõrvaldatud, või teha ettekirjutusi vajalike meetmete rakendamiseks. Seiskamine võib toimuda kohapeal või ohutuse tagamiseks mõnes teises pädeva asutuse poolt ohutuse tagamiseks valitud kohas. Need meetmed ei tohi põhjustada liikluse pikemaajalist sulgemist maanteel.

1.8.2 Vastastikune haldustoetus

1.8.2.1 Kokkuleppeosalised lepivad ADR-i rakendamiseks kokku vastastikusel haldustoetusel.

1.8.2.2 Kui kokkuleppeosalisel on põhjust arvata, et ohtlike kaupade veo ohutus tema territooriumil on ohustatud väga tõsiste või korduvate rikkumiste tõttu ettevõtte poolt, kelle peakorter asub teise kokkuleppeosalise territooriumil, peab ta nendest rikkumistest selle kokkuleppeosalise pädevatele asutustele teatama. Selle kokkuleppeosalise pädevad asutused, kelle territooriumil väga tõsised või korduvad rikkumised toimusid, võib paluda selle kokkuleppeosalise pädevaid asutusi, kelle territooriumil ettevõtte peakorter asub, võtta rikkuja(te) suhtes tarvitusele vajalikud meetmed. Isikuid puudutavaid andmeid ei tohi edasi anda, kui see pole vajalik väga tõsiste või korduvate rikkumiste eest vastutusele võtmiseks.

1.8.2.3 Pädevad asutused, keda on teavitatud, peavad selle kokkuleppeosalise pädevatele asutustele, kelle territooriumil rikkumine toimus, teatama, millised meetmed on vajaduse korral selle ettevõtte suhtes tarvitusele võetud.

1.8.3 Ohutusnõustaja

1.8.3.1 Kõik ettevõtjad, kelle tegevuse hulka kuulub ohtlike kaupade maanteevedu või sellega seotud ohtlike kaupade pakkimine, laadimine, täitmine või mahalaadimine, peavad ohtlike kaupade veoks määrama ühe või mitu ohutusnõustajat, kes vastutavad sellise tegevusega inimestele, varale või keskkonnale kaasnevate riskide ärahoidmise eest.

1.8.3.2 Kokkuleppeosaliste pädevad asutused võivad ette näha, et need nõuded ei kehti ettevõtjatele:

- a) kelle tegevus puudutab igas veoüksuses väiksemaid koguseid kui need, millele on viidatud alajagudes 1.1.3.6 ja 1.7.1.4 ning peatükkides 3.3, 3.4 ja 3.5, või
- b) kelle peamine või kõrvaltegevusala ei ole ohtlike kaupade vedu ega ohtlike veostega seotud pakkimine, täitmine või peale- või mahalaadimine, kuid kes mõnikord tegelevad ohtlike kaupade riigisisese veoga või ohtlike veostega seotud pakkimise, täitmise või peale- või mahalaadimisega, mis kujutavad endast väikest ohtu või väikest saastuse riski.

1.8.3.3 Nõustaja peamine ülesanne on ettevõtja juhi vastutuse all kõigi kohaste vahendite ja tegevustega selle ettevõtja tegevuste piires kaasa aidata nende tegevuste läbiviimisele kooskõlas kehtivate nõuetega ja võimalikult ohutult.

Ettevõtja tegevustega seoses on nõustajal eelkõige järgmised ülesanded:

- ohtlike ainete veoga seotud nõuetest kinnipidamise jälgimine;
- ettevõtja nõustamine ohtlike ainete veo alal;
- ettevõtja juhtkonnale või vajaduse korral kohalikule riiklikule ametivõimule aastaaruande ettevalmistamine ettevõtte ohtlike ainete veo alase tegevuse kohta. Neid aastaaruandeid tuleb säilitada viis aastat ning esitada nõudmisel riigi ametiasutustele.

Nõustaja ülesannete hulka kuulub ka järgmiste ettevõtja asjakohaste tegevustega seotud tavade ja menetluste jälgimine:

- veetavate ohtlike veoste ohuklassidesse ja pakendigruppidesse määramise nõuete täitmise menetlused;
- ettevõtja transpordivahendite ostmisel kõigi ohtlike kaupade veoga seotud erinõuete arvestamise tava;
- ohtlike kaupade veo, pakkimise, täitmise või peale- või mahalaadimisega seotud seadmete kontroll;
- ettevõtja töötajate nõuetekohane väljaõpe, sealhulgas eeskirjade muudatuste osas, ning väljaõppealaste andmete säilitamine;
- nõuetekohase hädaolukorra tegevuskava rakendamine õnnetuse või vahejuhtumi korral, mis võib mõjutada ohutust ohtlike kaupade veo, pakkimise, täitmise või peale- või mahalaadimise ajal;
- ohtlike kaupade veo, pakkimise, täitmise või peale- või mahalaadimise ajal täheldatud tõsiste õnnetuste, vahejuhtumite või tõsiste rikkumiste uurimine ja vajaduse korral ettekannete ettevalmistamine;

- asjakohaste meetmete rakendamine õnnetuste, vahejuhtumite või tõsiste rikkumiste kordumise vältimiseks;
- ohtlike ainete veoga seotud õiguslaste ettekirjutuste ning erinõuete arvestamine alltöövõtjate või kolmandate osapoolte valikul ja kasutamisel;
- tagamine, et ohtlike ainete veo, pakkimise, täitmise või peale- või mahalaadimisega seotud inimesed tunnevad töö käiku detailideni ja peavad kinni kehtestatud eeskirjadest;
- meetmete rakendamine teadlikkuse suurendamiseks ohtlike kaupade veo, pakkimise, täitmise ning peale- ja mahalaadimisega seotud riskidest;
- nõuetekohaselt vormistatud ja kinnitatud veodokumentide olemasolu iga saadetise puhul ja eeskirjadele vastava ohutusvarustuse olemasolu transpordivahendil;
- pakkimise, täitmise ning peale- või mahalaadimise nõuetekohasuse tagamise menetlused;
- alajaos 1.10.3.2 osutatud turvaplani olemasolu.

- 1.8.3.4 Nõustaja võib olla ka ettevõtja juht, ettevõtja muude ülesannetega isik või isik, kes pole otseselt selle ettevõtja töötaja eeldusel, et ta suudab nõustaja ülesandeid täita.
- 1.8.3.5 Kõik asjassepuutuvad ettevõtjad peavad nõudmisel kokkuleppeosalise pädevale asutusele või sellel eesmärgil määratud asutusele teatama, kes on nende juures nõustajaks.
- 1.8.3.6 Kui õnnetus mõjutab isikuid, vara või keskkonda või põhjustab asjassepuutuva ettevõtja teostatud veo, pakkimise, täitmise või peale- või mahalaadimise ajal kahju varale või keskkonnale, peab nõustaja pärast kogu olulise informatsiooni kogumist ette valmistama ettekande õnnetuse kohta ettevõtja juhtkonnale või vajaduse korral kohalikule riiklikule ametivõimule. See ettekanne ei asenda ettevõtja juhtkonna ettekannet, mida võib nõuda muude rahvusvaheliste või riiklike õigusnormide kohaselt.
- 1.8.3.7 Nõustajal peab olema maanteeveo kohta kehtiv kutseõppe tunnistus. Selle tunnistuse peab olema välja andnud kokkuleppeosalise pädev asutus või sellel eesmärgil määratud asutus.
- 1.8.3.8 Tunnistuse saamiseks peab kandidaat läbima väljaõppe ja sooritama eksami, mille on heaks kiitnud kokkuleppeosalise pädev asutus.
- 1.8.3.9 Väljaõppe peamine eesmärk on anda kandidaatidele piisavad teadmised ohtlike kaupade veo, pakkimise, täitmise ning peale- või mahalaadimisega seotud riskidest, seadustest, eeskirjadest ja asjassepuutuva transpordiliigi suhtes kehtivatest alajaos 1.8.3.3 loetletud ülesannetest.
- 1.8.3.10 Eksami peab korraldama pädev asutus või pädeva asutuse määratud eksamit vastuvõttev asutus. Eksamit vastuvõttev asutus ei tohi olla väljaõpet läbi viinud asutus.

Eksamit vastuvõttev asutus tuleb määrata kirjalikult. See määramine võib olla ajaliselt piiratud ning peab põhinema järgmistel kriteeriumidel:

- eksamit vastuvõtva asutuse kompetentsus;
- eksamite vormid, mida eksamit vastuvõttev asutus pakub ja mille hulka kuuluvad vajaduse korral elektrooniliste eksamite taristu ja organiseerimine vastavalt alajaole 1.8.3.12.5, kui neid korraldatakse;
- meetmed, mida kavatsetakse võtta, et tagada eksami erapooletus;
- asutuse sõltumatus kõigist füüsilistest ja juriidilistest isikutest, kelle heaks ohutusnõustajad töötavad.

1.8.3.11

Eksami eesmärk on kindlaks teha, kas kandidaatidel on vajalikud teadmised alajaos 1.8.3.3 loetletud ohutusnõustajale vajalike ülesannete täitmiseks, alajaos 1.8.3.7 määratud tunnistuse saamiseks ning eksam peab hõlmama vähemalt järgmisi teemasid:

- a) teadmised sellest, mis tüüpi tagajärgi võib endaga kaasa tuua ohtlike veostega seotud õnnetus ja teadmised õnnetuste peamistest põhjustest;
- b) riigi seaduste, rahvusvaheliste konventsioonide ja kokkulepete nõuded, eriti järgmiste teemade kohta:
 - ohtlike veoste klassifikatsioon (lahuste ja segude klassifitseerimise kord, ainete nimekirja struktuur, ohtlike veoste klassid ja nende klassifitseerimise põhimõtted, veetavate ohtlike veoste olemus, ohtlike veoste keemilised ja toksilised omadused);
 - üldised pakkimise sätted, sätted paakidele ja paakkonteineritele (tüübid, koodid, tähistamine, ehitus, esmane ja korraline ülevaatus ning katsetamine);
 - tähistamine ja märgistamine, tahvelmärgiste ja oranži värvi tahvlite kasutamine (saadetiste tähistamine ja märgistamine, tahvelmärgiste ja oranži värvi tahvlite paigaldamine ning eemaldamine);
 - andmed veodokumendis (nõutav informatsioon);
 - kaubasaatmise meetod ja lähetamise piirangud (täiskoorem, puistveos, vedu puistveose vahekonteinerites, vedu konteinerites, vedu püsi- või kergpaakides);
 - reisijate vedu;
 - kooslaadimisega seotud keelud ja ettevaatusabinõud;
 - veoste eraldamine;
 - veetavate koguste piirangud ja koguste erandid;
 - teisaldamine ja lastimine (pakkimine, täitmine ning peale- ja mahalaadimine – täiteasted – lastimine ja pakendite eraldi paigutamise kord);
 - pakkimis-, täitmis- ja pealelaadimiseelne ning mahalaadimisjärgne puhastamine ja/või degaseerimine;
 - meeskonnad, kutseõpe;
 - sõiduki dokumendid (veodokument, kirjalikud juhised, sõiduki kasutusluba, juhi koolitus tunnistus, kõigi mõõndusi määravate eeskirjade koopiad, muud dokumendid);
 - kirjalikud juhised (juhiste täitmine ja meeskonna kaitsevahendid);
 - järelevalve nõuded (parkimine);
 - liikluseeskirjad ja -piirangud;
 - tööga seotud ja juhuslikud saasteainete lekked;
 - transpordivahendiga seotud nõuded.

1.8.3.12 *Eksamid*

- 1.8.3.12.1 Eksam peab koosnema kirjalikust testist, millele võib lisanduda suuline teadmiste kontroll.
- 1.8.3.12.2 Pädev asutus või pädeva asutuse määratud eksamit vastuvõttev organ peab tagama valve igal eksamil. Mis tahes manipuleerimine või pettus peab olema maksimaalselt välistatud. Kandidaadi isikusamasust tuleb kontrollida. Kirjaliku testi ajal ei ole lubatud kasutada muid dokumente peale rahvusvaheliste või riiklike eeskirjade. Kõik eksamidokumendid tuleb salvestada ning hoida alles väljatrükitud kujul või elektroonilise failina.
- 1.8.3.12.3 Elektroonilisi vahendeid võib kasutada ainult juhul, kui need annab eksamit vastuvõttev asutus. Eksamineeritaval ei tohi olla võimalust lisada elektroonilisse vahendisse täiendavaid andmeid; ta võib ainult vastata esitatud küsimustele.
- 1.8.3.12.4 Kirjalik test peab koosnema kahest osast:
- a) Kandidaadid saavad küsimustiku. See sisaldab vähemalt 20 avatud küsimust, mis katavad vähemalt alajaos 1.8.3.11 toodud loetelus nimetatud teemasid. Kasutada võib ka valikküsimusi. Sel juhul loetakse kaks valikküsimust võrdseks ühe avatud küsimusega. Teemade hulgas tuleb erilist tähelepanu pöörata järgmistele:
- üldised ennetavad meetmed ja ohutusabinõud;
 - ohtlike veoste klassifikatsioon;
 - üldised pakendamist puudutavad sätted, kaasa arvatud paagid, paakkonteinerid, paaksõidukid jne;
 - ohutähised, sildid ja tahvelmärgised;
 - veodokumendis sisalduv informatsioon;
 - teisaldamine ja lastimine;
 - meeskond, kutseõpe;
 - sõiduki dokumendid ja veodokumendid;
 - kirjalikud juhised;
 - transpordivahendit käsitlevad nõuded.
- b) Kandidaadid peavad läbi tegema alajaos 1.8.3.3 viidatud nõustaja kohustusi hõlmava juhtumi uurimise, et näidata oma kvalifikatsiooni sobivust nõustaja ülesannete täitmiseks.
- 1.8.3.12.5 Kirjaliku eksami võib korraldada osaliselt või tervikuna elektroonilise eksamina, mille vastused salvestatakse ja mida hinnatakse elektroonilise andmetötluse protsesside abil, kui järgmised tingimused on täidetud:
- (a) Pädev asutus või pädeva asutuse määratud eksamineeriv organ peab kontrollima riist- ja tarkvara ning andma neile heakskiidu;
- (b) Tagada tuleb korrektne tehniline toimivus. Seadmete ja rakenduste tõrgete puhul peab olema korraldatud see, kas ja kuidas eksamit jätkatakse. Sisendseadmetel ei tohi olla abivahendeid (näiteks elektroonilise otsimise funktsioon); alajao 1.8.3.12.3 kohased seadmed ei tohi võimaldada kandidaatidel eksami ajal suhelda teiste seadmetega;

- (c) Iga kandidaadi viimasena sisestatud vastused tuleb logida. Tulemuste määramine peab olema läbipaistev.

1.8.3.13 Kokkuleppeosalised võivad otsustada, et kandidaate, kes kavatsevad töötada teatud tüüpi ohtlike veoste veole spetsialiseerunud ettevõtjate heaks, võib küsitleda ainult nende tegevust puudutavate teemade piires. Seda tüüpi veosed on:

- klass 1;
- klass 2;
- klass 7;
- klassid 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 5.2, 6.1, 6.2, 8 ja 9;
- ÜRO nr 1202, 1203, 1223, 3475 ning ÜRO nr 1268 või 1863 alla klassifitseeritud lennukikütus.

Alajaos 1.8.3.7 ette nähtud tunnistus peab näitama, et see kehtib ainult üht tüüpi, käesolevas alajaos viidatud ohtliku kauba kohta, mille kohta nõustajat on küsitletud alajaos 1.8.3.12 määratud tingimustel.

1.8.3.14 Pädeval asutusel või eksamineerijatel peab olema jooksev loetelu küsimustest, mida eksamil kasutati.

1.8.3.15 Alajaos 1.8.3.7 kirjeldatud tunnistus peab vastama alajaos 1.8.3.18 näidatud vormile ning seda peavad tunnustama kõik kokkuleppeosalised.

1.8.3.16 *Tunnistuse kehtivus ja uuendamine*

1.8.3.16.1 Tunnistus kehtib viis aastat. Tunnistuse kehtivusaeg pikeneb automaatselt viie aasta kaupa alates selle aegumise kuupäevast, kui tunnistuse omanik on viimase aasta jooksul enne aegumist sooritanud eksami. Eksami sooritamise kohta peab olema pädeva asutuse kinnitus

1.8.3.16.2 Eksami eesmärk on kindlaks teha, kas kandidaatidel on vajalikud teadmised alajaos 1.8.3.3 loetletud ülesannete täitmiseks. Nõutavad teadmised on loetletud alajao 1.8.3.11 punktis b ning peavad hõlmama ka viimase tunnistuse väljaandmisele järgnenud ajal eeskirjades tehtud muudatusi. Eksami korraldus ja järelvalve peavad toimuma samuti nagu kirjeldatud alajagudes 1.8.3.10 ja 1.8.3.12 kuni 1.8.3.14. Siiski ei ole tunnistuse omanikul vaja läbi viia alajao 1.8.3.12.4 punktis b nimetatud juhtumiuuringut.

1.8.3.17 *(Kustutatud)*

1.8.3.18 *Tunnistuse vorm*

Ohtlike veoste veo ohutusnõustaja koolitustunnistus

Tunnistus nr:

Tunnistuse väljaandnud riigi tunnus:

Perekonnanimi:

Eesnimi (nimed):

Sünniaeg ja -koht:

Kodakondsus:

Omaniku allkiri:

Kehtib kuni ettevõtetele, kes veavad ohtlikke veoseid ning ettevõtetele, kes teostavad sellega seotud pakkimist, täitmist või peale- või mahalaadimist:

maanteeveol

raudteeveol

siseveetee veol

Väljaandja:

Kuupäev: Allkiri:

1.8.4 Pädevate asutuste ning nende määratud asutuste nimekiri

Kokkuleppeosalised teatavad ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni sekretariaadile nende määratud asutuste ja organite aadressid, kes on riigi seaduste kohaselt pädevad ADR-i rakendama, viidates iga kord vastavale ADR-i nõudele, ning annavad aadressid, kuhu vastavad taotlused tuleb esitada.

ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni sekretariaat koostab saadud informatsiooni põhjal nimekirja ja teeb andmete muutmise korral korrekture. Ta teatab sellest nimekirjast ning selle muudatustest kokkuleppeosalistele.

1.8.5 Ohtlike veostega seotud õnnetustest või juhtumitest teatamine

1.8.5.1 Kui ohtlike veoste laadimise, täitmise, veo või mahalaadimise ajal toimub kokkuleppeosalise territooriumil tõsine õnnetus või vahejuhtum, peab vastavalt laadija, täitja, vedaja või kaubasaaja kindlustama, et asjassepuutuva kokkuleppeosalise pädevale asutusele esitatakse alajaos 1.8.5.4 toodud näidise kohane aruanne hiljemalt üks kuu pärast õnnetuse või vahejuhtumi toimumist.

1.8.5.2 Kokkuleppeosaline peab omakorda vajadusel tegema ettekande ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni sekretariaadile, et viimane informeeriks teisi kokkuleppeosalisi.

1.8.5.3 Alajao 1.8.5.1 kohaselt ettekantav juhtum on juhtum, kus ohtlik veos on pakendist välja pääsenud või kui esines ohtlike veoste kadumise oht, kui tekkis isiku-, vara- või keskkonnakahju või kui sekkusid ametivõimud ning oli täidetud üks või mitu alltoodud kriteeriumi.

Isikukahju tähendab juhtumit, mis tõi kaasa surma või vigastuse, mis oli otseselt seotud veetavate ohtlike veostega ning kui vigastus:

- a) nõuab intensiivravi,
- b) nõuab vähemalt ühepäevast haiglas viibimist või
- c) põhjustab töövõime kaotust vähemalt kolmeks järjestikuseks päevaks.

Ohtlike veoste kadu tähendab ohtlike veoste väljapääsemist:

- a) veokategooria 0 või 1 puhul koguses 50 kg / 50 l või enam,
- b) veokategooria 2 puhul koguses 333 kg / 333 l või enam või
- c) veokategooria 3 või 4 puhul koguses 1000 kg / 1000 l või enam.

Ohtlike veoste kao kriteerium kehtib ka juhul, kui esines nende kadumise oht eeltoodud kogustes. Reeglina tuleb eeldada, et konstruktsiooni vigastuse korral või mis tahes muul põhjusel (näiteks paakide või konteinerite muljumine, paagi ümberpaiskumine või tulekahju selle vahetus läheduses) ei ole ohtlikku veost sisaldav vahend enam sobiv selle kauba mahutiks või ei ole enam tagatud piisav ohutustase.

Kui on tegemist klassi 6.2 kuuluvate ohtlike veostega, kehtib ettekande tegemise kohustus ilma koguseliste piiranguteta.

Kui juhtum hõlmab radioaktiivseid materjale, on ohtliku veose kao kriteeriumideks:

- a) radioaktiivse materjali mis tahes väljapääsemine pakendist;
- b) kiiritus, mis viib töötajate ja elanike ioniseeriva kiirguse eest kaitse eeskirjades (IAEA ohutusseeria Nr 115 plaan II – „Rahvusvahelised ioniseeriva kiirguse kaitse ja kiirgusallikate ohutuse põhi-ohutusstandardid”) sätestatud piirmäärade ületamisele, või
- c) kui on alust oletada saadetise mis tahes ohutusfunktsiooni (säilitusvõime, varjestus, soojuskaitse või kriitilisus) olulist vähenemist, mis võib olla muutnud saadetise sobimatuks edasiseks veoks täiendavaid ohutusmeetmeid rakendamata.

MÄRKUS: vt jao 7.5.11 CWV33 punkti 6 nõudeid kohale toimetamata saadetiste kohta.

Vara- või keskkonnakahju tähendab ohtlike veoste väljapääsemist pakendist, sõltumata nende kogusest, kui hinnanguline kahju ületab 50 000 eurot. Sellesse ei arvestata otseselt ohtlike veoseid sisaldavatele veovahenditele ja modaalsele infrastruktuurile tekitatud kahju.

Ametivõimude sekkumine tähendab ametivõimude või päästeteenistuste otsesest sekkumist ohtlike veostega toimunud juhtumi ja inimeste evakueerimise ajal või avalike liiklusteede (maanteed/raudteede) sulgemist vähemalt kolmeks tunniks ohtlike veoste põhjustatud ohu tõttu.

Vajaduse korral võib pädev asutus nõuda täiendavat asjassepuutuvat informatsiooni.

1.8.5.4

Ohtlike veoste veo ajal toimunud juhtumitest teatamise aruande näidis

**RID-i/ADR-i jao 1.8.5 kohaselt veetavate ohtlike veoste
veo ajal toimunud juhtumite aruanne**

Vedaja / raudteeinfrastruktuuri operaator:

.....

Address:

.....

Kontaktisik: Telefon: Faks:

(Pädev asutus peab eemaldama käesoleva tiitellehe enne aruande edastamist)

1. Veovahend	
☐ Raudtee Vaguni number (vabatahtlik):	☐ Maantee Sõiduki registreerimisnumber (vabatahtlik):
2. Juhtumi toimumise kuupäev ja koht	
Aasta: Kuu: Päev: Kellaeg:	
<u>Raudtee</u> ☐ Jaam ☐ Sorteerimisjaam ☐ Peale-/ maha-/ümberlaadimise koht Asukoht/Riik: või ☐ Avatud liin Liini kirjeldus: Kilomeetrid:	<u>Maantee</u> ☐ Asula ☐ Peale-/ maha-/ümberlaadimise koht ☐ Avatud maantee Asukoht/Riik:
3. Topograafia	
☐ Gradient/kalle ☐ Tunnel ☐ Sild / sillaalune läbikäik ☐ Ülesõit	
4. Ilmastikutingimused	
☐ Vihm ☐ Lumi ☐ Jää ☐ Udu ☐ Äike ☐ Torm Temperatuur: °C	
5. Juhtumi kirjeldus	
☐ Rööbastelt mahasõit / teelt väljasõit ☐ Kokkupõrge ☐ Ümberpaiskumine/ümberminek ☐ Tulekahju ☐ Plahvatus ☐ Kadu ☐ Tehniline viga	
Juhtumi täiendav kirjeldus:	

- 1.8.6 Jaos 1.8.7 kirjeldatud nõuetele vastavuse hindamise, korraliste ja vaheülevaatuste ning erakorraliste kontrollide kohaldamise halduskontroll**
- 1.8.6.1 *Järelevalveasutuste määramine***
- Pädev asutus võib määrata järelevalveasutused, andes neile loa teostada nõuetele vastavuse hindamist, korralisi ja vaheülevaatusi, erakorralisi kontrolle ning järelevalvet kohapealse järelevalveteenistuse üle, nagu on kirjeldatud jaos 1.8.7.
- 1.8.6.2 *Pädeva asutuse, tema volitatud isiku või järelevalveasutuse tegevusalased kohustused***
- 1.8.6.2.1 Pädev asutus, tema volitatud isik või järelevalveasutus teostab nõuetele vastavuse hindamist, korralisi ja vaheülevaatusi ning erakorralisi kontrolle proportsionaalselt, vältides tarbetut koormust. Pädev asutus, tema volitatud isik või järelevalveasutus võtab oma tegevuses arvesse asjassepuutuvate ettevõtjate suurust, sektorit ja struktuuri, tehnoloogia suhtelist keerukust ja seda, kas on tegemist seeriatootmisega.
- 1.8.6.2.2 Sellest olenemata järgib pädev asutus, tema volitatud isik või järelevalveasutus ranguse astet ja kaitsetaset, mis on 4. või 6. osa sätete kohaselt nõutav transporditavate surveadmete nõuetele vastavuseks.
- 1.8.6.2.3 Kui pädev asutus, tema volitatud isik või järelevalveasutus avastab, et tootja ei ole 4. või 6. osas sätestatud nõudeid täitnud, nõuab ta, et tootja võtaks asjakohaseid parandusmeetmeid, ning ei anna välja tüübikinnitustunnistust või nõuetele vastavuse tunnistust.
- 1.8.6.3 *Informeerimiskohustus***
- ADR-i kokkuleppeosalised avaldavad järelevalveasutuste hindamise, määramise ja järelevalve riikliku korra ja selle muudatused.
- 1.8.6.4 *Kontrolliülesannete delegerimine***
- MÄRKUS:** alajagu 1.8.6.4 ei hõlma alajao 1.8.7.6 kohast kohapealset järelevalveteenistust.
- 1.8.6.4.1 Kui järelevalveasutus kasutab teise üksuse (nt alltöövõtja, tütarettevõtja) teenuseid nõuetele vastavuse hindamise, korraliste või vaheülevaatuste või erakorraliste kontrollidega seotud eriülesannete täitmiseks, tuleb seda üksust arvesse võtta järelevalveasutuse akrediteerimisel või see eraldi akrediteerida. Eraldi akrediteerimise korral tuleb see üksus nõuetekohaselt akrediteerida standardi EN ISO/IEC 17025:2005 kohaselt ja tunnustada järelevalveasutuse poolt kui sõltumatut ja erapooletut katsetamise laboratooriumit, et ta saaks teostada oma akrediteeringu kohaseid katsetusi või tuleb teda akrediteerida standardi EN ISO/IEC 17020:2012 kohaselt (väljaarvatud klausel 8.1.3). Järelevalveasutus peab tagama, et see üksus täidaks talle usaldatud ülesannetega seotud nõudeid sama pädevalt ja ohutult nagu järelevalveasutused (vt alajagu 1.8.6.8), ning teostama selle üle järelevalvet. Järelevalveasutus peab eelnimetatud korrast informeerima pädevat asutust.
- 1.8.6.4.2 Järelevalveasutus vastutab täielikult selliste üksuste täidetud ülesannete eest, alati kui viimased neid täidavad.
- 1.8.6.4.3 Järelevalveasutus ei delegeri nõuetele vastavuse hindamist, korralisi või vaheülevaatusi või erakorralisi kontrolle tervikuna. Järelevalveasutus peab igal juhul ise teostama hindamise ja tunnistuste väljaandmise.
- 1.8.6.4.4 Tegevust ei delegerita taotleja nõusolekuta.

1.8.6.4.5 Järelevalveasutus tagab pädevale asutusele juurdepääsu asjakohastele dokumentidele eelnimetatud üksuste kvalifikatsiooni ja tehtud töö kohta.

1.8.6.5 Järelevalveasutuste informeerimiskohustused

Järelevalveasutus informeerib talle loa andnud pädevat asutust:

- a) tüübikinnitustunnistuse väljastamisest keeldumisest, kitsendamisest, peatamisest või tühistamisest, välja arvatud kui kohaldatakse alajao 1.8.7.2.4 sätteid;
- b) pädeva asutuse antud loa ulatust ja tingimusi mõjutavatest asjaoludest;
- c) jao 1.8.1 või alajao 1.8.6.6 kohaselt nõuetele vastavuse järelevalvet teostavatelt pädevatelt asutustelt saadud nõudest esitada informatsiooni läbiviidud nõuetele vastavuse hindamise kohta;
- d) nõudmise korral nende loa piires teostatud nõuetele vastavuse hindamisest ja muust tegevusest, sealhulgas ülesannete delegeerimisest.

1.8.6.6 Pädev asutus tagab järelevalveasutuste järelevalve ning kui ta leiab, et kinnituse saanud asutus ei vasta enam loale või alajao 1.8.6.8 nõuetele või ei järgi ADR sätetes kindlaksmääratud korda, tühistab ta antud loa või kitsendab seda.

1.8.6.7 Kui järelevalveasutuse luba tühistatakse või seda kitsendatakse või kui järelevalveasutus on tegevuse lõpetanud, tagab pädev asutus asjakohaste sammudega dokumentide kättesaadavuse või selle, et neid töötleks mõni teine järelevalveasutus..

1.8.6.8 Järelevalveasutus:

- a) omab oma tehniliste funktsioonide rahuldavaks täitmiseks organisatsioonilise struktuuriga, võimekat, väljaõppinud, pädevat ja oskuslikku personali;
- b) omab juurdepääsu sobivale ja piisavale varustusele ja seadmetele;
- c) on oma tegevuses erapooletu ega lase end mõjutada millestki, mis võib teda takistada erapooletu olemast;
- d) tagab tootja ja muude asutuste äritegevusega seotud ärisaladuste kaitstuse;
- e) teeb selget vahet järelevalveasutuse tegelike ülesannete ja nende ülesannete vahel, mis ei ole tema tegevusega seotud;
- f) omab dokumenteeritud kvaliteedisüsteemi;
- g) tagab asjaomases standardis ja ADR-is määratletud katsete ja järelevalve teostamise ning
- h) omab jagudele 1.8.7 ja 1.8.8 vastavat tõhusat ja asjakohast aruandlus- ja registrisüsteemi.

Nagu on määratletud alajagudes 6.2.2.10 ja 6.2.3.6 ning jao 6.8.4 TA4-s ja TT9-s, tuleb järelevalveasutus vastavalt standardile EN ISO/IEC 17020: 2012 (välja arvatud lõige 8.1.3) täiendavalt akrediteerida.

Uut tegevust alustavale järelevalveasutusele võib anda ajutise loa. Enne ajutise loa andmist peab pädev asutus tagama, et järelevalveasutus vastab standardi EN ISO/IEC 17020: 2012

(välja arvatud lõige 8.1.3) nõuetele. Selleks, et järelevalveasutus võiks uue tegevusega jätkata, peab selle akrediteerima esimesel tegevusaastal.

1.8.7 Nõuetele vastavuse hindamise ja korraliste ülevaatuste kord

MÄRKUS: käesolevas jaos tähendab „asjaomane asutus” ÜRO surveanumate sertifitseerimisel alajaos 6.2.2.10 määratud asutust, nende surveanumate kinnitamisel, mis ei ole ÜRO surveanumad, alajaos 6.2.3.6 määratud asutust ning jao 6.8.4 erisätetes TA4 ja TT9 määratud asutust.

1.8.7.1 Üldsätted

1.8.7.1.1 Jaos 1.8.7 sätestatud korda kohaldatakse nende surveanumate kinnitamisel, mis ei ole ÜRO surveanumad, vastavalt alajaole 6.2.3.6 ning paakide, anumakogumiga sõidukite ja MEGC-de kinnitamisel vastavalt jao 6.8.4 sätetele TA4 ja TT9.

ÜRO surveanumate sertifitseerimisel võib jao 1.8.7 sätestatud korda rakendada vastavalt alajao 6.2.2.10 tabelile.

1.8.7.1.2 Taotleja peab esitama kõik

- a) alajao 1.8.7.2 kohase tüübikinnituse või
- b) alajao 1.8.7.3 kohase tootmisjärevalve ja alajao 1.8.7.4 kohase esmase ülevaatuse ja katsetamise või
- c) alajao 1.8.7.5 kohase korralise ja vaheülevaatuse ning erakorralise kontrolli

taotlused ühtsele pädevale asutusele, tema volitatud isikule või määratud järelevalveasutusele.

1.8.7.1.3 Taotlus peab sisaldama:

- a) taotleja nime ja aadressi;
- b) nõuetele vastavuse hindamise puhul, kus taotlejaks ei ole tootja, tootja nime ja aadressi;
- c) kirjalikku avaldust, et sama taotlust ei ole esitatud mõnele muule pädevale asutusele, tema volitatud isikule või määratud järelevalveasutusele;
- d) alajaos 1.8.7.7 määratletud asjakohast tehnilist dokumentatsiooni;
- e) kinnitust, millega lubatakse pädevale asutusele, tema volitatud isikule või määratud järelevalveasutusele kontrollimiseks juurdepääs tootja territooriumile, kontrollidele, katsetele ja ladudele ning kogu asjakohane teave.

1.8.7.1.4 Kui taotleja suudab pädevat asutust, tema volitatud isikut või järelevalveasutust rahuldaval viisil tõendada alajao 1.8.7.6 nõuete täitmist, võib taotleja luua kohapealse järelevalveteenistuse, mis võib osaliselt või täielikult teostada ülevaatusi ja katseid, kui see on ette nähtud alajaos 6.2.2.10 või 6.2.3.6.

1.8.7.1.5 Tootja või tüübikinnituse taotleja, kui ta ei ole tootja, ning tunnistuse välja andnud järelevalveasutus peab tüübikinnitustunnistusi ja nõuetele vastavuse tunnistusi – kaasa arvatud tehnilist dokumentatsiooni – säilitama vähemalt 20 aasta jooksul alates sama tüüpi toodete tootmise viimasest kuupäevast.

1.8.7.1.6 Kui tootja või omanik kavatseb tegevuse lõpetada, saadab ta dokumentatsiooni pädevale asutusele. Pädev asutus peab seejärel dokumentatsiooni säilitama ülejäänud alajaos 1.8.7.1.5 ette nähtud aja jooksul.

1.8.7.2 Tüübikinnitus

Tüübikinnitused lubavad toota surveanumaid, paake, anumakogumiga sõidukeid või MEGC-sid tüübikinnituse kehtivusajal.

1.8.7.2.1 Taotleja:

- a) annab surveanumate puhul asjaomase asutuse käsutusse kavandatud toodangu näidised. Asjaomane asutus võib nõuda lisanäidiseid, kui seda näeb ette katseprogramm;
- b) annab paakide, anumakogumiga sõidukite ja MEGC-de puhul tüübikatseteks juurdepääsu prototüübile.

1.8.7.2.2 Asjaomane asutus:

- a) teeb alajaos 1.8.7.2.1 kirjeldatud tehnilise dokumentatsiooni põhjal kindlaks, et mudel vastab ADR-i asjaomastele sätetele ning et prototüüp või prototüüppartii on toodetud vastavalt tehnilisele dokumentatsioonile ja esindab mudelit;
- b) kontrollib ja vaatab pealt ADR-is määratud katseid, et teha kindlaks, kas selle sätteid on kohaldatud ja nendest on kinni peetud ja kas tootja poolt kasutatav kord vastab nõuetele;
- c) kontrollib ADR-i asjaomaste sätete põhjal materjalide tootja (tootjate) väljastatud sertifikaati (sertifikaate);
- d) kinnitab püsiliidete tegemise protseduurid või kontrollib, kas need on saanud kinnituse, ja teeb kindlaks, et püsiliidete ja mittepurustavate katsetega tegelevad töötajad on kvalifitseeritud või saanud kinnituse;
- e) lepib taotlejaga kokku koha ja katseasutuse, kus teostatakse ülevaatus ja vajalikke katseid.

Asjaomane asutus väljastab taotlejale tüübihindamisaruande.

1.8.7.2.3 Kui tüüp vastab kõigile kohaldatavatele sätetele, väljastab pädev asutus, tema volitatud isik või järelevalveasutus tüübikinnitustunnistuse.

Nimetatud tunnistus peab sisaldama:

- a) väljaandja nime ja aadressi;
- b) tootja nime ja aadressi või taotleja nime ja aadressi, kui taotleja ei ole tootja;
- c) viidet ADR-i versioonile ja tüübihindamiseks kasutatud standarditele;
- d) kõiki hindamisest tulenevaid nõudeid;
- e) tüübi ja variatsioonide tuvastamiseks vajalikke andmeid, nagu on määratletud asjaomas standardis;

- f) viidet tüübihindamisaruande (tüübihindamisaruannetele) ning
- g) tüübikinnituse maksimaalset kehtivusaega.

Tunnistusele tuleb lisada tehnilise dokumentatsiooni asjaomaste osade loetelu (vt alajagu 1.8.7.7.1).

1.8.7.2.4

Tüübikinnitus kehtib kuni kümme aastat. Kui ADR-i asjakohased tehnilised nõuded (kaasa arvatud viidatud standardid) on selle aja jooksul nii muutunud, et kinnitatud tüüp ei ole enam nendega vastavuses, tühistab tüübikinnituse välja andnud asjaomane asutus tüübikinnituse ja teatab sellest tüübikinnituse omanikule.

MÄRKUS: kehtiva tüübikinnituse tühistamise lõpptähtaegade kohta vt vastavalt jaos 6.2.4 ja alajaos 6.8.2.6 või alajaos 6.8.3.6 toodud tabelite 5. veergu.

Kui tüübikinnitus on aegunud või tühistatud, ei ole surveanumate, paakide, anumakogumiga sõidukite või MEFC-de tootmine vastavalt sellele tüübikinnitusele enam lubatud.

Sellisel juhul jätkatakse aegunud või tühistatud tüübikinnituses sisalduvate surveanumate, paakide, anumakogumiga sõidukite või MEGC-de kasutamist ning korralist ja vaheülevaastust käsitlevate asjakohaste sätete kohaldamist nende enne tüübikinnituse aegumist või tühistamist ehitatud surveanumate, paakide, anumakogumiga sõidukite või MEGC-de suhtes, mida võib edasi kasutada.

Neid võib edasi kasutada, kuni need vastavad ADR-i nõuetele. Kui need ei vasta enam ADR-i nõuetele, võib neid edasi kasutada vaid juhul, kui seda lubavad peatüki 1.6 asjakohased üleminekumeetmed.

Tüübikinnitusi võib uuendada täieliku läbivaatamisega ja uuendamise kuupäeval kehtivatele ADR-i sätetele vastavuse hindamisega. Pärast tüübikinnituse tühistamist ei ole uuendamine lubatud. Kehtiva tüübikinnituse vahepealsed muudatused (nt surveanumate puhul väikesed muudatused, nagu suuruse või mahu lisamine, mis ei mõjuta nõuetele vastavust; paakide kohta vt alajagu 6.8.2.3.2) ei pikenda ega muuda tunnistuse algset kehtivust.

MÄRKUS: vastavust võib läbi vaadata ja hinnata mõni teine asutus kui see, kes andis välja algse tüübikinnituse.

Tüübikinnituse välja andnud asutus säilitab kogu tüübikinnituse dokumentatsiooni (vt alajagu 1.8.7.7.1) tüübikinnituse kogu kehtivusajal, kaasa arvatud siis, kui seda uuendatakse.

1.8.7.2.5

Kui kehtiva, aegunud või tühistatud tüübikinnitusega surveanumat, paaki, anumakogumiga sõidukit või MEGC-d muudetakse, piirdub katsetamine, ülevaatus ja kinnitus surveanuma, paagi, anumakogumiga sõiduki või MEGC muudetud osadega. Muudatus peab vastama muudatuse tegemise ajal kehtivatele ADR-i sätetele. Surveanuma, paagi, anumakogumiga sõiduki või MEGC kõigi muutmata osade puhul jääb esmase tüübikinnituse dokumentatsioon kehtima.

Muudatus võib puudutada üht või mitut tüübikinnitusega hõlmatud surveanumat, paaki, anumakogumiga sõidukit või MEGC-d.

ADR-i kokkuleppeosalise pädev asutus või tema määratud asutus väljastab taotlejale muudatuse kinnitustunnistuse. Paakide, anumakogumiga sõidukite ja MEGC-de puhul säilitatakse selle koopiat paagi dokumentatsiooni osana.

Taotleja esitab iga muudatuse kinnitustunnistuse taotluse ühele pädevale asutusele või tema määratud asutusele.

1.8.7.3 *Tootmisjärelevalve*

1.8.7.3.1 Pädev asutus teostab tootmisprotsessi üle järelevalvet, et tagada tootmise vastavus tüübikinnituse sätetele.

1.8.7.3.2 Taotleja võtab kõik võimalikud meetmed, et tagada tootmisprotsessi vastavus ADR-i, tüübikinnitustunnistuse ja selle lisade kohaldatavatele sätetele.

1.8.7.3.3 Asjaomane asutus:

- a) kontrollib kooskõla alajaos 1.8.7.7.2 määratletud tehnilise dokumentatsiooniga;
- b) kontrollib, et tootmine toimub tootmisprotsessis kooskõlas selle suhtes kehtivate nõuete ja dokumentatsiooniga;
- c) kontrollib materjalide jälgitavust ning spetsifikatsioonide põhjal materjali sertifikaati (sertifikaate);
- d) kontrollib vajaduse korral, kas püsiliidete ja mittepurustavate katsetega tegelevad töötajad on kvalifitseeritud või saanud kinnituse;
- e) lepib taotlejaga kokku koha, kus teostatakse ülevaatus ja vajalikke katseid ning
- f) protokollib järelevalve tulemused.

1.8.7.4 *Esmane ülevaatus ja katsed*

1.8.7.4.1 Taotleja:

- a) kannab peale ADR-is määratletud tähised ning
- b) esitab asjaomasele asutusele alajaos 1.8.7.7 määratletud tehnilise dokumentatsiooni.

1.8.7.4.2 Asjaomane asutus:

- a) teostab nõutud ülevaatused ja katsed, et teha kindlaks, kas toode on toodetud kooskõlas tüübikinnituse ja asjakohaste sätetega;
- b) kontrollib käitamisvahendite tootja esitatud sertifikaate, võrreldes neid käitamisvahenditega;
- c) väljastab taotlejale esmase ülevaatus ja katsetamise kohta aruande seoses teostatud üksikasjalike katsete ja kontrollidega ning kontrollitud tehnilise dokumentatsiooniga;
- d) koostab tootmise nõuetele vastavuse kohta kirjaliku tunnistuse ning kannab sellele oma registreeritud tähise, kui tootmine vastab nõuetele;
- e) kontrollib, kas tüübikinnitus jääb kehtima, kui tüübikinnitusega seotud ADR-i sätted (kaasa arvatud viidatud standardid) on muutunud.

Punktis d osutatud tunnistus ja punktis c osutatud aruanne võivad hõlmata mitut sama tüüpi ühikut (grupitunnistus või -aruanne).

1.8.7.4.3 Tunnistus peab sisaldama vähemalt:

- a) asjaomase asutuse nime ja aadressi;
- b) tootja nime ja aadressi ning taotleja nime ja aadressi, kui taotleja ei ole tootja;
- c) viidet ADR-i versioonile ja esmaste ülevaatuste ja katsete puhul kasutatud standarditele;
- d) ülevaatuste ja katsete tulemusi;
- e) kontrollitud toote (toodete) tuvastamist võimaldavaid andmeid, vähemalt seerianumbrit või mitte-taastäidetavate balloone puhul partiinumbrit, ning
- f) tüübikinnitusnumbrit.

1.8.7.5 *Korralised ja vaheülevaatused ning erakorralised kontrollid*

1.8.7.5.1 Asjaomane asutus:

- a) identifitseerib ja kontrollib vastavust dokumentatsioonile;
- b) teostab ülevaatused ja vaatab pealt katseid, et veenduda nõuetest kinnipidamises;
- c) avaldab ülevaatuste ja katsete tulemuste protokollid, milles võib käsitleda mitut ühikut, ning
- d) tagab nõutud tähistamise kasutamise.

1.8.7.5.2 Taotleja peab surveandmete korralise ülevaatused ja katsete protokolle säilitama vähemalt järgmise korralise ülevaatuseni.

MÄRKUS: paakide kohta vt alajaos 4.3.2.1.7 sätteid paagi dokumentatsiooni kohta.

1.8.7.6 *Taotleja kohapealse järelevalveteenistuse järelevalve*

1.8.7.6.1 Taotleja:

- a) rakendab alajaos 1.8.7.5 dokumenteeritud ja järelevalve alla kuuluvate ülevaatuste ja katsete puhul kohapealset järelevalveteenistust koos kvaliteedisüsteemiga;
- b) täidab heakskiidu saanud kvaliteedisüsteemist tulenevaid kohustusi, et tagada selle rahuldava ja tõhusa toimimise jätkumine;
- c) määrab kohapealsesse järelevalveteenistusse väljaõppe saanud ja pädevad töötajad ja
- d) kannab vajadusel peale järelevalveasutuse registreeritud tähise.

1.8.7.6.2 Järelevalveasutus teostab esmase auditi. Kui selle tulemus on rahuldav, väljastab järelevalveasutus kuni kolmeks aastaks loa. Täidetud peavad olema järgmised tingimused:

- a) kõnealune audit peab kinnitama, et toote suhtes teostatud ülevaatused ja katsed on kooskõlas ADR-i nõuetega;
- b) järelevalveasutus võib anda kohapealsele järelevalveteenistusele loa kanda igale kinnituse saanud tootele peale järelevalveasutuse registreeritud tähis;

- c) luba võib uuendada pärast rahuldavat auditit, mis teostati viimasel aastal enne loa kehtivusaja lõppu. Uus kehtivusaeg algab loa kehtivusaja lõppemise kuupäevaga ja
- d) järelevalveasutuse audiitorid peavad olema pädevad hindamaks kvaliteedisüsteemiga hõlmatud toodete nõuetele vastavust.

1.8.7.6.3 Järelevalveasutus teostab loa kehtivusaja jooksul korralisi auditeid, veendumaks, et taotleja rakendab jätkuvalt kvaliteedisüsteemi. Täidetud peavad olema järgmised tingimused:

- a) 12-kuulise ajavahemiku jooksul tuleb teostada vähemalt kaks auditit;
- b) järelevalveasutus võib nõuda täiendavaid külastusi, väljaõpet, tehnilisi muudatusi, kvaliteedisüsteemi muutmist või taotleja teostatavate ülevaatuste ja katsete piiramist või keelamist;
- c) järelevalveasutus hindab kõiki kvaliteedisüsteemis tehtud muudatusi ning teeb otsuse, kas muudetud kvaliteedisüsteem vastab jätkuvalt esmase auditi nõuetele või on vaja uut esmast auditit.
- d) järelevalveasutuse audiitorid peavad olema pädevad hindamaks kvaliteedisüsteemiga hõlmatud toodete nõuetele vastavust ja
- e) järelevalveasutus peab esitama taotlejale külastuse või auditi protokollid ja, kui tehti katse, katseprotokollid.

1.8.7.6.4 Asjaomastele nõuetele mittevastavuse korral tagab järelevalveasutus parandusmeetmete võtmise. Kui parandusmeetmed jäetakse nõutud aja jooksul võtmata, peab järelevalveasutus kohapealse järelevalveteenistuse tegevusloa peatama või selle ära võtma. Pädevale asutusele tuleb saata loa peatamise või äravõtmise kohta teatis. Taotlejale tuleb esitada protokoll, milles tuuakse üksikasjalikult ära järelevalveasutuse tehtud otsuste põhjused.

1.8.7.7 *Dokumendid*

Tehniline dokumentatsioon peab võimaldama hinnata vastavust asjaomastele nõuetele.

1.8.7.7.1 *Tüübikinnituse puhul esitatavad dokumendid*

Taotleja peab vajaduse korral esitama järgmised dokumendid:

- a) mudeli ja tootmise puhul kasutatud standardite loetelu;
- b) tüübi, sealhulgas kõigi variatsioonide kirjeldus;
- c) peatüki 3.2 tabeli A asjaomase veeru kohased eeskirjad või nende ohtlike veoste loetelu, mille vedamiseks määratud tooted on ette nähtud;
- d) üldkoostu joonis või joonised;
- e) põhjalikud joonised, sealhulgas toote, käitamisvahendite, struktuuriliste seadmete, nõuetele vastavuse kontrollimiseks vajalike tähistega ja/või märgistega mõõtmised, mida kasutatakse arvutusteks;
- f) arvutuste märkmed, tulemused ja järeldused;

- g) loetelu käitusvahenditest koos asjaomaste tehniliste andmetega ning teave ohutusseadmete kohta, sealhulgas rõhualandusvõime arvutused, kui see on asjakohane;
- h) loetelu tootmisstandardis ette nähtud materjalidest, mida on kasutatud iga osa, allosa, voodri ning töö- ja struktuuriliste seadmete jaoks ning materjali vastav spetsifikatsioon või ADR-i nõuetele vastavust kinnitav deklaratsioon;
- i) püsiliidete teostamise protsessi kinnitus;
- j) termilise töötlusprotsessi (termiliste töötlusprotsesside) kirjeldus ja
- k) kõigi tüübikinnituse ja tootmise puhul teostatavate ning standardites või ADR-is loetletud katsete kord, kirjeldus ja protokollid..

1.8.7.7.2 *Tootmisjärelvalve puhul esitatavad dokumendid*

Taotleja peab tegema vajaduse korral kättesaadavaks:

- a) alajaos 1.8.7.7.1 loetletud dokumendid;
- b) tüübikinnitustunnistuse koopia;
- c) tootmise korra, sealhulgas katsekorra;
- d) tootmisprotokollid;
- e) püsiliidete tegevate töötajate kinnitatud kvalifikatsiooni;
- f) mittepurustavaid katseid teostavate töötajate kinnitatud kvalifikatsiooni;
- g) purustavate ja mittepurustavate katsete protokollid;
- h) termilise töötlemise protokollid ja
- i) kalibreerimisprotokollid.

1.8.7.7.3 *Esmase kontrolli ja katse puhul esitatavad dokumendid*

Taotleja peab tegema vajaduse korral kättesaadavaks:

- a) alajagudes 1.8.7.7.1 ja 1.8.7.7.2 loetletud dokumendid;
- b) toote ja selle kõigi allosade materjalide sertifikaadid;
- c) kinnitused käitamisvahendite nõuetele vastavuse kohta ja nende materjalide sertifikaadid ning
- d) kinnituse toote ja kõigi tüübikinnitusest tulenevate variatsioonide nõuetele vastavuse kohta, sealhulgas nende kirjeldused.

1.8.7.7.4 *Korraliste ja vaheülevaatuste ning erakorraliste kontrollide puhul esitatavad dokumendid*

Taotleja peab tegema vajaduse korral kättesaadavaks:

- a) surveanumate puhul erinõudeid käsitlevad dokumendid, kui korralise ülevaatuse, tootmis- ja katsestandardid neid ette näevad;
- b) paakide puhul:
 - i) paagi dokumentatsiooni ja
 - ii) alajagudes 1.8.7.7.1–1.8.7.7.3 nimetatud dokumendi või dokumendid.

1.8.7.7.5 *Kohapealse järelevalveteenistuse hindamise puhul esitatavad dokumendid*

Kohapealse järelevalveteenistuse hindamise puhul peab taotleja tegema vajaduse korral kättesaadavaks kvaliteedisüsteemi dokumentatsiooni, mis hõlmab:

- a) organisatsiooni struktuuri ja tööülesandeid;
- b) ülevaatuste ja katsete, kvaliteedikontrolli, kvaliteedi tagamise ja tööprotsessi juhendeid ning süstemaatilisi tegevusi;
- c) kvaliteeti käsitlevat dokumentatsiooni, nagu ülevaatuste protokollid, katseandmed, kalibreerimisandmed ja sertifikaadid;
- d) tegevusaruandeid, et tagada alajao 1.8.7.6 kohastest audititest tulenevalt kvaliteedisüsteemi tõhus toimimine;
- e) tarbijate ja eeskirjade nõuete täitmise protsessi kirjeldust;
- f) dokumentide kontrolli ja läbivaatamise protsessi;
- g) nõuetele mittevastavate toodetega tegelemise korda ja
- h) asjaomase personali koolitusprogramme ja kvalifitseerimise korda.

1.8.7.8 *Standardite kohaselt toodetud, kinnitatud, kontrollitud ja katsetatud tooted*

Alajao 1.8.7.7 nõuded loetakse täidetuks, kui kohaldatud on järgmisi asjaomaseid standardeid:

Kohaldatavad alajaod ja lõiked	Standard	Dokumendi pealkiri
1.8.7.7.1–1.8.7.7.4	EN 12972:2007	Paagid ohtlike kaupade veoks – metallpaakide katsetamine, kontrollimine ja tähistamine

1.8.8 **Ühekorrapakendite nõuetele vastavuse hindamise kord**

Ühekorrapakendite nõuetele vastavuse hindamisel kohaldatakse üht järgmistest menetlustest:

- a) jaos 1.8.7 kirjeldatud mitte-ÜRO surveanumate menetlus, välja arvatud alajagu 1.8.7.5, või
- b) alajagudes 1.8.8.1–1.8.8.7 kirjeldatud menetlus.

1.8.8.1 *Üldsätted*

- 1.8.8.1.1 Tootmisjärelvalvet peab teostama Xa asutus ja jao 6.2.6 kohaselt nõutud katseid peab tegema kõnealune Xa asutus või kõnealuse Xa asutuse poolt kinnitatud IS asutus; vt Xa ja IS asutuse definitsiooni alajaos 6.2.3.6.1. Nõuetele vastavust hindab pädev asutus, tema volitatud isik või kinnitatud järelvalveasutus ADR-i osalisriigis.
- 1.8.8.1.2 Jao 1.8.8 kohaldamisega tõendab, tagab ja kinnitab taotleja oma ainuvastutusel, et ühekorrapakendid vastavad jao 6.2.6 ja kõikidele muudele kohaldatavatele ADR-i sätetele.
- 1.8.8.1.3 Taotleja peab:
- a) hindama iga ühekorrapakendite tüübi konstruktsioonitüüpi (kaasa arvatud kasutatavaid materjale ja selle tüübi variatsioone, nt mahtu, rõhku, jooniseid ning sulgemis- ja vabastusseadmeid) vastavalt alajaole 1.8.8.2;
 - b) omama heakskiidetud kvaliteedisüsteemi tehnilise lahenduse, tootmise, ülevaatuste ja katsetamise jaoks vastavalt alajaole 1.8.8.3;
 - c) omama jao 6.2.6 kohaselt nõutud katsete jaoks kinnitatud katsetamiskorda vastavalt alajaole 1.8.8.4;
 - d) taotlema vabalt valitud kokkuleppeosalise Xa asutuselt oma tootmise ja katsetamise järelvalve kvaliteedisüsteemi heakskiitu; kui taotleja ei ole registreeritud kokkuleppeosalises riigis, peab ta enne esmakordset vedu kokkuleppeosalisse riiki esitama taotluse ühele kokkuleppeosalise Xa asutusele;
 - e) kui muu ettevõtte või muud ettevõtted panevad ühekorrapakendi lõpuks taotleja toodetud osadest kokku, esitama kirjalikud juhised selle kohta, kuidas ühekorrapakendid tuleb koostada ja täita, et need vastaksid tema tüübihindamistõendile.
- 1.8.8.1.4 Kui taotleja ja tema juhiste kohaselt ühekorrapakendeid koostavad või täitvad ettevõtted tõendavad Xa asutust rahuldaval viisil vastavust alajao 1.8.7.6 sätetele, välja arvatud alajao 1.8.7.6.1 punktile d ja alajao 1.8.7.6.2 punktile b, võivad nad luua kohapealse kontrolliteenistuse, mis võib teostada kõik jaos 6.2.6 määratud kontrollid ja katsed või osa neist.

1.8.8.2 *Konstruktsioonitüübi hindamine*

- 1.8.8.2.1 Taotleja koostab iga ühekorrapakendi tüübi kohta tehnilise dokumentatsiooni, mis hõlmab kohaldataud tehnilisi standardeid. Kui ta otsustab kohaldada standardit, millele ei ole jaos 6.2.6 viidatud, lisab ta kohaldataud standardi dokumentatsioonile.
- 1.8.8.2.2 Taotleja tagab Xa asutusele juurdepääsu tehnilisele dokumentatsioonile ja asjaomase tüübi näidistele tootmise ajal ja pärast seda vähemalt viie aasta jooksul ühekorrapakendite tootmise viimasest kuupäevast vastavalt asjaomasele tüübihindamistõendile.
- 1.8.8.2.3 Taotleja annab pärast hoolikat kontrolli välja konstruktsioonitüübi sertifikaadi, mis kehtib kuni kümme aastat; ta lisab selle tunnistuse dokumentatsioonile. See sertifikaat lubab tal toota seda tüüpi ühekorrapakendeid kõnealuse tähtaja jooksul.
- 1.8.8.2.4 Kui ADR-i asjakohased tehnilised nõuded (kaasa arvatud viidatud standardid) on selle aja jooksul muutunud, nii et konstruktsioonitüüp ei ole enam nendega vastavuses, tühistab taotleja oma tüübihindamistõendi ja teavitab Xa asutust.

1.8.8.2.5 Taotleja võib pärast hoolikat ja põhjalikku läbivaatamist tõendi uuesti väljastada kuni kümneks aastaks.

1.8.8.3 Tootmisjärelevalve

1.8.8.3.1 Xa asutus kontrollib konstruktsioonitüübi hindamise korda ja tootmisprotsessi, et veenduda taotleja sertifitseeritud tüübi ja toodetud toote vastavuses konstruktsioonitüübi sertifikaadile ja ADR-i kohaldatavatele sätetele. Alajao 1.8.8.1.3 punkti e kohaldamise korral hõlmab see menetlus ka koostamise ja täitmisega tegelevaid ettevõtteid.

1.8.8.3.2 Taotleja peab võtma kõik vajalikud meetmed, et tagada tootmisprotsessi vastavus ADR-i kohaldatavatele sätetele ning tema konstruktsioonitüübi sertifikaadile ja selle lisadele. Alajao 1.8.8.1.3 punkti e kohaldamise korral hõlmab see menetlus ka koostamise ja täitmisega tegelevaid ettevõtteid.

1.8.8.3.3 Xa asutus peab:

- a) kontrollima taotleja konstruktsioonitüübi hindamise nõuetele vastavust ja ühekorrapakendite vastavust alajaos 1.8.8.2 täpsustatud tehnilisele dokumentatsioonile;
- b) kontrollima, et tootmisprotsessis toodetaks tooteid kooskõlas nende suhtes kehtivate nõuete ja dokumentatsiooniga; kui üks või mitu ettevõtet panevad ühekorrapakendi lõpuks taotleja toodetud osadest kokku, peab Xa asutus kontrollima ka seda, et ühekorrapakendid oleksid pärast lõplikku koostamist ja täitmist täielikus kooskõlas kõikide kohaldatavate nõuetega ja et taotleja juhiseid järgitaks nõuetekohaselt;
- c) kontrollima, et püsiliiteid ja katseid tegev personal oleks kvalifitseeritud või saanud kinnituse;
- d) protokollima oma järelevalve tulemused.

1.8.8.3.4 Kui Xa asutuse järeldused näitavad, et taotleja konstruktsioonitüübi sertifikaat või tootmisprotsess ei vasta nõuetele, nõuab ta asjakohaseid parandusmeetmeid või et taotleja sertifikaadi tühistaks.

1.8.8.4 Tiheduskatse

1.8.8.4.1 Taotleja ja ühekorrapakendeid taotleja juhiste kohaselt lõplikult koostavad ja täitvad ettevõtted peavad:

- a) viima läbi jaos 6.2.6 nõutud katsed;
- b) protokollima katsete tulemused;
- c) väljastama nõuetele vastavuse tunnistuse vaid neile ühekorrapakenditele, mis vastavad täielikult konstruktsioonitüübi hindamise sätetele ja ADR-i kohaldatavatele sätetele ning on edukalt läbinud jaos 6.2.6 nõutud katsed;
- d) säilitama alajaos 1.8.8.7 ette nähtud dokumentatsiooni tootmise ajal ja vähemalt viie aasta jooksul ühe tüübikinnituse alla kuuluvate ühekorrapakendite tootmise viimasest kuupäevast, et Xa asutus saaks neid juhuslike ajavahemike järel kontrollida;
- e) paigaldama vastupidava ja loetava tähise, millele on märgitud ühekorrapakendi tüüp ja tootmise kuupäev või partii number; kui ühekorrapakendi kerel ei ole tähise jaoks

piisavalt ruumi, tuleb ühekorrapakendi külge kinnitada seda informatsiooni sisaldav vastupidav märgis või paigaldada see koos ühekorrapakendiga sisepakendisse.

1.8.8.4.2 Xa asutus peab:

- a) teostama vajalikud hindamised ja katsed juhuslike ajavahemike järel, kuid vähemalt peatselt pärast ühekorrapakendite tüübi tootmise algust ja pärast seda vähemalt iga kolme aasta tagant, et kontrollida, kas konstruktsioonitüübi hindamine taotleja poolt ning toote tootmine ja katsetamine vastavad konstruktsioonitüübi sertifikaadile ja asjakohastele sätetele;
- b) kontrollima taotleja esitatud sertifikaate;
- c) viima läbi jaos 6.2.6 nõutud katsed või kinnitama katseprogrammi ja andma kohapealsele järelevalveteenistusele katsetamiseks heakskiidu.

1.8.8.4.3 Sertifikaat peab sisaldama vähemalt:

- a) taotleja nime ja aadressi ning kui lõplikku koostamist ei teosta taotleja, vaid muu ettevõtte või ettevõtteid taotleja kirjalike juhiste kohaselt, siis nende ettevõtete nime ja aadressi;
- b) viidet tootmisel ja katsetamisel kasutatud ADR-i versioonile ja standarditele;
- c) ülevaatuste ja katsete tulemusi;
- d) andmeid alajao 1.8.8.4.1 punktis e nõutud tähise jaoks.

1.8.8.5 *(Reserveeritud)*

1.8.8.6 Kohapealse järelevalveteenistuse järelevalve

Kui taotleja või ühekorrapakendeid koostav või täitev ettevõtte on loonud kohapealse järelevalveteenistuse, kohaldatakse alajao 1.8.7.6 sätteid, välja arvatud alajao 1.8.7.6.1 punkti d ja alajao 1.8.7.6.2 punkti b. Ühekorrapakendeid koostav või täitev ettevõtte peab vastama taotleja suhtes kehtivatele sätetele.

1.8.8.7 Dokumendid

Kohaldada tuleb alajagude 1.8.7.7.1, 1.8.7.7.2, 1.8.7.7.3 ja 1.8.7.7.5 sätteid.

PEATÜKK 1.9

PÄDEVATE ASUTUSTE KEHTESTATAVAD VEOPIIRANGUD

- 1.9.1 ADR-i artikli 4 lõike 1 kohaselt võib ohtlike veoste sisenemine kokkuleppeosaliste territooriumile sõltuda eeskirjadest või keeldudest, mis on kehtestatud muudel põhjustel kui veohutus. Sellised eeskirjad või keelud tuleb kohases vormis avaldada.
- 1.9.2 Jao 1.9.3 kohaselt võib kokkuleppeosaline kohaldada ohtlike veoste rahvusvahelise autoveoga seotud sõidukite suhtes oma territooriumil teatud lisanähte, mis ei sisaldu ADR-is tingimusel, et need sätted ei ole vastuolus kokkuleppe artikli 2 lõikega 2 ning sisalduvad riigi õigusaktides ja kehtivad samamoodi sõidukite suhtes, mis osalevad riigisisel ohtlike veoste autoveol selle kokkuleppeosalise territooriumil.
- 1.9.3 Jagu 1.9.2 hõlmab järgmisi lisanähte:
- täiendavad ohutusnõuded või -piirangud, mis puudutavad sõidukeid, mis kasutavad teatud konstruktsioone, nagu sillad; sõidukeid, mis kasutavad kombineeritud veoviise, nagu praamid või rongid; või sõidukeid, mis sisenevad või lahkuvad sadamatest või muudest transporditerminalidest;
 - nõuded sõidukitele ettenähtud marsruudi järgimiseks, et vältida kaubandus- või elurajoone, keskkonnatundlikke alasid, ohtlikke rajatisi sisaldavaid tööstuspiirkondi või teid, mis kujutavad endast tõsist füüsilist ohtu;
 - ohtlike veoste vedavate sõidukite teekonna või parkimisega seotud hädaabinõud, mis tulenevad äärmuslikest ilmastikutingimustest, maavärinatest, õnnetustest, tööstuslikust tegevusest, tsiviilrahutustest või sõjaväelisest vaenutegevusest;
 - ohtlike veoste liikluse piirangud teatud nädala- või kuupäeval.
- 1.9.4 Kokkuleppeosalise pädev asutus, kes kohaldab oma territooriumil mis tahes lisanähte ülaltoodud jao 1.9.3 punktide a ja d mõistes, peab neist teavitama ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni sekretariaati, kes peab tegema need teatavaks kokkuleppeosalistele¹.

1.9.5 Tunnelite läbimise piirangud

***MÄRKUS:** sõidukitega maanteetunnelite läbimise piiranguid käsitlevaid nähte on ka peatükis 8.6.*

1.9.5.1 Üldnähted

Ohtlike veoste läbi tunnelite vedavatele sõidukitele piirangute kehtestamisel peab pädev asutus määrama tunnelile ühe alajaos 1.9.5.2.2 määratletud tunnelikategooria. Sealjuures tuleb arvestada tunneli omadusi, riskianalüüsi, sealhulgas alternatiivsete marsruutide ja veoliikide olemasolu ja sobivust ning liikluskorraldusega seotud küsimusi. Ühele ja samale tunnelile võib määrata mitu erinevat tunnelikategooriat, nt sõltuvalt kellaajust, nädalapäevast jne.

¹ ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni sekretariaadi veebisaidil saab tutvuda ohtlike veoste autoveo riskide arvestamise üldsuunistega (<http://www.unece.org/trans/danger/danger.htm>).

1.9.5.2 *Kategooria määramine*

1.9.5.2.1 Kategooria määramine lähtub eeldusest, et tunnelites esineb kolm põhilist ohtu, mis võivad kaasa tuua arvukalt inimohvreid või tõsiselt kahjustada tunneli konstruktsiooni:

- a) plahvatused;
- b) mürgise gaasi või lenduva mürgise vedeliku eraldumine;
- c) tulekahjud.

1.9.5.2.2 Viis tunnelite kategooriat on järgmised:

A-kategooria tunnel:

Ohtlike veoste veole piiranguid ei ole.

B-kategooria tunnel:

Piiratud on selliste ohtlike veoste vedu, mis võivad põhjustada väga tugeva plahvatuse.

Sellele tingimusele loetakse vastavaks järgmised ohtlikud veosed:²

Klass 1:	Sobivusgrupid A ja L;
Klass 3:	Klassifikatsioonikood D (ÜRO nr 1204, 2059, 3064, 3343, 3357 ja 3379);
Klass 4.1:	Klassifikatsioonikoodid D ja DT ning isereageerivad ained, B-tüüpi (ÜRO nr 3221, 3222, 3231 ja 3232);
Klass 5.2:	Orgaanilised peroksiidid, B-tüüpi (ÜRO nr 3101, 3102, 3111 ja 3112).
Kui plahvatusohtliku aine kogu puhasmass veoüksuse kohta on üle 1000 kg:	
Klass 1:	Jaod 1.1, 1.2 ja 1.5 (välja arvatud sobivusgrupid A ja L).
Paakides vedamise korral:	
Klass 2:	Klassifikatsioonikoodid F, TF ja TFC;
Klass 4.2:	I pakendigrupp;
Klass 4.3:	I pakendigrupp;
Klass 5.1:	I pakendigrupp.
Klass 6.1:	ÜRO nr 1510

C-kategooria tunnel:

Piiratud on selliste ohtlike veoste vedu, mis võivad põhjustada väga tugeva plahvatuse, tugeva plahvatuse või suures koguses mürkaine eraldumise.

Sellele tingimusele loetakse vastavaks järgmised ohtlikud veosed²:

- ohtlikud veosed, mille suhtes kehtivad B-kategooria tunneli piirangud, ning
- järgmised ohtlikud veosed:

² Hinnangu aluseks on veose olemuslikud ohtlikud omadused, mahuti tüüp ja veetav kogus.

Klass 1:	Jaod 1.1, 1.2 ja 1.5 (välja arvatud sobivusgrupid A ja L) ning jagu 1.3 (sobivusgrupid H ja J);
Klass 7:	ÜRO nr 2977 ja 2978.
Kui plahvatusohtliku aine kogu puhasmass veoüksuse kohta on üle 5000 kg:	
Klass 1:	Jagu 1.3 (sobivusgrupid C ja G).
Paakides vedamise korral:	
Klass 2:	Klassifikatsioonikoodid 2A, 2O, 3A ja 3O ning klassifikatsioonikoodid, mis sisaldavad ainult tähte T või tähe kombinatsioone TC, TO ja TOC
Klass 3:	I pakendigrupp klassifikatsioonikoodidele FC, FT1, FT2 ja FTC;
Klass 6.1:	I pakendigrupp, välja arvatud ÜRO nr 1510
Klass 8:	I pakendigrupp klassifikatsioonikoodidele CT1, CFT ja COT.

D-kategooria tunnel:

Piiratud on selliste ohtlike veoste vedu, mis võivad põhjustada väga tugeva plahvatus, tugeva plahvatus, suures koguses mürkaine eraldumise või suure tulekahju.

Sellele tingimusele loetakse vastavaks järgmised ohtlikud veosed:²

- ohtlikud veosed, mille suhtes kehtivad C-kategooria tunneli piirangud, ning
- järgmised ohtlikud veosed:

Klass 1:	Jagu 1.3 (sobivusgrupid C ja G);
Klass 2:	Klassifikatsioonikoodid F, FC, T, TF, TC, TO, TFC ja TOC;
Klass 4.1:	Isereageerivad ained, C-, D-, E- ja F-tüüpi ning ÜRO nr 2956, 3241, 3242, 3251, 3531, 3532, 3533 ja 3534;
Klass 5.2:	Orgaanilised peroksiidid, C-, D-, E- ja F-tüüpi;
Klass 6.1:	Pakendigrupp I klassifikatsioonikoodidele TF1, TFC, TFW ja ÜRO nr 3507 ning sissehingamisel mürgised ained, millele on peatüki 3.2 tabeli A 6. veerus määratud erisäte 354, ja sissehingamisel mürgised ained ÜRO numbritega 3381–3390;
Klass 8:	I pakendigrupp klassifikatsioonikoodidele CT1, CFT ja COT;
Klass 9:	Klassifikatsioonikoodid M9 ja M10.
Puistveosena või paakides vedamise korral:	
Klass 3	
Klass 4.2:	II pakendigrupp;
Klass 4.3:	II pakendigrupp;
Klass 6.1:	II pakendigrupp ning III pakendigrupp klassifikatsioonikoodile TF2;
Klass 8:	I pakendigrupp klassifikatsioonikoodidele CF1, CFT ja CW1 ning II pakendigrupp klassifikatsioonikoodidele CF1 ja CFT
Klass 9:	Klassifikatsioonikoodid M2 ja M3.

² Hinnangu aluseks on veose olemuslikud ohtlikud omadused, mahuti tüüp ja veetav kogus.

E-kategooria tunnel:

Piiratud on kõigi ohtlike veoste vedu peale nende, mille juures on peatüki 3.2 tabeli A veerus 15 märgitud (–) ning kõigi peatüki 3.4 sätetele vastavate ohtlike veoste vedu, kui veoste kogumass veoühiku kohta ületab 8 tonni.

MÄRKUS: ÜRO numbriga 2919 ja 3331 tähistatud ohtlike veoste puhul võib tunnelite läbimise piirang olla üks osa pädeva asutuse (asutuste) poolt alajao 1.7.4.2 põhjal heaks kiidetud erikorraldusest.

1.9.5.3 Sätted liiklusmärkide ja piirangutest teatamise kohta

1.9.5.3.1 Kokkuleppeosalised peavad tähistama tunneli suhtes kehtivad keelud ja alternatiivsed marsruudid märkide ja viitadega.

1.9.5.3.2 Sel otstarbel võivad nad kasutada märke C, 3h ja D, 10a, 10b ja 10c ja viitased vastavalt Viini liiklusmärkide ja -signaalide konventsioonile (Viin 1968) ning liiklusmärkide ja -signaalide konventsiooni täiendavale Euroopa kokkuleppele (Genf 1971), nii nagu seda on tõlgendatud ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni sisetranspordi komisjoni maanteetranspordi töögrupi resolutsioonis liiklusmärkide ja -signaalide kohta ja selle muudatustes.

1.9.5.3.3 Märkide rahvusvahelise arusaadavuse soodustamiseks põhineb Viini konventsioonis ette nähtud märkide ja viitade süsteem igale märgiklassile iseloomuliku kuju ja värvide kasutamisel ning võimaluse korral alati teksti asemel graafiliste sümbolite kasutamisel. Kui kokkuleppeosalised peavad vajalikuks teha ette nähtud märkidel ja sümbolitel muudatusi, ei tohi need muudatused muuta nende põhitunnuseid. Kui kokkuleppeosalised Viini konventsiooni ei kohalda, võib ette nähtud märke ja sümboleid muuta tingimusel, et tehtud muudatused ei mõjuta nendega väljendatavat põhisõnumit.

1.9.5.3.4 Liiklusmärgid ja viidad, mis keelavad ohtlikke veoseid vedavatel sõidukitel maanteetunnelisse sisenemise, peavad olema kinnitatud kohta, kus on võimalik valida alternatiivne marsruut.

1.9.5.3.5 Kui tunnelisse sisenemine on piiratud või ette on nähtud alternatiivse marsruudi kasutamine, peavad märkide juures olema järgmised lisatahvlid:

Märk puudub – piiranguid ei ole.

Märk koos lisatahvliga, millel on täht B: kehtib sõidukitele, mis veavad B-kategooria tunnelitesse mittelubatavaid ohtlikke veoseid.

Märk koos lisatahvliga, millel on täht C: kehtib sõidukitele, mis veavad C-kategooria tunnelitesse mittelubatavaid ohtlikke veoseid.

Märk koos lisatahvliga, millel on täht D: kehtib sõidukitele, mis veavad D-kategooria tunnelitesse mittelubatavaid ohtlikke veoseid.

Märk koos lisatahvliga, millel on täht E: kehtib sõidukitele, mis veavad E-kategooria tunnelitesse mittelubatavaid ohtlikke veoseid.

1.9.5.3.6 Tunnelite läbimise piiranguid kohaldatakse veoüksustele, mis tuleb tähistada jao 5.3.2 kohase oranži tahvliga, välja arvatud ohtlike veoste veol, mille puhul on peatüki 3.2 tabeli A tulpa 15 märgitud „(-)”. Ohtlike veoste veol, millele on määratud ÜRO numbrid 2919 ja 3331, võivad laieneda tunnelite läbimise piirangud, mis võivad olla osa erikorraldustest, mille peavad heaks kiitma pädevad asutused vastavalt alajaole 1.7.4.2. E-kategooria tunnelite puhul kohalduvad piirangud veoüksustele, mis tuleb tähistada jao 3.4.13 kohaselt või millega veetakse konteinereid, mis tuleb tähistada jao 3.4.13 kohaselt.

Tunnelite läbimise piiranguid ei kohaldata, kui ohtlike veoseid veetakse jao 1.1.3 kohaselt, välja arvatud juhul, kui selliseid veoseid vedavad sõidukid on tähistatud jao 3.4.13 kohaselt, arvestades jagu 3.4.14.

1.9.5.3.7 Piirangud tuleb avaldada ametlikus väljaandes ja teha avalikult teatavaks. Kokkuleppeosalised teavitavad sellistest piirangutest UNECE sekretariaati ning sekretariaat avaldab selle teabe oma veebilehel.

1.9.5.3.8 Kui kokkuleppeosalised kohaldavad operatiivmeetmeid, et vähendada teatud või kõigi sõidukite tunnelitesse sisenemisega seotud ohte, nt märguandmine enne sisenemist või tunneli läbimine saatesõidukitest konvoi saatel, tuleb sellised operatiivmeetmed avaldada ametlikus väljaandes ja teha avalikult teatavaks.

PEATÜKK 1.10

TURVANÕUDED

MÄRKUS: *käesoleva peatüki mõistes tähendab turvamine meetmeid või ettevaatusabinõusid, millega vähendatakse ohtlike veoste varguse või väärkasutuse võimalust, mis võiks ohustada isikuid, vara või keskkonda.*

1.10.1 Üldsätted

- 1.10.1.1 Kõik ohtlike veoste veoga seotud isikud peavad oma ametikohustustest lähtuvalt arvesse võtma käesolevas peatükis toodud turvanõudeid.
- 1.10.1.2 Ohtlikke veoseid tohib vedamiseks anda ainult sellistele vedajatele, kes on nõuetekohaselt identifitseeritud.
- 1.10.1.3 Ohtlike veoste veo ajal ajutiseks ladustamiseks kasutatavad ajutised ladustamisterritoriaalid, ajutised laoplatsid, sõidukidepood, ankrupaigad ja sorteerimisjaamad peavad olema nõuetekohaselt turvatud, hästi valgustatud ning võimaluse ja vajaduse korral avalikkusele ligipääsmatud.
- 1.10.1.4 Kõigil sõiduki meeskonnaliikmetel peab ohtlike veoste veo ajal kaasas olema fotoga isikut tõendav dokument.
- 1.10.1.5 Jaole 1.8.1 ja alajaole 7.5.1.1 vastav ohutuse kontroll peab hõlmama ka vajalikke turvameetmeid.
- 1.10.1.6 Pädev asutus peab pidevalt ajakohastatavat registrit kõigi tema või muu tunnustatud organisatsiooni poolt juhtidele väljastatud jao 8.2.1 kohaste kehtivate koolitustunnistuste kohta.

1.10.2 Turvaväljaõpe

- 1.10.2.1 Peatükis 1.3 käsitletud väljaõpe ja täienduskoolitus peavad sisaldama ka turvariskide hindamiseks vajalikke elemente. Turvamise alane täienduskoolitus ei pea olema seotud ainult eeskirjade muutmisega.
- 1.10.2.2 Turvariskide hindamise koolitus peab käsitlema turvariskide olemust, turvariskide äratundmist, meetodeid selliste riskidega tegelemiseks ja nende vähendamiseks ning tegevusi turvanõuete rikkumise korral. See peab hõlmama teadlikkust turvaplaanidest (vajaduse korral) vastavalt isikute kohustustele ja tööülesannetele ning nende rollile turvaplaani täitmisel.
- 1.10.2.3 Sellist väljaõpet pakutakse või kontrollitakse ohtlike veoste veoga seotud töökohale asumisel ja täiendatakse regulaarselt täienduskoolitusega.
- 1.10.2.4 Tööandja peab säilitama läbitud turvaväljaõpet puudutavad andmed ning nõudmise korral võimaldama töötajale või pädevale asutusele neile juurdepääsu. Tööandja peab andmeid säilitama pädeva asutuse kehtestatud tähtaja jooksul.

1.10.3 Sätted kõrge riskiastmega ohtlike veoste kohta

1.10.3.1 Kõrge riskiastmega ohtlike veoste definitsioon

1.10.3.1.1 Kõrge riskiastmega ohtlikud veosed on veosed, mille puhul esineb võimalus nende väärkasutamiseks terroriakti toimepanemiseks, nii et tulemuseks võivad olla rasked tagajärjed, näiteks massilised inimkaotused, suur häving või – eelkõige klassi 7 puhul – suured sotsiaal-majanduslikud häired.

1.10.3.1.2 Muud kui klassi 7 kuuluvad kõrge riskiastmega ohtlikud veosed on tabelis 1.10.3.1.2 loetletud veosed, mida veetakse tabelis märgitust suuremas koguses.

Tabel 1.10.3.1.2: Kõrge riskiastmega ohtlike veoste loend

Klass	Jagu	Aine või ese	Kogus		
			Paak (l) ^c	Puistveos (kg) ^d	Saadetis (kg)
1	1.1	Lõhkeained	a	a	0
	1.2	Lõhkeained	a	a	0
	1.3	Sobivusgrupi C lõhkeained	a	a	0
	1.4	Lõhkeained ÜRO numbriga 0104, 0237, 0255, 0267, 0289, 0361, 0365, 0366, 0440, 0441, 0455, 0456 ja 0500	a	a	0
	1.5	Lõhkeained	0	a	0
2		Tuleohtlikud gaasid (mille klassifitseerimistunnus sisaldab ainult tähte F)	3000	a	b
		Mürgised gaasid (mille klassifitseerimistunnus sisaldab tähti T, TF, TC, TO, TFC või TOC), välja arvatud aerosoolid	0	a	0
3		I ja II pakendigrupi tuleohtlikud vedelikud	3000	a	b
		Desensibiliseeritud lõhkeained	0	a	0
4.1		Desensibiliseeritud lõhkeained	a	a	0
4.2		I pakendigrupi ained	3000	a	b
4.3		I pakendigrupi ained	3000	a	b
5.1		I pakendigrupi oksüdeerivad vedelikud	3000	a	b
		Perkloraadid, ammooniumnitraat ja ammooniumnitraatväetised ja ammooniumnitraadi emulsioonid või suspensioonid või geelid	3000	3000	b
6.1		I pakendigrupi mürgised ained	0	a	0
6.2		A-kategooria nakkusohtlikud ained (ÜRO nr 2814 ja 2900, v.a loomne materjal)	a	0	0
8		I pakendigrupi sööbivad ained	3000	a	b

^a Ei ole asjakohane.

^b Jao 1.10.3 sätteid ei kohaldata, sõltumata kogusest.

^c Selles veerus esitatud väärtus on kohaldatav ainult juhul, kui paakides vedu on peatüki 3.2 tabeli A veergude 10 või 12 kohaselt lubatud. Ainete puhul, mida ei ole lubatud paakides vedada, ei ole selles veerus esitatud instruksioon asjakohane.

^d Selles veerus esitatud väärtus on kohaldatav ainult juhul, kui puistes vedu on peatüki 3.2 tabeli A veergude 10 või 17 kohaselt lubatud. Ainete puhul, mida ei ole lubatud puistes vedada, ei ole selles veerus esitatud instruksioon asjakohane.

1.10.3.1.3 Klassi 7 ohtlike veoste puhul on kõrge riskiastmega radioaktiivseks materjaliks materjal, mille aktiivsus on vähemalt võrdne veo turvalisuse piirmääraga, mis on 3000 A₂ ühe saadetise kohta (vt ka alajagu 2.2.7.2.2.1), välja arvatud järgmiste radionukliidide puhul, mille veo turvalisuse piirmäär on esitatud tabelis 1.10.3.1.3.

Tabel 1.10.3.1.3: Konkreetsete radionukliidide veo turvalisuse piirmäärad

Element	Radionukliid	Veo turvalisuse piirmäär (TBq)
Ameriitsium	Am-241	0,6
Kuld	Au-198	2
Kaadmium	Cd-109	200
Kalifornium	Cf-252	0,2
Kuurium	Cm-244	0,5
Koobalt	Co-57	7
Koobalt	Co-60	0,3
Tseesium	Cs-137	1
Raud	Fe-55	8000
Germaanium	Ge-68	7
Gadoliinium	Gd-153	10
Iriidium	Ir-192	0,8
Nikkel	Ni-63	600
Pallaadium	Pd-103	900
Promeetium	Pm-147	400
Poloonium	Po-210	0,6
Plutoonium	Pu-238	0,6
Plutoonium	Pu-239	0,6
Raadium	Ra-226	0,4
Ruteenium	Ru-106	3
Seleen	Se-75	2
Strontsium	Sr-90	10
Tallium	Tl-204	200
Tuulium	Tm-170	200
Üterbium	Yb-169	3

1.10.3.1.4 Radionukliidide segu puhul kontrollitakse veo turvalisuse piirmäära saavutamist või ületamist nii, et leitakse kõigi radionukliidide aktiivsuse ja veo turvalisuse piirmäära jagatiste summa. Kui jagatiste summa on <1, ei ole segu radioaktiivsuse piirmäära saavutatud ega ületatud.

Arvutamiseks võib kasutada valemit:

$$\sum_i \frac{A_i}{T_i} < 1$$

kus:

A_i = saadetises sisalduva radionukliidi i aktiivsus (TBq)

T_i = radionukliidi i veo turvalisuse piirmäär (TBq).

1.10.3.1.5 Kui radioaktiivsel materjalil on kaasnevaid muude klasside riske, arvestatakse ka tabeli 1.10.3.1.2 kriteeriume (vt ka jagu 1.7.5).

1.10.3.2 *Turvaplaanid*

1.10.3.2.1 Kõrge riskiastmega ohtlike veoste (vt tabel 1.10.3.1.2) või kõrge riskiastmega radioaktiivse materjali (vt alajagu 1.10.3.1.3) veoga seotud vedajad, kaubasaatjad ja muud jagudes 1.4.2 ja 1.4.3 nimetatud osapooled peavad vastu võtma, rakendama ja täitma turvaplaani, mis reguleerib vähemalt alajaos 1.10.3.2.2 nimetatud küsimusi.

1.10.3.2.2 Turvaplaan peab sisaldama vähemalt järgmisi elemente:

- a) turvamise seotud ülesannete täpne jaotus pädevate ja kvalifitseeritud isikute vahel, kellel on nende ülesannete täitmiseks vajalikud volitused;
- b) asjakohaste ohtlike veoste või ohtlike veoste tüüpide dokumenteerimine;
- c) praeguste tegevuste läbivaatamine ja turvariskide hindamine, kaasa arvatud veotegevuses esinevad vajalikud peatused, ohtlike veoste hoidmine sõidukis, paagis või konteineris enne teekonda, teekonna ajal või pärast teekonda ning ohtlike veoste vahepealne ajutine ladustamine ühendvedude või ümberlaadimise korral;
- d) selgelt sõnastatud meetmed, mida rakendatakse turvariskide vähendamiseks kooskõlas osapoolte kohustuste ja tööülesannetega; selliste meetmete hulka kuuluvad:
 - väljaõpe;
 - turvapoliitika (nt reageerimine kõrgema ohutasemega olukordadele, uute töötajate kontrollimine jne);
 - tegevuspraktikad (nt teadaolevate marsruutide valik/kasutamine, ligipääs ohtlike veoste vahepealse ajutise ladustamise kohtadele (vastavalt punkti c määratlusele, lähedus kergesti haavatavale infrastruktuurile jne);
 - seadmed ja ressursid, mida tuleb turvariskide vähendamiseks kasutada;
- e) tõhus ja ajakohane turvaohutuse, turvanõuete rikkumistest ja vahejuhtumitest teatamise ja nendega tegelemise kord;
- f) turvaplaanide hindamise ja katsetamise kord ning nende plaanide korralise läbivaatamise ja uuendamise kord;
- g) meetmed turvaplaanis sisalduva veolase teabe füüsilise turvalisuse tagamiseks;
- h) meetmed, millega tagatakse, et turvaplaanis sisalduvat veolast teavet edastatakse ainult isikutele, kellel seda vaja on. Sellised meetmed ei tohi tõkestada muu ADR-i kohaselt nõutava teabe edastamist.

MÄRKUS: vedajad, kaubasaatjad ja kaubasaajad peaksid üksteise ja pädevate asutustega koostööd tegema, et vahetada teavet võimalike ohtude kohta, rakendada sobivaid turvameetmeid ning reageerida turvalisusega seotud ohuolukordadele.

1.10.3.3 Kõrge riskiastmega ohtlike veoste (vt tabel 1.10.3.1.2) või kõrge riskiastmega radioaktiivset materjali (vt alajagu 1.10.3.1.3) vedava sõiduki ja selle koorma varguse tõkestamiseks tuleb kasutada asjakohaseid seadmeid, vahendeid või korraldusi ning tuleb rakendada meetmeid, et nimetatud seadmed, vahendid või korraldused alati toimiksid. Nende kaitseabinõude kasutamine ei tohi takistada hädaolukorras tegutsemist.

MÄRKUS: kui veo telemetria või muude jälgimisvahendite kasutamine on vajalik ja need on sõidukile paigaldatud, tuleb neid kasutada kõrge riskiastmega ohtlike veoste (vt tabel 1.10.3.1.2) või kõrge riskiastmega radioaktiivse materjali (vt alajagu 1.10.3.1.3) liikumise jälgimiseks.

- 1.10.4 Vastavalt alajao 1.1.3.6 sätetele ei kohaldata jagude 1.10.1, 1.10.2, 1.10.3 ja alajao 8.1.2.1 punkti d nõudeid juhul, kui veoüksusel saadetistes veetavad kogused ei ületa alajaos 1.1.3.6.3 nimetatud koguseid, välja arvatud ÜRO nr 0029, 0030, 0059, 0065, 0073, 0104, 0237, 0255, 0267, 0288, 0289, 0290, 0360, 0361, 0364, 0365, 0366, 0439, 0440, 0441, 0455, 0456 ja 0500 puhul ning ÜRO nr 2910 ja 2911 puhul, kui aktiivsuse tase ületab A_2 väärtust (vt alajao 1.1.3.6.2 esimene taane). Lisaks ei kohaldata jagude 1.10.1, 1.10.2, 1.10.3 ja jao 8.1.2.1 punkti d nõudeid juhul, kui veoüksusel paakides või puistes veetavad kogused ei ületa alajaos 1.1.3.6.3 nimetatud koguseid. Lisaks ei kohaldata käesoleva peatüki sätteid ÜRO nr 2912 RADIOAKTIIVNE AINE, MADALA ERIAKTIIVSUSEGA (LSA-I) ja ÜRO nr 2913 RADIOAKTIIVNE AINE, SAASTATUD PINNAGA ESEMED (SCO-I) veole.
- 1.10.5 Radioaktiivsete materjalide puhul loetakse käesoleva peatüki nõuded täidetuks, kui kohaldatakse tuumamaterjali füüsilise kaitse konventsiooni¹ ja IAEA ringkirja „Tuumamaterjali ja tuumarajatiste füüsiline kaitse”² sätteid.

¹ *INFCIRC/274/Rev.1, IAEA, Viin (1980).*

² *INFCIRC/225/Rev.4 (parandatud), IAEA, Viin (1999).*